

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบและการสื่อสารการดำเนินธุรกิจอย่างรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจไทย” ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเก็บข้อมูลโดยใช้วิธีการศึกษาเอกสาร (Documentary Research) ได้แก่ รายงานการพัฒนาอย่างยั่งยืนประจำปี 2548-2549 รายงานประจำปี 2548-2549 และเว็บไซต์ ของบริษัท บางจากปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) และบริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) ประกอบกับการใช้วิธีการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-Depth Interview) นักสื่อสารขององค์กรทั้ง 3 องค์กร โดยมีผลการวิจัยที่ได้จากการศึกษาตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. นโยบายองค์กรที่สอดคล้องกับแนวทางการดำเนินธุรกิจอย่างรับผิดชอบต่อสังคม
2. รูปแบบการดำเนินธุรกิจอย่างรับผิดชอบต่อสังคม
 - 2.1 ความรับผิดชอบต่อด้านเศรษฐกิจ
 - 2.2 ความรับผิดชอบต่อด้านสิ่งแวดล้อม
 - 2.3 ความรับผิดชอบต่อด้านสังคม
3. กระบวนการสื่อสารกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อให้เกิดการดำเนินธุรกิจอย่างรับผิดชอบต่อสังคม
 - 3.1 ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายในองค์กร ได้แก่ พนักงาน
 - 3.2 ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกองค์กร ได้แก่ ผู้ถือหุ้น เจ้าหนี้ คู่ค้า คู่แข่ง ลูกค้า ชุมชน
4. การสื่อสารการดำเนินธุรกิจอย่างรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรสู่สาธารณะ

ส่วนที่ 1

ผลการศึกษานโยบายองค์กรที่สอดคล้องกับแนวทาง การดำเนินธุรกิจอย่างรับผิดชอบต่อสังคม

จากการศึกษาพบว่าทั้ง 3 องค์กรมีนโยบายที่สอดคล้องกับแนวทางการดำเนินธุรกิจอย่างรับผิดชอบต่อสังคม โดยกำหนดไว้เป็นลายลักษณ์อักษรอย่างชัดเจนและยึดถือปฏิบัติตั้งแต่ก่อตั้งกิจการ แม้จะมีความแตกต่างกันในการกำหนดชื่อเรียกและรายละเอียดปลีกย่อยต่าง ๆ แต่เมื่อพิจารณาถึงเนื้อหาสาระแล้ว พบว่ามีความหมายสอดคล้องกับการดำเนินธุรกิจอย่างรับผิดชอบต่อสังคม ที่ให้ความสำคัญทั้งด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนทั้งต่อองค์กรและสังคมส่วนรวม โดยนโยบายดังกล่าวมีที่มาสอดคล้องกับความเป็นมาขององค์กร ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

บริษัท บางจากฯ ถือกำเนิดโดยการรับช่วงต่อจากกิจการโรงกลั่นน้ำมันที่รัฐบาลยึดสัมปทานคืนจากบริษัทต่างชาติ หลังจากบริหารงานจนเกิดภาวะขาดทุน และโรงกลั่นอยู่ในสภาพทรุดโทรม โดยในช่วงแรกรัฐบาลได้มอบหมายให้กรมการพลังงานทหารบริหารด้านการกลั่น ร่วมกับการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย (ปตท.) บริหารด้านธุรกิจ ก่อนที่จะมีมติคณะรัฐมนตรี ลงวันที่ 19 มิถุนายน พ.ศ. 2527 ตามข้อเสนอของคณะกรรมการนโยบายปิโตรเลียมแห่งชาติ ซึ่ง ฯพณฯ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรีเป็นประธาน ให้ตั้งจัดเป็นบริษัท บางจากปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) ขึ้นเพื่อความมั่นคงในการจัดการด้านพลังงาน โดยกำหนดให้บริษัทฯ มีโครงสร้างการบริหารงานที่มีเอกภาพและมีอำนาจการบริหารอย่างอิสระ มีระเบียบ วิธีปฏิบัติของตนเอง โดยไม่นำระเบียบของราชการและรัฐวิสาหกิจมาใช้ รวมถึงการบริหารบุคคลเช่นเดียวกับบริษัทเอกชนทั่วไป จึงมีความคล่องตัวสูงในการดำเนินธุรกิจปิโตรเลียมและสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อความมั่นคงและการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

จะเห็นได้ว่า นอกจาก บริษัท บางจากฯ จะเกิดขึ้นจากบทเรียนในอดีตของกิจการโรงกลั่นน้ำมันที่บริหารโดยต่างชาติแล้ว ยังที่ถูกต้องขึ้นเพื่อภารกิจสำคัญในการดูแลความมั่นคงด้านพลังงานและทำหน้าที่รักษาและประสานประโยชน์ต่อคนไทย บริษัท บางจากฯ จึงได้ถือเป็นพันธะกิจสำคัญที่จะเป็นบริษัทไทยที่มั่นคงในการดำเนินธุรกิจปิโตรเลียมสอดคล้องกับประโยชน์ส่วนรวม และเป็นบริษัทที่มีส่วนร่วม ในการพัฒนาความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของสังคมไทย

นอกจากนี้ บริษัทฯ ยังได้กำหนดวัฒนธรรมองค์กร วัฒนธรรมพนักงาน และวิสัยทัศน์ที่ให้ความสำคัญกับการดำเนินธุรกิจอย่างรับผิดชอบต่อสังคม ดังนี้

วิสัยทัศน์ เป็นบริษัทไทยชั้นนำ ดำเนินธุรกิจพลังงานและธุรกิจต่อเนื่อง ที่สร้างผลตอบแทนทาง

ธุรกิจที่เป็นธรรมอย่างยั่งยืน มีสำนึกต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม โดยมีการจัดการที่ทันสมัยและมีธรรมาภิบาล ด้วยบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถสูง

วัฒนธรรมองค์กร พัฒนาธุรกิจอย่างยั่งยืนไปกับสิ่งแวดล้อมและสังคม

วัฒนธรรมพนักงาน เป็นคนดี มีความรู้ และเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น (บริษัท บางจากปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน), 2550, น. 4)

ปัจจุบัน บริษัท บางจากฯ มีพนักงานทั้งสิ้นประมาณ 800 คน ประกอบธุรกิจหลักและจำหน่ายน้ำมันสำเร็จรูปให้แก่บริษัทผู้ค้าน้ำมัน ผู้ใช้โดยตรงในภาคขนส่งต่าง ๆ และจำหน่ายให้ผู้บริโภคโดยตรงผ่านสถานีบริการน้ำมันบางจาก รวมถึงธุรกิจเกี่ยวกับการจำหน่ายสินค้าอุปโภคบริโภคอื่น ๆ ในร้านค้าเลมอนกรีนและร้านไบจาก และยังให้บริการด้านอื่น ๆ เช่น ศูนย์เปลี่ยนถ่ายน้ำมันเครื่อง ร้านอาหารและเครื่องดื่ม ซึ่งตั้งอยู่ภายในบริเวณสถานีบริการ

บริษัท ปตท. ก่อตั้งในปี พ.ศ. 2544 หลังการแปลงสภาพตามพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2542 โดยรับโอนกิจการและพนักงานทั้งหมดจากการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย (ปตท.) และยังคงยึดถือนโยบายเดิมตั้งแต่ก่อตั้งการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 2521 ตามเจตนารมณ์ของรัฐบาลในขณะนั้นที่ต้องการจัดตั้งองค์กรพลังงานที่มีประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจปิโตรเลียมอย่างครบวงจร เพื่อเป็นหลักประกันความมั่นคงด้านพลังงานของประเทศ สืบเนื่องจากบทเรียนวิกฤตการณ์น้ำมันโลกในปี 2521 ที่ทำให้ประเทศไทยต้องเผชิญกับปัญหาทางเศรษฐกิจ เพราะต้องพึ่งพาพลังงานจากต่างประเทศเกือบทั้งหมด

รัฐบาลในขณะนั้นภายใต้การนำของ ฯพณฯ พลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ นายกรัฐมนตรี เล็งเห็นว่าธุรกิจปิโตรเลียมเป็นกิจการสาธารณูปโภคที่สำคัญต่อเศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศไทยจึงได้ตราพระราชบัญญัติการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2521 ขึ้นนับเป็นการจัดตั้งองค์กรของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบเกี่ยวกับกิจการปิโตรเลียมของประเทศไทยขึ้นโดยตรงเป็นครั้งแรก จากเดิมที่หน่วยงานด้านพลังงานมีอยู่กระจัดกระจายขึ้นอยู่กับหลายส่วนราชการ

ด้วยจุดประสงค์ที่ต้องการให้การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย (ปตท.) เป็นรัฐวิสาหกิจที่รับผิดชอบดูแลและแก้ไขปัญหาทางด้านพลังงานของประเทศอย่างมีประสิทธิภาพและมีเอกภาพ แม้จะมีการแปรรูปเป็นบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) แล้ว บริษัท ปตท.ฯ ก็ยังคงยึดมั่นในการ

ดำเนินธุรกิจด้วยความรับผิดชอบต่อ เป็นธรรม และให้ผลตอบแทนที่เหมาะสมต่อผู้มีส่วนได้เสีย โดยกำหนดเป็นวิสัยทัศน์และค่านิยมขององค์กร ดังนี้

วิสัยทัศน์ เป็นบริษัทพลังงานของไทย ที่ประกอบธุรกิจก๊าซธรรมชาติและน้ำมันครบวงจร และธุรกิจปิโตรเคมีที่เน้นการใช้ก๊าซธรรมชาติเป็นหลัก รวมทั้งธุรกิจต่อเนื่อง มุ่งไปสู่องค์กรแห่งความเป็นเลิศ (High Performance Organization) และเป็นผู้นำในภูมิภาค ด้วยความรับผิดชอบต่อ เป็นธรรม และให้ผลประโยชน์ตอบแทนที่เหมาะสมต่อผู้มีส่วนได้เสีย

ค่านิยม

ต่อลูกค้า จะสร้างความพึงพอใจแก่ลูกค้า โดยผ่านการนำเสนอผลิตภัณฑ์และบริการที่มีคุณภาพสูงในระดับมาตรฐานสากล ด้วยราคายุติธรรม

ต่อพนักงาน จะสนับสนุนพัฒนาความสามารถการทำงานระดับมืออาชีพอย่างต่อเนื่อง ให้ความมั่นใจในคุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานทัดเทียมบริษัทชั้นนำ

ต่อชุมชน จะรับผิดชอบต่อ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตที่ดีแก่สังคมชุมชน

ต่อคู่ค้า จะสร้างความสัมพันธ์ที่ดี เพื่อเอื้อประโยชน์ร่วมกัน (บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน), 2550, น. 5)

ปัจจุบัน ปตท. มีพนักงานทั้งสิ้นประมาณ 7, 800 คน ประกอบกลุ่มธุรกิจที่สำคัญ 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มธุรกิจสำรวจ ผลิต และก๊าซธรรมชาติ กลุ่มธุรกิจน้ำมัน กลุ่มธุรกิจปิโตรเคมีและการกลั่น

บริษัท ปูนซีเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) ก่อตั้งในปี 2456 เริ่มต้นจากบริษัทปูนซีเมนต์รายแรก ของประเทศ ที่ก่อตั้งตามพระบรมราชโองการในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ด้วยพระราชประสงค์ที่จะพัฒนาคนไทยให้เริ่มดำเนินการอุตสาหกรรมหนัก เพื่อช่วยนำประเทศไปสู่ความเจริญก้าวหน้าในอนาคต และยังมีพระราชดำริด้วยว่าโรงงานผลิตปูนซีเมนต์ควรจะเป็นกิจการของคนไทยที่ดำเนินงานขึ้นเองในประเทศ เพราะวัตถุดิบที่ต้องใช้ในการผลิตมีอยู่แล้วในประเทศ

ต่อมา บริษัท ปูนซีเมนต์ไทยฯ ได้ขยายกิจการอย่างต่อเนื่องและเจริญก้าวหน้ามาโดยลำดับจนกลายเป็น "เครือซีเมนต์ไทย" ดำเนินธุรกิจโดยคำนึงถึงหน้าที่และความรับผิดชอบต่อประเทศชาติและสังคมเป็นส่วนรวม ถือว่าผลประโยชน์ส่วนรวมของประเทศและสังคมอยู่เหนือผลประโยชน์อันจะพึงได้จากการค้า นอกจากนี้ยังมีเป้าหมายที่จะเป็นแบบอย่างด้านบรรษัทภิบาลและการพัฒนาอย่างยั่งยืนอีกด้วย นโยบายของเครือซีเมนต์ไทยที่สอดคล้องกับการดำเนินธุรกิจ

อย่างรับผิดชอบต่อสังคม เรียกว่า วิสัยทัศน์ อุดมการณ์ และจรรยาบรรณ ที่สรุปรวมเรียกว่า “คุณภาพและเป็นธรรม” ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

วิสัยทัศน์ ภายในปีพ.ศ.2558 จะเป็นองค์กรที่ได้รับการยกย่อง ในฐานะเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมที่น่าร่วมงานด้วย และเป็นแบบอย่างด้านบรรษัทภิบาลและการพัฒนาอย่างยั่งยืน จะเป็นผู้นำตลาดในภูมิภาค ที่มุ่งดำเนินธุรกิจควบคู่กับการเสริมสร้างความเจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืนให้แก่อาเซียนและชุมชนที่เข้าไปดำเนินงาน มุ่งสร้างคุณค่าให้แก่ลูกค้า พนักงาน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ภายใต้คุณภาพการบริหารงานระดับโลก สอดคล้องกับหลักบรรษัทภิบาล และมีมาตรฐานความปลอดภัยสูง อีกทั้งยังมุ่งยกระดับคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของผู้คน ด้วยสินค้าและบริการที่มีคุณภาพ จากกระบวนการดำเนินงาน การพัฒนาเทคโนโลยีและการสร้างสรรค์นวัตกรรมที่มีความเป็นเลิศ

อุดมการณ์

- ตั้งมั่นในความเป็นธรรม มีความรับผิดชอบต่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้รับความเป็นธรรม กล่าวคือ ให้ผู้ใช้สินค้าและบริการได้รับประโยชน์สูงสุดทั้งด้านคุณภาพและราคา ให้ผู้ถือหุ้นซึ่งเป็นเจ้าของบริษัท ได้รับผลตอบแทนการลงทุนในอัตราที่เหมาะสมและให้พนักงานได้รับประโยชน์และมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น
- มุ่งมั่นในความเป็นเลิศ มุ่งกระทำการทุกอย่าง ด้วยความตั้งใจให้เกิดผลในทางที่ดีกว่าเสมอ โดยมุ่งมั่นที่จะประกอบธุรกิจอย่างดีเยี่ยม เต็มความสามารถ ขณะเดียวกันก็พยายามหาแนวทาง การพัฒนาสู่ความเป็นเลิศตลอดเวลา และอย่างต่อเนื่อง
- เชื่อมมั่นในคุณค่าของคน ให้ความสำคัญต่อ คุณค่าของพนักงาน และถือว่าเขาเหล่านั้นคือสมบัติที่มีค่าที่สุดพยายามคัดสรรบุคลากร ที่มีความรู้ความสามารถและมีคุณธรรม เข้ามาร่วมงาน ให้การฝึกฝน พัฒนาและดูแลอย่างดี ด้วยสวัสดิการ และผลตอบแทนตามสมควร
- ถิ่นมั่นในความรับผิดชอบต่อสังคม ตั้งเจตนารมณ์ไว้ว่า จะดำเนินธุรกิจโดยคำนึงถึงหน้าที่ และความรับผิดชอบต่อผู้ที่มีต่อประเทศและสังคมส่วนรวมเป็นสำคัญจะประพฤติตนเป็นพลเมืองดีทำประโยชน์ให้แก่สังคมและทุกชุมชนที่ดำเนินธุรกิจ

จรรยาบรรณ พนักงานได้ถือปฏิบัติสืบทอดกันมานานหลายทศวรรษ และเมื่อปี พ.ศ. 2530 ได้รวบรวมข้อพึงปฏิบัตินั้นไว้เป็นลายลักษณ์อักษรเรียกว่า “จรรยาบรรณเครือซิเมนต์ไทย” ระบุว่าพนักงานจะต้องดำรงตนตามแนวจรรยาบรรณที่บริษัทกำหนด ดังนี้

1. ให้ความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่ายที่มีความเกี่ยวข้องทางธุรกิจกับเครือข่ายเส้นการรับหรือให้สินจ้างรางวัลที่ถือได้ว่าปฏิบัติมิชอบแม้จะเป็นไปเพื่อ ความเจริญก้าวหน้าในวัตถุประสงค์ทางธุรกิจ

2. วางตัวเป็นกลางทางการเมือง ไม่ฝักใฝ่พรรคการเมือง หรือผู้มีอำนาจทางการเมือง

3. ปฏิบัติต่อผู้ที่เกี่ยวข้องทุกคนอย่างเสมอภาค ไม่มีอคติต่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคลใดที่มีความแตกต่างกับเราในเรื่องสีผิว เพศ เชื้อชาติ ศาสนา ฯลฯ (บริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน), 2550, น. 3)

ปัจจุบัน เครือซิเมนต์ไทย มีพนักงานทั้งสิ้น ประมาณ 20, 000 คน ประกอบด้วยกลุ่มธุรกิจ 5 กลุ่ม ได้แก่ ธุรกิจเคมีภัณฑ์ ธุรกิจกระดาษ ธุรกิจซิเมนต์ ธุรกิจผลิตภัณฑ์ก่อสร้าง และธุรกิจจัดจำหน่าย

จากการศึกษานโยบายขององค์กรที่สอดคล้องกับแนวทางการดำเนินธุรกิจอย่างรับผิดชอบต่อสังคม พบว่าทั้ง 3 องค์กรได้กำหนดแนวทางดังกล่าวไว้เป็นลายลักษณ์อักษรในวิสัยทัศน์ขององค์กร พร้อมทั้งกำหนดไว้ในนโยบายส่วนที่เกี่ยวข้องกับแนวทางประพฤติปฏิบัติตนของพนักงาน โดยเรียกนโยบายดังกล่าวแตกต่างกันออกไป กล่าวคือ บริษัท บางจากฯ กำหนดเป็นวัฒนธรรมองค์กรและวัฒนธรรมพนักงาน บริษัท ปตท. กำหนดเป็นค่านิยมขององค์กร และบริษัท ปูนซิเมนต์ไทยฯ กำหนดเป็นอุดมการณ์และจรรยาบรรณพนักงาน โดยสรุปได้ตามตารางดังนี้

ตารางที่ 4.1

นโยบายองค์กรที่สอดคล้องกับการดำเนินธุรกิจอย่างรับผิดชอบต่อสังคม

นโยบาย	วิสัยทัศน์	วัฒนธรรม	ค่านิยม	อุดมการณ์	จรรยาบรรณ
บางจากฯ	✓	✓			
ปตท.	✓		✓		
เครือซิเมนต์ไทย	✓			✓	✓

ส่วนที่ 2

ผลการศึกษารูปแบบการดำเนินธุรกิจอย่างรับผิดชอบต่อสังคม ที่ได้ดำเนินการในปี 2548 – 2549

จากการศึกษาวิจัยรูปแบบการดำเนินธุรกิจอย่างรับผิดชอบต่อสังคมของ บริษัท บางจาก-ปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) บริษัท ปตท. จำกัด(มหาชน) และบริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) พบว่าทั้ง 3 องค์กรมีรูปแบบการดำเนินธุรกิจอย่างรับผิดชอบต่อสังคมคล้ายคลึงกัน แต่แตกต่างกันรายละเอียดปลีกย่อยต่าง ๆ โดยผู้วิจัยขอนำเสนอรูปแบบความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรเป็น 3 ด้าน คือ ความรับผิดชอบต่อด้านเศรษฐกิจ ความรับผิดชอบต่อด้านสิ่งแวดล้อม และความรับผิดชอบต่อด้านสังคม ดังนี้

ผลการศึกษารูปแบบความรับผิดชอบต่อด้านเศรษฐกิจ

จากการศึกษาวิจัย พบว่าทั้ง 3 องค์กรแสดงถึงความรับผิดชอบต่อด้านเศรษฐกิจด้วย ผลประกอบการ ความก้าวหน้าทางธุรกิจตามลักษณะการประกอบธุรกิจของแต่ละองค์กร และการกำกับดูแลกิจการที่ดี โดยมีรายละเอียด ดังนี้

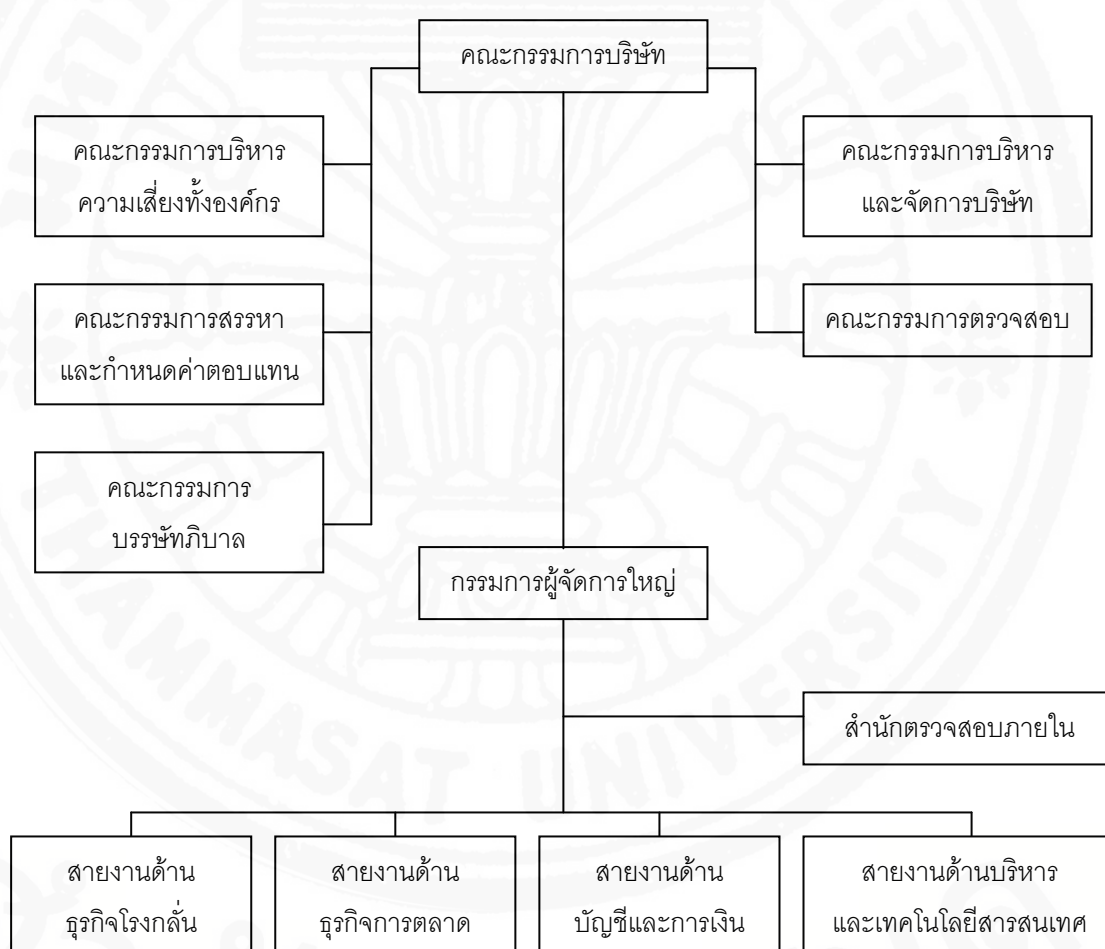
การกำกับดูแลกิจการเพื่อการดำเนินธุรกิจอย่างรับผิดชอบต่อสังคมของทั้ง 3 องค์กร เป็นไปตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีตามที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้กำหนดไว้ในฐานะองค์กรที่กำกับดูแลบริษัทจดทะเบียน และเป็นไปตามโครงสร้างการจัดการองค์กร ในระดับคณะกรรมการบริษัท ระดับบริหาร และระดับปฏิบัติการ โดยได้กำหนดหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีและบทบาทของบริษัทต่อผู้มีส่วนได้เสียไว้เป็นลายลักษณ์อักษร พร้อมทั้งกำหนดโครงสร้างการบริหารองค์กรเพื่อทำหน้าที่กำหนดนโยบายด้านคุณภาพ ความปลอดภัย อาชีวอนามัย สิ่งแวดล้อม และพลังงานและกำหนดแนวปฏิบัติตามนโยบายดังกล่าว โดยมีรายละเอียดดังนี้

บริษัท บางจากปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) กำหนดให้มีนโยบายการกำกับดูแลกิจการเป็นลายลักษณ์อักษรตั้งแต่ปี 2546 จากการที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้เริ่มนำหลักสากลในเรื่องการกำกับดูแลกิจการที่ดีมาเผยแพร่เพื่อเป็นหลักปฏิบัติสำหรับบริษัทจดทะเบียน บริษัท บางจากฯ จึงได้นำหลักดังกล่าวมาเป็นแนวทางและปรับปรุงให้สอดคล้องกับวิถีทางการดำเนินธุรกิจของบริษัท โดยได้จัดตั้งคณะกรรมการบริหารและจัดการบริษัท คณะกรรมการบริหาร ความเสี่ยงทั้งองค์กร คณะกรรมการสรรหาและกำหนดค่าตอบแทน คณะกรรมการตรวจสอบ และในปี 2548 คณะกรรมการบริษัท ได้จัดตั้งคณะกรรมการบรรษัทภิบาลขึ้น เพื่อพิจารณา

นโยบายและแผนงาน รวมทั้งติดตามความก้าวหน้าในการกำกับดูแลให้บริษัทฯ มีการดำเนินงาน ภายใต้หลักธรรมาภิบาลที่ดีและพัฒนาระดับบรรษัทภิบาลให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล ปัจจุบัน บริษัท บางจากฯ มีคณะกรรมการเฉพาะเรื่อง 5 คณะ และมีโครงสร้างการจัดการองค์กร ดังนี้

ภาพที่ 4.1

โครงสร้างการจัดการองค์กรบริษัท บางจากปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน)

คณะกรรมการบริษัท บางจากฯ ได้กำหนดหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี เพื่อให้ คณะกรรมการ ผู้บริหาร และพนักงานยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่ที่รับผิดชอบ ภายใต้ กรอบข้อกำหนดของกฎหมายและจรรยาบรรณทางธุรกิจที่บริษัทฯ ได้กำหนดไว้ ดังนี้

1. ความโปร่งใสและการเปิดเผยข้อมูล การบริหารงาน การบันทึกบัญชี การจัดทำรายงานทางการเงิน มีการจัดการอย่างถูกต้องตามกฎหมายและหลักเกณฑ์อย่างสม่ำเสมอตามมาตรฐานสากล รวมทั้งมีการเปิดเผยข้อมูลที่ถูกต้อง ชัดเจน เป็นปัจจุบัน เพื่อความเชื่อมั่นของนักลงทุน ผู้ถือหุ้น และเจ้าหน้าที่เกี่ยวข้อง

2. การปฏิบัติต่อผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายอย่างยุติธรรม มีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติต่อทุกฝ่าย ทั้งผู้ถือหุ้น ลูกค้า คู่ค้า เจ้าหนี้ พนักงานและสังคมโดยรวมอย่างยุติธรรม ให้ความเท่าเทียมและปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นทุกราย ไม่ว่าจะเป็นผู้ถือหุ้นรายใหญ่หรือรายย่อย

3. การบริหารความเสี่ยง จัดให้มีการบริหารความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลและประสิทธิภาพ ความถูกต้องของรายงานทางการเงิน และปฏิบัติตามกฎหมาย กฎเกณฑ์ ระเบียบและคำสั่งต่าง ๆ อย่างสัมพันธ์กับกรอบการควบคุมภายในที่ดี โดยวิเคราะห์ความเสี่ยงของการดำเนินธุรกิจ กำหนดระดับความสัมพันธ์ของความเสี่ยง มาตรการควบคุมเพื่อลดอัตราความเสี่ยงให้เหลือน้อยที่สุด

4. มุ่งมั่นในความเป็นเลิศ ส่งเสริมการปฏิบัติให้เกิดผลในทางที่ดีกว่าเสมอแก่บุคคลทุกฝ่าย โดยผลักดันทุกหน่วยงานให้มุ่งเน้นพัฒนาตนเองสู่ความเป็นเลิศตลอดเวลา

5. ยึดมั่นในความรับผิดชอบต่อสังคม ดำเนินธุรกิจโดยคำนึงถึงหน้าที่และความรับผิดชอบต่อสังคมคล้องกับประโยชน์ส่วนรวม สิ่งแวดล้อม และมีส่วนร่วมในการพัฒนาความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของสังคมไทย

6. จัดให้มีคุณธรรมและจริยธรรมในทุกระดับขององค์กร อันเป็นปัจจัยสำคัญของหลักบรรษัทภิบาลของบริษัทฯ ตั้งแต่คณะกรรมการ ผู้บริหาร และพนักงานทุกระดับ

นอกจากนี้ บริษัท บางจากฯ ได้กำหนดแนวทางปฏิบัติต่อผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกอย่างเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อให้คณะกรรมการ ผู้บริหาร และพนักงานยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติ โดยถือเป็นส่วนหนึ่งของการกำกับดูแลกิจการที่ดี สรุปลงสาระสำคัญได้ดังนี้

1. พนักงาน บางจากฯ สนับสนุนการพัฒนาพนักงานให้มีความรู้ความสามารถและดูแลพนักงานอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน โดยจัดให้มีโครงการ ESOP : Employee Stock Option Program เพื่อตอบสนองความตั้งใจในการปฏิบัติงานของพนักงาน และสนับสนุนให้พนักงานทุ่มเทปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ลูกค้าและประชาชน บางจากฯ พัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์และบริการเพื่อให้ลูกค้าพึงพอใจ

3. คู่ค้า บางจากฯ กำหนดจรรยาบรรณในการจัดซื้อจัดจ้าง และจัดหาผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม ระบุไว้เป็นระเบียบบริษัท เพื่อให้การดำเนินธุรกิจกับคู่ค้าเป็นไปอย่างเหมาะสม มีประสิทธิภาพ และยุติธรรม

4. คู่แข่ง บางจากฯ เน้นการดำเนินธุรกิจอย่างมีจริยธรรม โปร่งใส แข่งขันอย่างเป็นธรรม

5. เจ้าหนี้ บางจากฯ ปฏิบัติต่อเจ้าหนี้อย่างเป็นธรรม รับผิดชอบและโปร่งใส โดยปฏิบัติตามเงื่อนไขข้อกำหนดของสัญญาและพันธะทางการเงินอย่างเคร่งครัด ตลอดจนไม่ใช้วิธีการที่ไม่สุจริต ปกปิดข้อมูลหรือข้อเท็จจริงอันจะทำให้เจ้าหนี้เสียหาย

6. ผู้ถือหุ้น บางจากฯ ดำเนินธุรกิจตามหลักบรรษัทภิบาล เชื่อถือได้ และสร้างกิจการให้มีฐานะทางการเงินมั่นคงอย่างยั่งยืน เพื่อเพิ่มมูลค่าสูงสุดแก่ผู้ถือหุ้น

7. ชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อม บางจากฯ ถือว่าเป็นหน้าที่ของผู้บริหารและพนักงานทุกคนที่จะต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของชุมชน โดยเฉพาะชุมชนรอบโรงกลั่น ซึ่งถือเป็นเพื่อนบ้านใกล้ชิด โดยการปฏิบัติงานที่ยึดถือเรื่องความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อมเป็นหลัก และเน้นกระบวนการทำงานร่วมกับชุมชน

ในระดับบริหาร บางจากฯ ถือว่าระบบการจัดการอาชีวอนามัย ความปลอดภัย สิ่งแวดล้อม และพลังงาน ครอบคลุมกิจกรรม ผลิตภัณฑ์และบริการทั้งหมด เป็นส่วนหนึ่งของธุรกิจที่มีความสำคัญ และถือเป็นหน้าที่ที่ความรับผิดชอบต่อตรงของผู้บริหาร พนักงานทุกคน ตลอดจนผู้รับเหมาที่ทำงานในนามของบริษัทฯ ทั้งหมดที่จะต้องดูแลใส่ใจให้ความสำคัญ จึงได้กำหนดกำหนดนโยบายด้านอาชีวอนามัย ความปลอดภัย สิ่งแวดล้อม และพลังงาน (SHEE : Safety Healthy Environment and Energy) ในระดับปฏิบัติการไว้ดังนี้

1. ปฏิบัติงานให้เกิดความปลอดภัย ไม่ส่งผลกระทบ ทั้งต่อตนเอง ผู้ที่เกี่ยวข้อง ชุมชน และสิ่งแวดล้อม

2. ปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ ด้านอาชีวอนามัย ความปลอดภัย สิ่งแวดล้อม และพลังงาน

3. ป้องกันภาวะมลพิษ การรั่วไหลและการสูญเสียของน้ำมัน

4. ป้องกันอุบัติเหตุในทุกด้าน

5. ใช้ทรัพยากรอันได้แก่ พลังงาน น้ำ สารเคมี อย่างคุ้มค่า เป็นไปตามเป้าหมาย

6. พัฒนาระบบการจัดการอาชีวอนามัย ความปลอดภัย และสิ่งแวดล้อมอย่าง

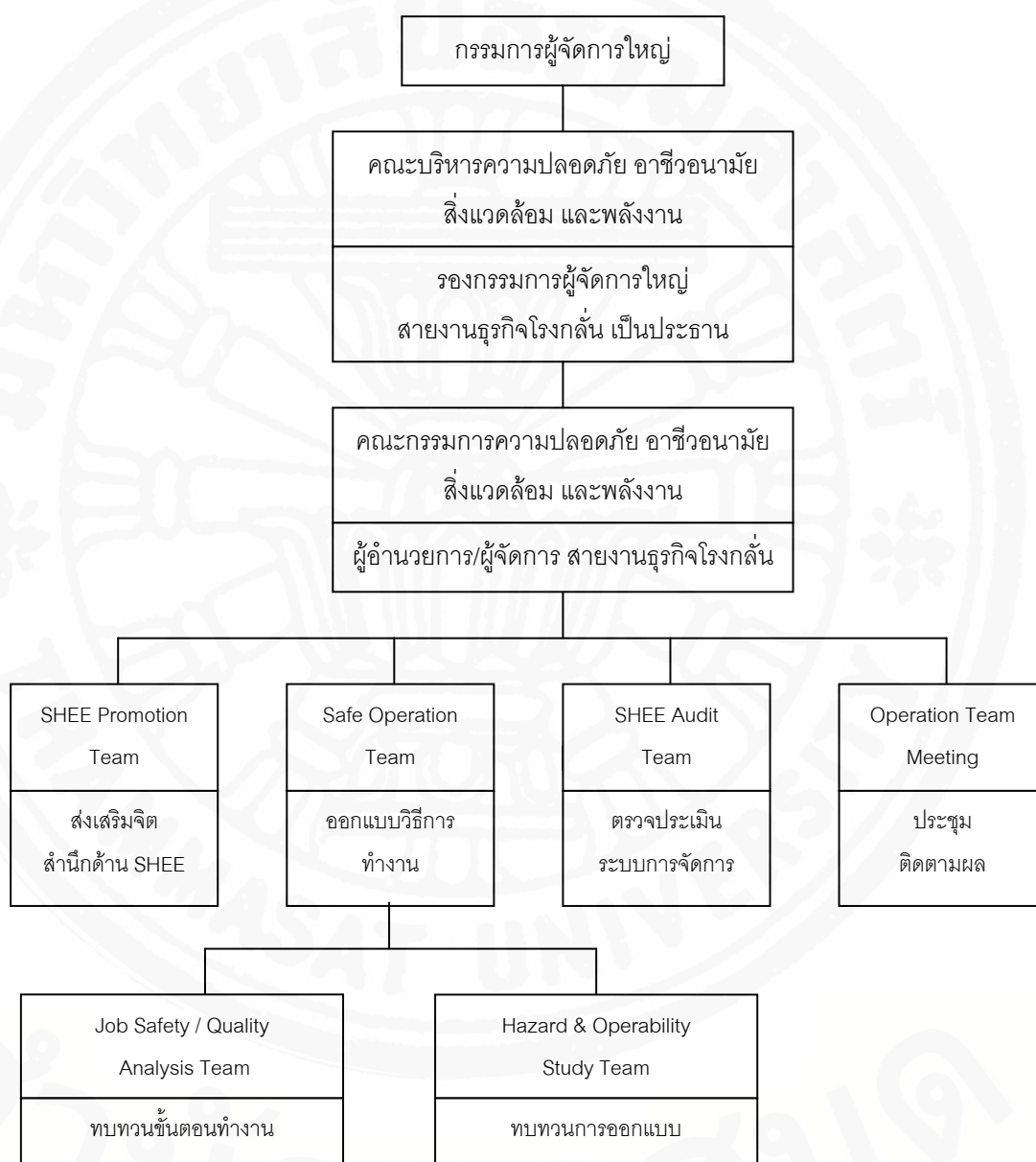
ต่อเนื่อง

ทั้งนี้ ผู้บริหารจะจัดให้มีทรัพยากรเพียงพอ เหมาะสมต่อการดำเนินงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ตลอดจนจัดอบรมพนักงานทุกระดับอย่างเหมาะสมเพื่อให้มีความสามารถที่จะปฏิบัติตามหน้าที่ และความรับผิดชอบ รวมทั้งสนับสนุนให้พนักงานมีส่วนร่วมในการให้ข้อคิดเห็น ตลอดจนทบทวนนโยบาย และระบบการจัดการด้านอาชีวอนามัย ความปลอดภัย และสิ่งแวดล้อม ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการความปลอดภัย อาชีวอนามัย สิ่งแวดล้อม และพลังงาน (SHEEM : Safety Healthy Environment and Energy Management) ประกอบด้วยผู้บริหารและหน่วยงานในองค์กร ทำหน้าที่กำหนดนโยบายและแนวทางการปฏิบัติงาน รวมถึงทบทวนระบบการจัดการความปลอดภัย อาชีวอนามัย สิ่งแวดล้อมและพลังงานอย่างสม่ำเสมอ และสามารถแต่งตั้งคณะทำงานย่อย เพื่อส่งเสริมให้การบริหารงานด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย สิ่งแวดล้อมและพลังงาน ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตามโครงสร้างดังนี้

จ่านักหอสมุด

ภาพที่ 4.2

โครงสร้างคณะกรรมการความปลอดภัย อาชีวอนามัย สิ่งแวดล้อม และพลังงาน
(SHEE Management) บริษัท บางจากปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน)

ตามความมุ่งหมาย “มีส่วนร่วมในการพัฒนาความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของสังคมไทย” ภายใต้วัฒนธรรม “พัฒนาธุรกิจอย่างยั่งยืนไปกับสิ่งแวดล้อมและสังคม” บริษัท บางจากฯ จึงถือว่าการพยายามช่วยเหลือเกื้อกูลสังคมรอบข้างตามกำลังความสามารถที่มีอยู่ เป็นหน้าที่หลักอีกประการหนึ่งของพนักงานทุกคน โดยจัดให้มีคณะกรรมการชุมชนสัมพันธ์ เพื่อทำหน้าที่ในการ

วางแผน วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประเมินประโยชน์ ผลกระทบ และกำหนดแผนงาน โครงการและ กิจกรรมที่จะดำเนินการตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของแผนที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลให้ ชัดเจน รวมถึงมอบหมายผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติตามแผนดังกล่าว ทั้งนี้ การดำเนินการด้าน ชุมชนสัมพันธ์ของบริษัทฯ มีแนวปฏิบัติที่ให้ความสำคัญกับกระบวนการทำงานที่แสดงถึงความเป็น เพื่อนที่เกื้อกูลซึ่งกันและกัน เป็นประโยชน์ต่อชุมชน และสร้างเสริมความมั่นใจในความปลอดภัย ของบริษัทฯ รวมทั้งสนับสนุนให้พนักงานทุกคนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชนต่าง ๆ

เพื่อบริหารงานชุมชนสัมพันธ์อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของ พนักงานทั่วทั้งองค์กร บริษัทฯ จึงได้แต่งตั้งให้พนักงานระดับบริหารจากส่วนงานต่าง ๆ เข้าร่วม เป็นคณะกรรมการชุมชนสัมพันธ์ ดังนี้

1. รองกรรมการผู้จัดการใหญ่สายงานด้านบริหารและเทคโนโลยีสารสนเทศ ประธาน
2. ผู้อำนวยการอาวุโสสายตลาดอุตสาหกรรมและน้ำมันหล่อลื่น กรรมการ
3. ผู้อำนวยการอาวุโสสายตลาดค้าปลีก กรรมการ
4. ผู้อำนวยการโครงการพิเศษ กรรมการ
5. ผู้จัดการอาวุโสสำนักการพนักงานและบริหารกลาง กรรมการ
6. ผู้จัดการอาวุโสกิจการสัมพันธ์ กรรมการ
7. ผู้จัดการธุรกิจสัมพันธ์ กรรมการ
8. ผู้จัดการส่วนประชาสัมพันธ์ กรรมการ
9. ผู้จัดการส่วนสิ่งแวดล้อม กรรมการและเลขานุการ

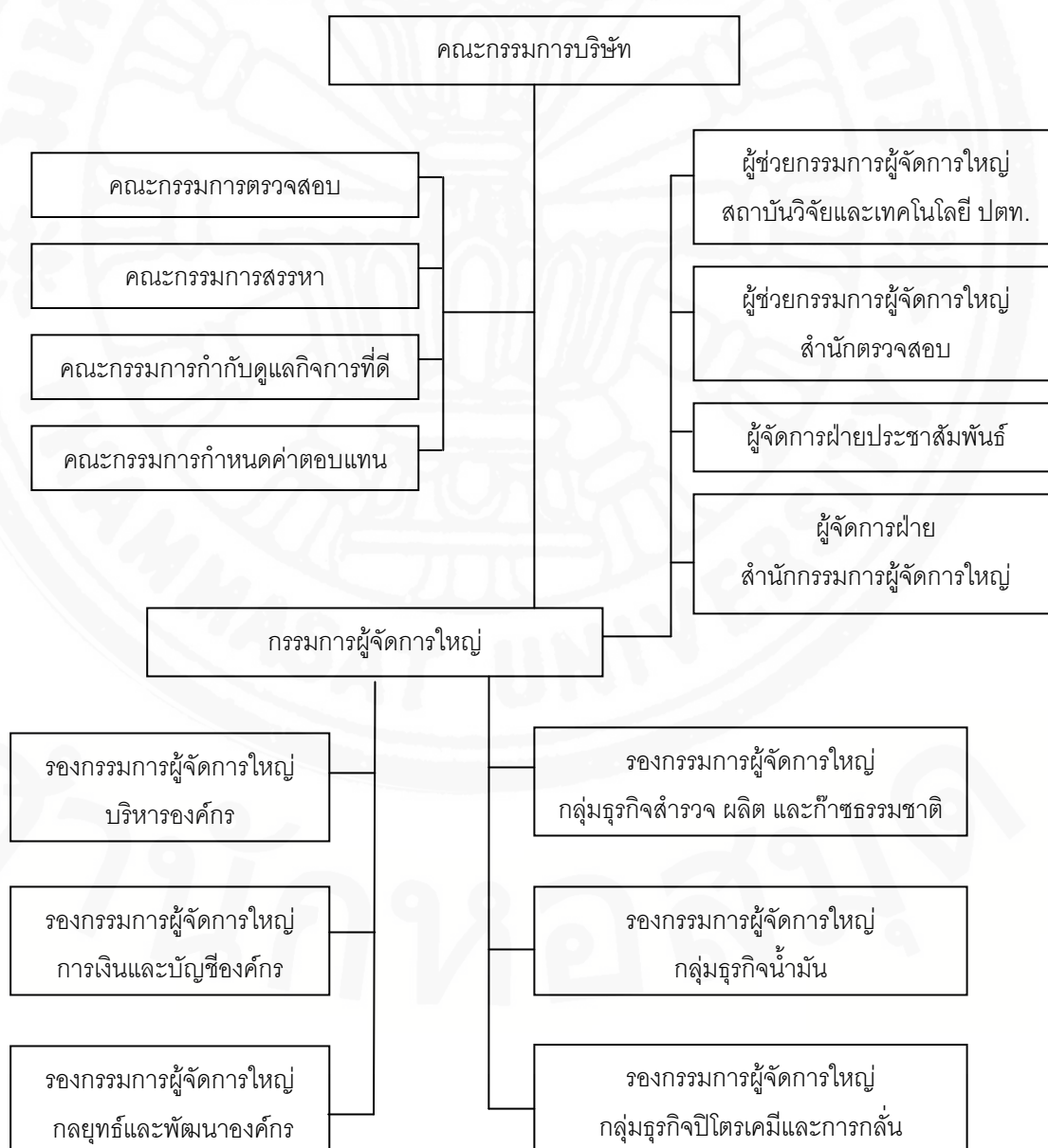
การบริหารความปลอดภัย อาชีวอนามัย สิ่งแวดล้อม และพลังงาน (SHEE : Safety Healthy Environment and Energy) และการดำเนินการชุมชนสัมพันธ์ดังกล่าว คณะกรรมการ บริษัท มีหน้าที่ให้ความเห็นชอบในกลยุทธ์และนโยบายที่สำคัญ โดยเฉพาะในส่วน of เป้าหมาย (Key Performance Index: KPI) ของแผนงานต่าง ๆ โดยมีการเห็นชอบในการกำหนดตัวชี้วัด การตั้งค่าเป้าหมายตั้งแต่ต้นปี และมีการติดตามผลเป็นระยะ รวมถึงกำหนดให้มีการรายงาน ความก้าวหน้าของผลการดำเนินงานในการ ประชุมคณะกรรมการบริหารความเสี่ยงทั้งองค์กร คณะกรรมการบริหารและจัดการบริษัท และรายงานในการประชุมคณะกรรมการบริษัท เป็น ประจำทุกเดือน เพื่อติดตามและทบทวนการดำเนินงาน

บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) เริ่มดำเนินการด้านการกำกับดูแลกิจการที่ดีตั้งแต่ปี 2544 ที่การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทยแปลงสภาพและจดทะเบียนเป็นบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) คณะกรรมการของบริษัทออกกระเบียบบริษัทฯ ว่าด้วยหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี เพื่อ

เป็นแนวทางในการดำเนินธุรกิจ โดยจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ คณะกรรมการสรรหา และ คณะกรรมการกำหนดค่าตอบแทน ต่อมาในปี 2547 คณะกรรมการปตท. ได้จัดตั้งคณะกรรมการ กำกับดูแลกิจการที่ดีของปตท. ขึ้น เพื่อช่วยส่งเสริมและกลั่นกรองการดำเนินงานเกี่ยวกับการ กำกับดูแลกิจการและบริหารจัดการ จึงทำให้ในปัจจุบัน บริษัทปตท. มีคณะกรรมการเฉพาะเรื่อง 4 คณะ และมีโครงการจัดการองค์กร ดังนี้

ภาพที่ 4.3

โครงสร้างการจัดการองค์กร บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)

คณะกรรมการบริษัทมีเจตนารมณ์ที่จะส่งเสริมให้บริษัท ปตท.เป็นองค์กรที่มีประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจมีการกำกับดูแลกิจการและการบริหารจัดการที่เป็นเลิศ โดยมุ่งเน้นการสร้างประโยชน์สูงสุดให้แก่ผู้ถือหุ้น และคำนึงถึงผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียโดยรวม มีคุณธรรมในการดำเนินธุรกิจ มีความโปร่งใส และตรวจสอบได้ จากเจตนารมณื่อดังกล่าว คณะกรรมการบริษัทจึงกำหนดหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี เพื่อให้คณะกรรมการ ผู้บริหาร และพนักงาน ยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานและเพื่อให้บุคลากรทุกคน มีทัศนคติที่ดี มีพฤติกรรมการเรียนรู้ มีพัฒนาการอย่างสร้างสรรค์ และมีจิตสำนึกในการรับผิดชอบต่อสังคมโดยรวม ซึ่งหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีของบริษัท ปตท.ประกอบด้วยหลักการสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. ความรับผิดชอบต่อการตัดสินใจและการกระทำของตนเอง และสามารถชี้แจงหรืออธิบายการกระทำนั้นได้ (Accountability)
2. ความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติหน้าที่ด้วยขีดความสามารถและประสิทธิภาพที่เพียงพอ (Responsibility)
3. การปฏิบัติต่อผู้มีส่วนได้เสียอย่างเท่าเทียมกัน เป็นธรรมต่อทุกฝ่ายและมีคำอธิบายได้ (Equitable Treatment)
4. ความโปร่งใสในการดำเนินงานที่ตรวจสอบได้ และการเปิดเผยข้อมูลอย่างโปร่งใสแก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย (Transparency)
5. การมีวิสัยทัศน์ในการสร้างมูลค่าเพิ่มแก่กิจการในระยะยาว (Vision to Create Long Term Business Value)
6. การมีจริยธรรมจรรยาบรรณในการประกอบธุรกิจ (Business Ethics)

นอกจากนี้ บริษัท ปตท. ยังได้กำหนดแนวปฏิบัติต่อผู้มีส่วนได้เสียทุกกลุ่ม ทั้งภายในและภายนอกองค์กรไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้คณะกรรมการ ฝ่ายบริหาร และพนักงานยึดถือปฏิบัติในการดำเนินงาน โดยถือเป็นภาระหน้าที่และเป็นวินัยที่ทุกคนพึงปฏิบัติเพื่อตอบสนองความต้องการของกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่ม สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

1. ผู้ถือหุ้น มุ่งมั่นที่จะเป็นตัวแทนที่ดีของผู้ถือหุ้นในการดำเนินธุรกิจอย่างโปร่งใส โดยคำนึงถึงการเจริญเติบโตของมูลค่าบริษัทในระยะยาว และผลตอบแทนที่ดี
2. พนักงาน ถือว่าพนักงานเป็นปัจจัยความสำเร็จขององค์กร จึงสนับสนุนพัฒนาความสามารถในการทำงานระดับมืออาชีพ ให้ความสำคัญในคุณภาพชีวิตการทำงานอย่างเสมอภาคเท่าเทียม และได้รับผลตอบแทนที่เหมาะสมเป็นธรรม

3. คู่ค้า สร้างความสัมพันธ์ที่ดี เพื่อเอื้อประโยชน์ร่วมกันและปฏิบัติตามเงื่อนไขต่าง ๆ ที่มีต่อคู่ค้าอย่างเคร่งครัด

4. คู่แข่ง ปตท. จะปฏิบัติตามกรอบกติกาของการแข่งขันที่ดี ไม่ทำลายชื่อเสียงของคู่แข่งทางการค้าด้วยการกล่าวหาในทางร้ายโดยปราศจากข้อมูลความจริง

5. เจ้าหนี้ ปตท. จะรักษาและปฏิบัติตามเงื่อนไขที่มีต่อเจ้าหนี้โดยเคร่งครัด

6. ลูกค้า ปตท. มุ่งมั่นสร้างความพึงพอใจและความมั่นใจให้กับลูกค้าและประชาชน เพื่อให้ได้รับผลิตภัณฑ์และบริการที่มีคุณภาพในระดับราคาที่เหมาะสม

7. ชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อม ตระหนักและห่วงใยถึงความปลอดภัยของสังคม สิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิตของประชาชน รวมทั้งให้ความสำคัญต่อกิจกรรมของชุมชนและสังคมอย่างสม่ำเสมอ โดยปฏิบัติตามเจตนารมณ์ของกฎหมายและกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด

ในระดับบริหารและปฏิบัติการ บริษัท ปตท. ถือว่าการบริหารคุณภาพ ความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสิ่งแวดล้อม (QSHE : Quality Safety Healthy and Environment) มีความสำคัญและจำเป็นต่อธุรกิจ จึงส่งเสริมให้ทุกหน่วยงานในองค์กรดำเนินงานอย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยมีแนวทางยึดถือและปฏิบัติ ดังนี้

1. มุ่งเน้นการบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กร ด้วยกระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพ เพื่อส่งมอบผลิตภัณฑ์และบริการที่สร้างความพึงพอใจแก่ลูกค้า

2. ปฏิบัติตามกฎหมายในเรื่องคุณภาพ ความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสิ่งแวดล้อม ที่เกี่ยวข้อง โดยถือเป็นบรรทัดฐานเบื้องต้น

3. ถือว่าความปลอดภัยเป็นหัวใจในการปฏิบัติงาน โดยมุ่งเน้นการบริหารความเสี่ยง และควบคุมความสูญเสียจากอุบัติเหตุ อัคคีภัย ทรัพย์สินเสียหาย การละเมิดระบบรักษาความปลอดภัย ตามมาตรฐานสากล

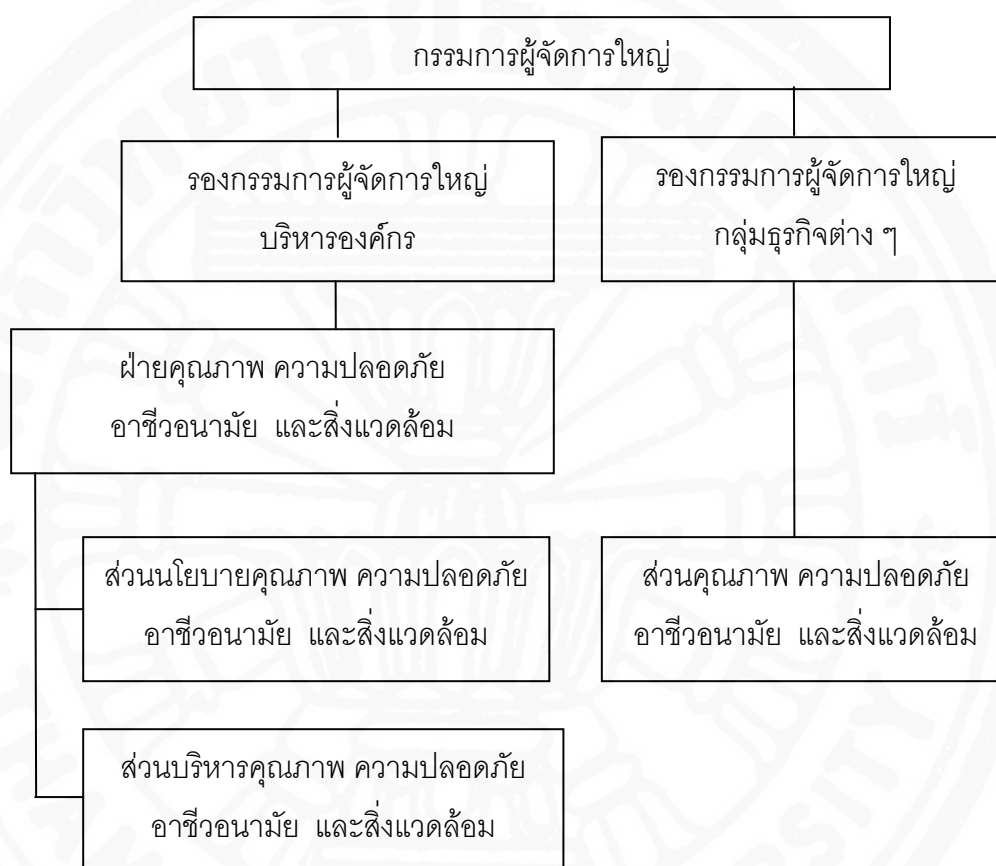
4. ดูแลในเรื่องอาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงานของผู้ปฏิบัติงาน เพื่อหลีกเลี่ยงอุบัติเหตุ การบาดเจ็บ หรือการเจ็บป่วยจากการทำงาน

5. ดำเนินกิจการโดยคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม และการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชน และรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน

ทั้งนี้ ผู้บริหารทุกหน่วยงานมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบในการดำเนินการส่งเสริม สนับสนุน และผลักดันเรื่องคุณภาพ ความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสิ่งแวดล้อม ให้เป็นไปตามนโยบาย และเป้าหมายที่กำหนดภายใต้โครงการหน่วยงานบริหารคุณภาพ ความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสิ่งแวดล้อม หรือ QSHE : Quality Safety Healthy and Environment ดังนี้

ภาพที่ 4.4

โครงสร้างหน่วยงานบริหารคุณภาพ ความปลอดภัย อาชีวอนามัย
และสิ่งแวดล้อม (QSHE) บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)

ทั้งนี้ ฝ่ายคุณภาพ ความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสิ่งแวดล้อม บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) จะทำหน้าที่กำหนดนโยบายคุณภาพ ความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสิ่งแวดล้อม และบริหารคุณภาพ ความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสิ่งแวดล้อม ในส่วนของงานบริหารองค์กร โดยทำงานร่วมกับส่วนคุณภาพ ความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสิ่งแวดล้อมของกลุ่มธุรกิจต่าง ๆ

การบริหารคุณภาพ ความปลอดภัย อาชีวอนามัย สิ่งแวดล้อม และพลังงาน (SHEE : Safety Healthy Environment and Energy) ดังกล่าว คณะกรรมการบริษัท มีหน้าที่ให้ความเห็นชอบในกลยุทธ์และนโยบายที่สำคัญ โดยเฉพาะในส่วนของเป้าหมาย (Key Performance Index: KPI) ของแผนงานต่าง ๆ โดยได้มีการเห็นชอบในการกำหนดตัวชี้วัดและการตั้งค่าเป้าหมายตั้งแต่ต้นปี และมีการติดตามผลเป็นระยะ และกำหนดให้มีการรายงานความก้าวหน้า

ของผลการดำเนินงานในการประชุมคณะกรรมการบริหารบริษัท และรายงานในการประชุมคณะกรรมการบริษัทเพื่อติดตามและทบทวนการดำเนินงาน

บริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) ยึดถืออุดมการณ์ในการดำเนินธุรกิจที่ได้ปฏิบัติสืบเนื่องกันมา ซึ่งเรียบเรียงเป็นลายลักษณ์อักษรตั้งแต่ปี 2530 โดยมีการปรับปรุงครั้งล่าสุดในปี 2547 เพื่อให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม ทั้งนี้ คณะกรรมการบริษัทเป็นผู้มีหน้าที่กำหนดนโยบายการกำกับและดูแลกิจการที่ดี โดยได้จัดตั้ง คณะกรรมการบรรษัทภิบาลและสรรหาทำหน้าที่กำกับดูแลด้านบรรษัทภิบาล และพิจารณา แนวโน้มความเคลื่อนไหวในระดับสากล อาทิ หลักปฏิบัติของบริษัทชั้นนำของโลกที่ได้รับการยอมรับในด้านบรรษัทภิบาล ตลอดจนกฎเกณฑ์ของตลาดหลักทรัพย์ชั้นนำของโลกเพื่อเปรียบเทียบกับสิ่งที่ปฏิบัติอยู่ โดยมีโครงการสร้างจัดการองค์กร ดังนี้

จ่านักหอสมุด

ภาพที่ 4.5

โครงสร้างการจัดการองค์กร บริษัท ปูนซีเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน)

คณะกรรมการบริษัท ปูนซีเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) กำหนดหลักบรรษัทภิบาลและจรรยาบรรณเครื่องซีเมนต์ไทย โดยให้ความสำคัญในหลักการและแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย มีการกำหนดอย่างชัดเจนเกี่ยวกับโครงสร้าง

องค์ประกอบ หน้าที่ความรับผิดชอบ ความเป็นอิสระ และการปฏิบัติงานของการคณะกรรมการ บริษัท การเปิดเผยข้อมูลอย่างโปร่งใส มีระบบการตรวจสอบและการบริหารความเสี่ยงที่รัดกุม เพื่อความเชื่อถือและเพิ่มมูลค่าให้แก่ผู้ถือหุ้น ทั้งนี้บริษัท ปูนซิเมนต์ไทยฯ กำหนดแนวปฏิบัติต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มต่าง ๆ ไว้เป็นลายลักษณ์อักษรอย่างชัดเจน ในหลักบรรษัทภิบาลและจรรยาบรรณเครือซิเมนต์ไทย มีสาระสำคัญ ดังนี้

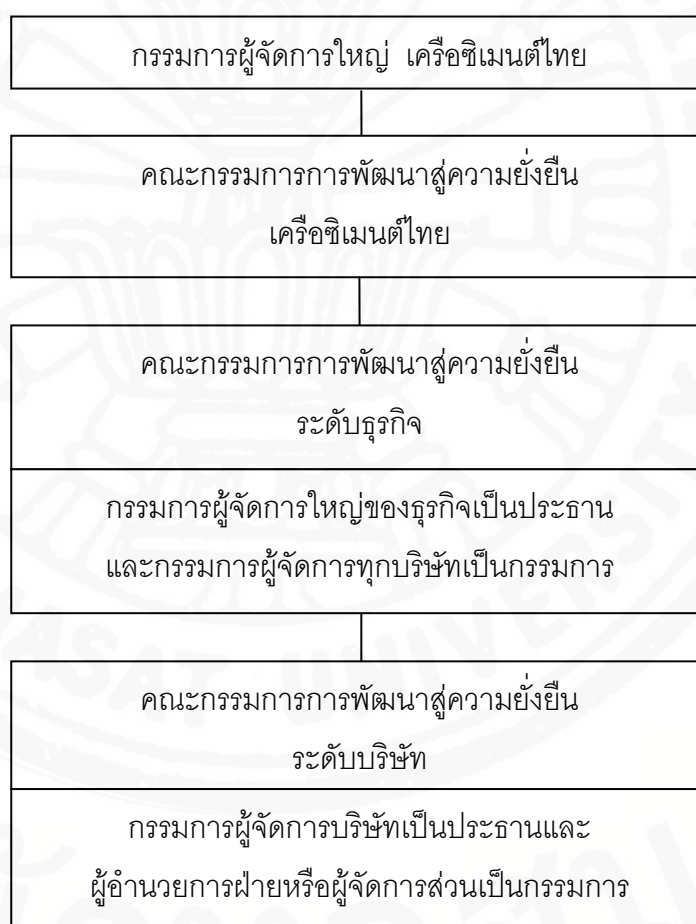
1. ผู้ถือหุ้น ให้ความสำคัญในสิทธิพื้นฐานของผู้ถือหุ้น ให้ได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน รวมถึงสิทธิที่จะได้รับค่าตอบแทนอย่างเป็นธรรม
2. ลูกค้า มุ่งมั่นที่จะให้ผู้ซื้อสินค้าและบริการได้รับประโยชน์สูงสุดทั้งด้านคุณภาพและราคา รวมทั้งจัดให้มีหน่วยงานรับผิดชอบในการให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสินค้า คำปรึกษา วิธีการแก้ปัญหา และรับข้อร้องเรียน เพื่อให้ลูกค้าได้รับความพึงพอใจสูงสุด
3. คู่แข่ง ปฏิบัติตามกรอบการแข่งขันทางการค้าที่สุจริต โดยยึดมั่นในการดำเนินธุรกิจด้วยความเป็นธรรมภายใต้กรอบของกฎหมาย
4. เจ้าหนี้ ปฏิบัติตามเงื่อนไขการกู้ยืมเงิน ตามข้อตกลงและหน้าที่ที่พึงมีต่อเจ้าหนี้ และจัดให้มีโครงการต่าง ๆ เพื่อสร้างความสัมพันธ์กับเจ้าหนี้
5. พนักงาน ดำเนินการพัฒนาบุคลากรให้สนับสนุนต่อกลยุทธ์สำคัญทางธุรกิจ โดยเน้นการเตรียมพร้อมของพนักงานเพื่อรองรับการขยายธุรกิจในอนาคต เช่น การปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กรให้พนักงานเปิดใจรับฟัง กล้าคิด กล้าแสดงออก กล้าเสี่ยงในการทดลองสิ่งใหม่ และใฝ่เรียนรู้ และมุ่งดูแลพนักงานให้ปฏิบัติงานอย่างมีความสุข โดยปรับปรุงสภาพแวดล้อมในการทำงานให้ปลอดภัย ตลอดจนดูแลผลตอบแทนอย่างเป็นธรรมตามความสามารถด้วยผลตอบแทนระบบ Performance Based Pay ที่กำหนดให้ผลตอบแทนแตกต่างกันไปตามความสำเร็จทางธุรกิจของบริษัทและผลการปฏิบัติงานของบุคคล
6. สังคม มุ่งสนับสนุนกิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณภาพของสังคมด้านต่าง ๆ ทั้งระดับท้องถิ่นที่บริษัทตั้งโรงงานอยู่ และระดับประเทศ โดยเฉพาะการพัฒนาศักยภาพของคน

ในการกำกับดูแลองค์กรเพื่อการพัฒนาสู่ความยั่งยืน บริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) ได้ปรับปรุงโครงสร้างการบริหาร โดยแต่งตั้งคณะกรรมการการพัฒนาสู่ความยั่งยืนขึ้นในปี 2549 เพื่อทดแทนคณะกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย เพื่อให้การดำเนินงานครอบคลุมและสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาสู่ความยั่งยืน

คณะกรรมการการพัฒนาสู่ความยั่งยืน ประกอบด้วยกรรมการผู้จัดการใหญ่ของธุรกิจ ซีเมนต์เป็นประธาน และกรรมการผู้จัดการใหญ่ของทุกธุรกิจเป็นกรรมการ นอกจากนี้ยังมี คณะกรรมการการพัฒนาสู่ความยั่งยืนทั้งในระดับธุรกิจ และระดับบริษัท เพื่อให้มั่นใจว่านโยบาย การดำเนินงานและแผนงานต่าง ๆ จะมีการนำไปปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

ภาพที่ 4.6

โครงสร้างคณะกรรมการการพัฒนาสู่ความยั่งยืน
บริษัท ปูนซีเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน)

ด้านการปฏิบัติการ บริษัท ปูนซีเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) ได้กำหนดนโยบายและ แนวปฏิบัติสู่ความยั่งยืนขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เป็นต้นแบบของธุรกิจในการส่งเสริม ความปลอดภัย สุขอนามัย และการสนับสนุนสังคม ดังนี้

1. รักษาสภาพแวดล้อม

1.1 ออกแบบกระบวนการผลิต เครื่องจักร อุปกรณ์ และผลิตภัณฑ์ ที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

1.2 ควบคุมและลดมลพิษต่าง ๆ รวมทั้งสิ่งปนเปื้อนที่จะออกสู่สภาพแวดล้อมภายนอก

1.3 ลดการเกิดของเสียทั้งจากกระบวนการผลิต และการใช้งานทั่วไป

2. อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

2.1 ปรับปรุงประสิทธิภาพของกระบวนการผลิต เครื่องจักร และเทคโนโลยี เพื่อลดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ

2.2 หาแนวทางนำของเสียต่าง ๆ กลับมาใช้ประโยชน์

2.3 ฟื้นฟูและปรับปรุงทรัพยากรธรรมชาติเพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศ

3. พัฒนาความปลอดภัยและสุขอนามัย

3.1 ออกแบบผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อผู้ใช้

3.2 ปรับปรุงสภาพแวดล้อมการทำงานให้มีความปลอดภัยและเป็นไปตามหลักการยศาสตร์ หรือการปรับปรุงสภาพการทำงานให้เหมาะกับคน

3.3 กำหนดแนวทางการป้องกันควบคุมไม่ให้เกิดอุบัติเหตุจากการดำเนินงาน ทั้งพนักงาน ผู้รับเหมา และบุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้อง

3.4 ส่งเสริมและสร้างจิตสำนึกในการดูแลสุขภาพของพนักงานและครอบครัว

4. รับผิดชอบต่อสังคม

4.1 ให้ความร่วมมือในการดำเนินการตามมาตรฐาน หรือข้อตกลงในระดับสากลที่จัดทำขึ้นเพื่อช่วยป้องกันและลดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม

4.2 ให้การสนับสนุนสังคมและชุมชนโดยเฉพาะที่อยู่รอบโรงงาน โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน

4.3 จัดให้มีระบบที่เปิดโอกาสให้ชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการให้ข้อคิดเห็นสำหรับโครงการต่าง ๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อชุมชน รวมทั้งเสนอความเห็น หรือข้อร้องเรียนต่าง ๆ ที่เป็นผลมาจากการดำเนินงานของโรงงาน

4.4 เผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร ด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย รวมทั้งผลการดำเนินงานในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสาธารณชนอย่างสม่ำเสมอ

นอกจากนี้ ในปี 2549 บริษัท ปูนซิเมนต์ไทยฯ ยังได้เริ่มกำหนดกลยุทธ์การพัฒนาสู่ความยั่งยืน เพื่อตอบสนองความไว้วางใจที่สังคมมอบให้ในฐานะองค์กรที่เป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินธุรกิจอย่างรับผิดชอบต่อสังคม ดังนี้

1. ด้านการดำเนินธุรกิจซึ่งเป็นความรับผิดชอบต่อโดยตรง โดยจะลดกระทบตลอดทุกขั้นตอนในการดำเนินธุรกิจและยังควบคุมผลกระทบต่าง ๆ ในกระบวนการผลิตและบริการให้ดีกว่ามาตรฐานที่กำหนดโดยหน่วยงานราชการ แม้บางเรื่องจะมีได้มีมาตรฐานกำหนดไว้ แต่เห็นว่าอาจจะส่งผลกระทบก็จะหามาตรการการดำเนินการ

2. ด้านการสร้างภาพลักษณ์ รวมทั้งความเข้มแข็งให้กับสังคม ชุมชน และสิ่งแวดล้อม โดยการมอบหมายให้ผู้บริหารระดับสูงเป็นกรรมการในคณะทำงานต่าง ๆ ครอบคลุมการดำเนินงานหลายด้าน

บริษัท ปูนซิเมนต์ไทยฯ มีหน่วยงานรับผิดชอบการนำแนวคิดและนโยบายด้านจรรยาบรรณ บรรษัทภิบาล นโยบายการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย แนวทางการบริจาค และหลักการพื้นฐานในการบริหารงานบุคคล ที่คณะกรรมการบริษัทได้กำหนดแนวทางไว้แล้วนั้น ไปสู่การปฏิบัติจริง เพื่อเพิ่มความสะดวกและคล่องตัวในการดำเนินงานและอำนาจการตัดสินใจ อาทิ

- สำนักงานการบุคคล ดูแลการดำเนินงานเกี่ยวกับพนักงาน ตั้งแต่การคัดเลือก การพัฒนาความรู้ การบริหารผลตอบแทน การบริหารความก้าวหน้าทางวิชาชีพ เป็นต้น
- สำนักงานสื่อสารองค์กร ดูแลการดำเนินกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในสังคม โดยเน้นกิจกรรมที่มีผลกระทบในวงกว้าง
- มูลนิธิซิเมนต์ไทย ดูแลเรื่องสนับสนุนด้านการศึกษา ส่งเสริมพัฒนาบุคลากรด้านการแพทย์และสาธารณสุข ส่งเสริมพัฒนาบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ส่งเสริมกิจกรรมด้านสังคมส่งเสริมและอนุรักษ์ ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม
- ศูนย์ส่งเสริมคุณภาพงาน ดูแลเรื่องการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย โดยเน้นการควบคุมและป้องกันปัญหาเรื่องสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยจากการดำเนินงาน

นอกจากหน่วยงานหลัก ๆ ที่รับผิดชอบเรื่องดังกล่าวข้างต้นแล้ว ในแต่ละบริษัทในเครือซิเมนต์ไทยยังจัดให้มีหน่วยงานที่รับผิดชอบเรื่องการดำเนินธุรกิจอย่างรับผิดชอบต่อสังคมในแต่ละด้านเพื่อดำเนินงานในระดับบริษัทเอง ทั้งกิจกรรมที่รับแนวปฏิบัติมาจากส่วนกลาง และกิจกรรมที่บริษัทริเริ่มขึ้นเองตามความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและความต้องการในท้องถิ่น

เช่น กิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ กิจกรรมรณรงค์ด้านสิ่งแวดล้อม และกิจกรรมพนักงาน เป็นต้น ทั้งนี้ นอกจากคณะกรรมการบริษัทจะให้แนวนโยบายในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ แล้ว ยังมีการกำกับดูแลและติดตามผลอย่างสม่ำเสมอ

หน่วยงานที่รับผิดชอบในแต่ละด้าน มีหน้าที่รายงานผลโดยตรง ภายในระยะเวลาที่กำหนดแก่คณะกรรมการเครือข่ายนิคมไทย โดยคณะกรรมการเครือข่ายจะกลั่นกรองเพื่อพิจารณาประเด็นที่สำคัญเพื่อรายงานและหารือในที่ประชุมคณะกรรมการบริษัท ซึ่งจัดให้ขึ้นเป็นประจำอย่างน้อยปีละ 8 ครั้ง

นอกจากนั้น ในบางเรื่องยังมีคณะกรรมการเฉพาะเรื่องดูแลรับผิดชอบโดยตรง เช่น คณะกรรมการบริจาค ซึ่งกำกับดูแลเรื่องการบริจาคโดยตรง ซึ่งจะจัดการประชุมปีละหลายครั้ง ตามภาระหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย นอกจากกรรมการบริษัทจะสามารถติดตามผลการปฏิบัติตามแผนได้จากการประชุมคณะกรรมการแล้ว กรรมการบริษัทยังสามารถติดต่อสื่อสารกับคณะกรรมการเครือข่ายนิคมไทย หรือผู้รับผิดชอบในแต่ละด้านได้โดยตรงตามความเหมาะสม เพื่อขอทราบข้อมูลและความคืบหน้าของการปฏิบัติงานในแต่ละเรื่องได้ โดยการติดต่อสื่อสารนั้นต้องไม่เป็นการก้าวก่ายหรือแทรกแซงจนมีผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจโดยปกติของบริษัท

โดยสรุป การกำกับดูแลกิจการเพื่อการดำเนินธุรกิจอย่างรับผิดชอบต่อสังคมของทั้ง 3 องค์การเป็นไปตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีตามที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้กำหนดไว้ นั่นคือ มีโครงสร้างการจัดการองค์การ ในระดับคณะกรรมการบริษัทและระดับบริหาร มีนโยบายและแนวปฏิบัติที่ชัดเจน

บริษัท บางจากฯ ได้จัดตั้งคณะกรรมการบรรษัทภิบาล เพื่อดูแลงานด้านการกำกับดูแลกิจการที่ดี ร่วมกับคณะกรรมการบริหารความเสี่ยง โดยในโครงสร้างระดับบริหารได้จัดตั้งคณะบริหารความปลอดภัย อาชีวอนามัย สิ่งแวดล้อมและพลังงาน เพื่อกำกับดูแลการปฏิบัติงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจ และจัดตั้งคณะกรรมการชุมชนสัมพันธ์ เพื่อกำกับดูแลการปฏิบัติงานในส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจ โดยคณะดังกล่าวประกอบด้วยผู้บริหารระดับสูงเป็นประธาน และพนักงานระดับบริหารจากส่วนงานต่าง ๆ เป็นคณะกรรมการ ทำหน้าที่กำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติที่ชัดเจน ตลอดจนติดตามผลการดำเนินงานและรายงานให้คณะบริหารและจัดการองค์การ และคณะกรรมการบริษัททราบ

บริษัท ปตท. ได้จัดตั้งคณะกรรมการกำกับดูแลกิจการที่ดี ทำงานร่วมกับฝ่ายบริหารองค์การ โดยในโครงการสร้างระดับบริหารส่วนกลางจะมีฝ่ายคุณภาพ ความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วยส่วนนโยบายคุณภาพ ความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสิ่งแวดล้อม

และส่วนบริหารคุณภาพ ความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสิ่งแวดล้อม ทำงานร่วมกับส่วนคุณภาพ ความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสิ่งแวดล้อมของกลุ่มธุรกิจต่าง ๆ ทำหน้าที่กำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติชัดเจน ตลอดจนติดตามผลการดำเนินงานและรายงานให้ฝ่ายบริหารองค์กรและคณะกรรมการบริษัททราบ

บริษัท ปูนซิเมนต์ไทยฯ ได้จัดตั้งคณะกรรมการบรรษัทภิบาลและสรรหา เพื่อดูแลงานด้านการกำกับดูแลกิจการที่ดี ในโครงสร้างระดับบริหารได้จัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาสู่ความยั่งยืน ประกอบด้วยกรรมการผู้จัดการใหญ่ของธุรกิจซิเมนต์เป็นประธาน และกรรมการผู้จัดการใหญ่ของทุกธุรกิจเป็นกรรมการ ทำงานร่วมกับคณะกรรมการพัฒนาสู่ความยั่งยืนทั้งในระดับธุรกิจและระดับบริษัท ทำหน้าที่กำหนดนโยบาย กลยุทธ์ และแนวปฏิบัติสู่ความยั่งยืน และจัดตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจ เช่น คณะกรรมการบริจาค ดูแลแนวทางการบริจาคโดยตรง มูลนิธิซิเมนต์ไทย ดูแลเรื่องสนับสนุนด้านการศึกษา ส่งเสริมพัฒนาบุคลากรด้านการแพทย์และสาธารณสุข ส่งเสริมพัฒนาบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ส่งเสริมกิจกรรมด้านสังคม ส่งเสริมและอนุรักษ์ ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมและหน่วยงานต่าง ๆ เป็นต้น โครงสร้างเช่นนี้จึงเพื่อเพิ่มความสะดวกและคล่องตัวในการดำเนินงานและอำนาจการตัดสินใจ โดยหน่วยงานต่าง ๆ นี้ มีหน้าที่ติดตามผลการดำเนินงานเพื่อรายงานคณะกรรมการและคณะกรรมการบริษัท

การกำกับดูแลกิจการเพื่อการดำเนินธุรกิจอย่างรับผิดชอบต่อสังคมของทั้ง 3 องค์กรสามารถสรุปองค์ประกอบสำคัญได้ตามตารางดังนี้

ตารางที่ 4.2

การกำกับดูแลกิจการเพื่อการดำเนินธุรกิจอย่างรับผิดชอบต่อสังคม

การกำกับกิจการ	โครงสร้างระดับคณะกรรมการ	หลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี	โครงสร้างระดับบริหาร	นโยบายและแนวปฏิบัติ
บางจากฯ	- คณะกรรมการบรรษัทภิบาล - คณะกรรมการบริหารความเสี่ยง	✓	- คณะบริหาร ความปลอดภัยอาชีวอนามัย สิ่งแวดล้อมและพลังงาน - คณะกรรมการชุมชนสัมพันธ์	✓

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

การ กำกับ กิจการ	โครงสร้าง ระดับคณะกรรมการ	หลักการ กำกับดูแล กิจการที่ดี	โครงสร้าง ระดับบริหาร	นโยบาย และ แนวปฏิบัติ
ปตท.ฯ	- คณะกรรมการ กำกับดูแลกิจการที่ดี	✓	- ฝ่ายคุณภาพ ความ ปลอดภัยอาชีวอนามัย และสิ่งแวดล้อม	✓
ปูนซี เมนต์ไทย ฯ	- คณะกรรมการ บรรษัทภิบาลและ สรรหา	✓	- คณะกรรมการการ พัฒนาสู่ความยั่งยืน	✓

ผลการศึกษารูปแบบความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม

จากการศึกษาวิจัย พบว่าทั้ง 3 องค์กรแสดงถึงความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ในด้านทรัพยากรธรรมชาติ การควบคุมมลพิษ การจัดการของเสีย การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการที่ส่งผลดีต่อสิ่งแวดล้อม โดยสัมพันธ์กับลักษณะการประกอบธุรกิจของแต่ละองค์กร โดยมีรายละเอียด ดังนี้

บริษัท บางจากปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) มีการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในองค์กรใน ด้านทรัพยากรธรรมชาติ และการควบคุมมลพิษ ดังนี้

1. ด้านทรัพยากรธรรมชาติ

1.1 วัตถุดิบ เลือกใช้วัตถุดิบภายในประเทศเป็นวัตถุดิบหลักในกระบวนการผลิต ทั้งน้ำมันดิบภายในประเทศ และการใช้เอทานอลในกระบวนการผลิตแก๊สโซฮอล์

1.2 ผลิตภัณฑ์ นำผลผลิตทางการเกษตรมาพัฒนาเป็นพลังงานทดแทน คือ แก๊สโซฮอล์และไบโอดีเซล และการริเริ่มโครงการนำน้ำมันพืชใช้แล้วมาผ่านกระบวนการทางเคมี เพื่อนำมาเป็นส่วนผสมของน้ำมันไบโอดีเซล

1.3 พลังงาน ใช้เชื้อเพลิงที่มีการกำจัดกำมะถันออกแล้วเป็นเชื้อเพลิงหลัก

1.4 น้ำใช้ ยกเลิกการใช้น้ำบาดาลตามแนวนโยบายของรัฐบาล การลดการสูญเสียน้ำ และการนำน้ำกลับมาใช้ใหม่

1.5 สารเคมี ควบคุมการใช้สารเคมี และการเปลี่ยนสารเคมีที่มีความเป็นพิษมาก เป็นสารที่มีความเป็นพิษน้อย

2. ด้านมลพิษ

2.1 มลพิษทางน้ำ ควบคุมคุณภาพน้ำทิ้ง ให้มีคุณภาพดีกว่ามาตรฐานคุณภาพ น้ำทิ้งที่ราชการกำหนด

2.2 มลพิษทางอากาศ ควบคุมคุณภาพอากาศเมื่อเทียบกับมาตรฐานคุณภาพ อากาศที่ราชการกำหนด

2.3 สิ่งปฏิภูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้ว จัดการกำจัดของเสียหรือสิ่งปฏิภูลต่าง ๆ ตาม มาตรฐานที่ราชการกำหนด

ยิ่งไปกว่านั้น บริษัท บางจากฯ ยังได้ริเริ่มจัดทำบัญชีค่าใช้จ่ายด้านสิ่งแวดล้อม ในปี 2548 เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการจัดการและปรับปรุงด้านสิ่งแวดล้อมด้วย

บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อมทั้งกิจกรรมและกระบวนการ ทำงานภายในสถานประกอบการ ตลอดจนผลิตภัณฑ์และบริการต่าง ๆ ที่อาจจะส่งผลกระทบต่อ สิ่งแวดล้อมในช่วงของการนำไปใช้งานและหลังจากการใช้งาน ซึ่งอาจก่อให้เกิดของเสียที่ยากต่อ การกำจัด ในปี 2548 ผลการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมของ ปตท. สามารถสรุปได้ดังนี้

1. การประหยัดพลังงาน ลดการใช้ไฟฟ้าในส่วนของอาคารสำนักงาน และลดการใช้ น้ำมันเชื้อเพลิง โดยรณรงค์ให้พนักงานใช้พลังงานทางเลือกมากขึ้น ทั้ง NGV และแก๊สโซฮอลล์

2. การควบคุมมลภาวะทางน้ำ การควบคุมคุณภาพน้ำทิ้งจากการปฏิบัติงานของคลัง น้ำมัน สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง และโรงแยกก๊าซธรรมชาติ

3. การควบคุมมลภาวะทางอากาศ ตรวจวัดสภาพแวดล้อมในการทำงาน ปริมาณ สารเคมีในบริเวณสถานที่ปฏิบัติงานจุดต่าง ๆ เป็นประจำ

4. การพัฒนาพลังงานทางเลือก วิจัยและพัฒนาด้านผลิตภัณฑ์จากปิโตรเลียม เชื้อเพลิง และเชื้อเพลิงทางเลือก ได้แก่ ก๊าซธรรมชาติสำหรับยานยนต์ (NGV) น้ำมันแก๊สโซฮอลล์ น้ำมันดีเซลปาล์มบริสุทธิ์ น้ำมันไบโอดีเซล รวมถึงการปรับปรุงชุดอุปกรณ์สำหรับติดตั้งเพิ่มกับ รถยนต์เบนซิน เพื่อให้สามารถใช้ก๊าซธรรมชาติสลับไปมากับน้ำมันเบนซินได้

5. การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการเพื่อความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อม การพัฒนา ก๊าซหุงต้ม ปตท.

บริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) ดำเนินงานตามแนวปฏิบัติการพัฒนาสู่ความ ยั่งยืน ด้านสิ่งแวดล้อม ดังนี้

1. การจัดการของเสีย ดำเนินงานภายใต้หลักการ 3R คือ

- Reduce ลดการเกิดของเสียตั้งแต่แหล่งกำเนิด โดยกำหนดเกณฑ์การเลือกวัตถุดิบที่นำมาใช้ในกระบวนการผลิตให้มีคุณภาพสูงขึ้น เพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่ดีและมีของเสียน้อยที่สุด เช่น ลดปริมาณการใช้เชื้อเพลิงน้ำมันก๊าด ลดปริมาณการใช้พลังงานในการผลิตกระดาษ เป็นต้น

- Reuse & Recycle เมื่อมีของเสียเกิดขึ้นโดยไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ให้พิจารณาการนำกลับไปใช้ซ้ำในกระบวนการผลิต หรือนำกลับไปผ่านกระบวนการเพื่อนำมาใช้ในการผลิตใหม่อีกครั้ง เช่น Recycle น้ำหล่อเย็นที่ใช้งานแล้วจาก cooling water blow down การนำน้ำ Reused กลับมาใช้ใหม่

- Replenish เป็นแนวทางการจัดการเชิงรุก เพื่อป้องกันการเกิดของเสียที่มีผลกระทบ ต่อสิ่งแวดล้อมรุนแรง การฟื้นฟูทางเลือกใหม่ที่จะไม่ก่อให้เกิดของเสีย หลีกเลี่ยงการใช้ทรัพยากรโดยไม่จำเป็น โดยเฉพาะสารเคมีอันตราย และส่งเสริมการใช้ NGV และพลังงานทดแทนในการขนส่ง

2. พลังงาน แต่งตั้งคณะทำงานด้านพลังงาน SCG (SCG Energy Committee) เพื่อศึกษา และพัฒนาแนวทางการใช้พลังงานในแต่ละธุรกิจ ได้แก่ การใช้และจัดหารพลังงานทดแทน การลงทุนเพื่อประหยัดพลังงาน ตลอดจนสื่อสารและรณรงค์สร้างความตระหนักในการใช้พลังงานอย่างคุ้มค่า

3. การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ ศึกษาทำความเข้าใจกับแหล่งกำเนิดและการก่อให้เกิดก๊าซเรือนกระจกจากกิจกรรมต่าง ๆ ในธุรกิจ รวมทั้งวิเคราะห์ จัดลำดับความสำคัญของแหล่งกำเนิด เพื่อหาแนวทางการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก โดยกำหนดเป้าหมาย และระยะเวลาที่จะดำเนินการที่ชัดเจนในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

4. ความหลากหลายทางชีวภาพ ใส่ใจดูแลระบบนิเวศในบริเวณพื้นที่ที่ดำเนินธุรกิจ อาทิ การพัฒนาการทำเหมืองหินปูนให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม จัดตั้งกองทุนฟื้นฟูเหมืองและวางแผนการฟื้นฟูสภาพพื้นที่ที่ผ่านการทำเหมืองแล้วอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งร่วมมือกับนักวิชาการภายนอกองค์กร จัดทำโครงการฟื้นฟูพื้นที่และอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ ด้วยการจัดทำฝ่ายชะลอน้ำ

5. การจัดการอย่างยั่งยืนผ่านคู่ธุรกิจ พัฒนาและยกระดับคู่ธุรกิจสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ประกอบด้วย 2 โครงการสำคัญ ได้แก่

5.1 โครงการจัดทำระบบการให้การรับรองความปลอดภัยผู้รับเหมา (Subcontractor Safety Certification System) เป็นการพัฒนาและประเมินประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านความปลอดภัยของผู้รับเหมาที่ทำงานให้ เพื่อป้องกันและลดการเกิดอุบัติเหตุของผู้รับเหมา

5.2 โครงการจัดการสิ่งแวดล้อมผ่าน Supply Chain” (Greening the Supply Chain) การจัดซื้อที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม จัดทำนโยบายการจัดซื้อผลิตภัณฑ์และบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและกำหนดแนวปฏิบัติการจัดหาที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม เพื่อผลักดันให้ผู้ผลิตปรับปรุงและเร่งพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการเพื่อสิ่งแวดล้อมออกสู่สังคมมากขึ้น นอกจากนี้ ยังมี การคัดเลือกคู่ธุรกิจที่มุ่งมั่นจะปรับปรุงเพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม จัดทำแผนการปรับปรุงอบรมให้ความรู้ และสร้างความตระหนัก ดำเนินการปรับปรุง เพิ่มประสิทธิภาพและลดการสูญเสียที่ไม่จำเป็น

6. เครือข่ายเพื่อความยั่งยืน เข้าร่วมเป็นสมาชิกของสถานักธุรกิจโลกเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (WBCSD) และเป็นสมาชิกในคณะกรรมการนักธุรกิจเพื่อสิ่งแวดล้อมไทย เพื่อร่วมมือกับองค์กรต่าง ๆ เสริมสร้างจิตสำนึกในการรักษาสิ่งแวดล้อมให้แก่องค์กรภาคธุรกิจต่าง ๆ

ผลการศึกษารูปแบบความรับผิดชอบต่อสังคม

จากการศึกษาวิจัย พบว่าทั้ง 3 องค์กร แสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมในหลากหลายรูปแบบ ครอบคลุมถึงความรับผิดชอบต่อพนักงาน ความรับผิดชอบต่อผู้ส่งมอบ (Supplier) ผู้รับเหมา และคู่ค้า และความรับผิดชอบต่อชุมชนและสังคม โดยมีรายละเอียด ดังนี้

บริษัท บางจากปิโตรเลียมจำกัด (มหาชน) มีรูปแบบความรับผิดชอบต่อสังคม ดังนี้

1. ความรับผิดชอบต่อพนักงาน พัฒนาและส่งเสริมความรู้แก่พนักงานควบคู่ไปกับการวางรากฐานแนวความคิดและวัฒนธรรมองค์กร “พัฒนาธุรกิจอย่างยั่งยืนไปกับสิ่งแวดล้อมและสังคม” และวัฒนธรรมพนักงาน “เป็นคนดี มีความรู้ และเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น” ให้กับพนักงาน โดยเน้นการสร้างคุณลักษณะหลักด้านความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมของพนักงาน ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และเป้าหมายขององค์กร รวมถึงการดำเนินงานด้านพนักงานสัมพันธ์ต่าง ๆ อาทิ กิจกรรมวันเกิดพนักงาน ทักษะศึกษา วันครอบครัวบางจาก วันก่อตั้งบริษัทฯ สโมสรพนักงาน ฯลฯ เพื่อให้พนักงานมีความรักและสามัคคีกัน ตลอดจนปลูกฝังคุณธรรมและพัฒนาจิตสำนึกที่ดีของพนักงานไปพร้อมกันด้วย

2. ความรับผิดชอบต่อชุมชนและสังคม ดำเนินโครงการเพื่อสิ่งแวดล้อมและสังคมในรูปแบบต่าง ๆ โดยเน้นกลุ่มเป้าหมายที่เป็นชุมชนรอบโรงกลั่นน้ำมันบางจากเป็นอันดับแรก ทั้งนี้เนื่องจากตระหนักว่าเป็นโรงกลั่นแห่งเดียวที่ตั้งในเขตกรุงเทพมหานคร และอยู่ใกล้กับแหล่งชุมชน จึงให้ความสำคัญกับการจัดโครงการและกิจกรรมด้านความปลอดภัย ด้านการศึกษา ด้านการกีฬา และด้านคุณภาพชีวิตของชุมชน ภายใต้กระบวนการที่เน้นความเป็นเพื่อน เป็นประโยชน์ โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในองค์กรก่อนเป็นลำดับแรก และส่งเสริมให้พนักงานมีส่วนร่วม โดยผ่านการดำเนินโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง ดังนี้

2.1 ด้านธุรกิจชุมชน บริษัท บางจากฯ เลือกวิธีการดำเนินธุรกิจโดยมีวิถีคิดและวัฒนธรรมที่มุ่งอุ้มชูและเชื่อมโยงองค์กรชุมชนคนไทยให้เป็นเครือข่ายที่ต่อถึงกัน เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพร้อมไปกับการขยายรากฐานของกิจการบริษัทให้เจริญเติบโตอย่างมั่นคง ด้วยการส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมค้าขายกับบริษัทในรูปแบบต่าง ๆ โดยบริษัท บางจากฯ สนับสนุนด้านการบริหารจัดการ แหล่งเงินทุน การสนับสนุนให้ชุมชนที่มีความพร้อมเข้าบริหารสถานีบริการน้ำมัน การขยายและสร้างช่องทางการตลาดใหม่ ๆ ให้กับผลผลิตจากชุมชน ทั้งนำมาจำหน่ายที่ร้านสะดวกซื้อของบริษัท คือ ร้านไบจากและร้านเลมอนกรีน โดยประสานความช่วยเหลือระหว่างเมืองและชนบทได้เป็นผลสำเร็จ ในปี 2533 จากจุดเริ่มต้นที่สหกรณ์การเกษตรศรีประจันต์ สุพรรณบุรี ได้เดินทางมาเยี่ยมชมกระบวนการกลั่นน้ำมันที่โรงกลั่นบางจากฯ และรับทราบว่าบางจากฯ ได้บริจาคข้าวสารจำนวนมากเป็นรายเดือนให้กับโรงเรียนในโครงการอาหารกลางวัน จึงเสนอความคิดที่จะนำข้าวมาแลกรับน้ำมันไปใช้ในกิจการของสมาชิก เพื่อเป็นการให้คุณค่าวัฒนธรรม แบ่งปันแลกเปลี่ยนปัจจัยที่จำเป็นในการยังชีพ เชื่อมสัมพันธ์ชุมชนต่างถิ่น สร้างความแน่นแฟ้นระหว่างบางจากฯ กับชุมชนขึ้นอีก ตรงกับแนวความคิดของบางจากฯ ที่จะสร้างประโยชน์ตรงให้ชุมชนโดยไม่ผ่านคนกลาง

จากความร่วมมือในครั้งนั้น ได้พัฒนาไปสู่ธุรกิจปั๊มชุมชน ซึ่งเป็นนวัตกรรมใหม่ของธุรกิจน้ำมัน ที่สามารถเอื้อประโยชน์ให้กับธุรกิจและชุมชนไปพร้อม ๆ กัน เมื่อบางจากฯ เสนอโครงการให้สหกรณ์ฯ ดำเนินกิจการปั๊มน้ำมัน ซึ่งในขั้นแรกสหกรณ์ฯ ลังเล เนื่องจากไม่มั่นใจว่าจะมีความสามารถทำได้แต่ผู้จัดการสหกรณ์ฯ เคยไปศึกษาอยู่ที่สหรัฐอเมริกาและเคยมีประสบการณ์ทำงานที่ปั๊มน้ำมันที่นั่น มีความเห็นว่าจะทำได้เพราะความรู้เรื่องธุรกิจน้ำมันนั้นบางจากฯ สามารถให้ได้ ในส่วนของคุณสมบัติที่สำคัญในการทำธุรกิจคือความซื่อสัตย์นั้นสหกรณ์ฯ มีอยู่ และมั่นใจการทำงานด้วยกระบวนการกลุ่ม เมื่อประชุมหารือกับสมาชิกแล้ว ในที่สุดก็มีมติให้ดำเนินการสถานีบริการน้ำมันสหกรณ์ศรีประจันต์

บนรากฐานของการทำงานด้วยความไว้วางใจ และยอมรับในศักยภาพของกันและกัน สถานีบริการน้ำมันสหกรณ์การเกษตรศรีประจันต์ ซึ่งดำเนินการโดยชุมชนเกษตรกร จึงเป็นโครงการที่ดำเนินการมาอย่างยั่งยืน สามารถเป็นสถานที่ศึกษาดูงานต้นแบบให้แก่สหกรณ์อื่น ๆ ทั่วประเทศ และสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนและมีเงินหมุนเวียน 3, 500 ล้านบาทต่อปี และมีส่วนช่วยพัฒนาชุมชนและสังคมให้เข้มแข็ง

ปัจจุบันมีชุมชนดำเนินการปั๊มสหกรณ์ทั่วประเทศกว่า 500 แห่ง นับเป็นสัดส่วนครึ่งหนึ่งของจำนวนสถานีบริการน้ำมันบางจากทั้งหมด สามารถเอื้อประโยชน์แก่สมาชิกเกษตรกว่า 1 ล้านครัวเรือน ทั่วประเทศ และสร้างความมั่นคงแข็งแรงให้กับกิจการบางจากในระยะยาว ในกรณีเกิดภัยธรรมชาติ บางจากฯ และเครือข่ายปั๊มชุมชนได้ร่วมกันช่วยเหลือสมาชิกปั๊มชุมชนที่เดือดร้อน โดยรับบริจาคสิ่งของจำเป็นจากสมาชิกด้วยกันเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

2.2 ด้านความปลอดภัย บริษัท บางจากฯ ตระหนักและห่วงใยในเรื่องสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย จึงมีนโยบายส่งเสริมความปลอดภัยให้กับชุมชนรอบข้าง ภายใต้ “โครงการบางจากห่วงใย ปลอดภัยในชุมชน” เพื่อร่วมดูแลปลูกฝังจิตสำนึกและส่งเสริมความปลอดภัยให้เกิดขึ้นในชุมชนรอบบริษัทฯ ประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

- กิจกรรมอบรมความปลอดภัยชุมชน เพื่อเตรียมความพร้อมและฝึกซ้อมวิธีปฏิบัติหน้าที่ถูกต้องในกรณีเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉิน บริษัท บางจากฯ ได้จัดกิจกรรมอบรมดับเพลิงสำหรับชุมชนขึ้นเพื่อให้ความรู้เรื่องการป้องกันการเกิดอัคคีภัย การตรวจสอบและดูแลระบบไฟฟ้าเครื่องใช้ไฟฟ้าภายในบ้าน ฝึกสอนวิธีการใช้ถังดับเพลิง และอุปกรณ์ดับเพลิงเบื้องต้น รวมไปถึงการฝึกซ้อมวิธีปฏิบัติอย่างถูกต้องในเหตุการณ์ฉุกเฉินให้แก่ผู้ที่อาศัยในชุมชนรอบโรงกลั่นน้ำมันบางจาก โดยจัดการอบรมในพื้นที่ของชุมชน เพื่อให้ผู้เข้าอบรมได้รู้จักลักษณะพื้นที่ในชุมชนของตนเองและมีความรู้ ความเข้าใจในการเลือกใช้อุปกรณ์ดับเพลิงให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ต่าง ๆ โดยมีเจ้าหน้าที่จากศูนย์ฝึกอบรมสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยของบริษัทฯ เป็นวิทยากร

- กิจกรรมอบรมดับเพลิงขั้นต้นแก่ผู้นำของชุมชนรอบโรงกลั่นน้ำมันบางจาก โดยอบรมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ซึ่งผู้เข้าอบรมจะได้ฝึกดับเพลิงในสถานการณ์จำลอง เพื่อเตรียมความพร้อมและฝึกฝนทักษะในการใช้อุปกรณ์และควบคุมสถานการณ์เป็นหมู่คณะ โดยจัดอบรม ณ ศูนย์ฝึกอบรมสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ของบริษัทฯ ที่ศูนย์จ่ายน้ำมันบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

- บริการเติมสารเคมีและมอบถังดับเพลิง บริษัท บางจากฯ ส่งเสริมและสนับสนุนให้โรงเรียน และชุมชนรอบข้างเห็นความสำคัญของการเตรียมความพร้อมเรื่องความปลอดภัยทั้งในเวลาปกติและในสถานการณ์ฉุกเฉิน โดยบริษัทฯ จะบริการตรวจสภาพ เปลี่ยนอะไหล่ที่ชำรุดของถังดับเพลิงทั้งชุมชนและโรงเรียน เติมสารเคมีดับเพลิงให้ทุกถังพร้อมใช้งานอยู่เสมอ และมอบถังดับเพลิงใหม่ให้แก่โรงเรียนและชุมชนที่มีจำนวนถังดับเพลิงไม่เพียงพอ

- กิจกรรมอบรมดับเพลิงและซ้อมแผนฉุกเฉินโรงเรียน บริษัท บางจากฯ เล็งเห็นถึงความจำเป็นที่บุคลากรครูและนักเรียนในโรงเรียนจะต้องมีความรู้ การเตรียมความพร้อมและมีจิตสำนึกเรื่องความปลอดภัย จึงจัดกิจกรรมอบรมดับเพลิงและซ้อมแผนฉุกเฉิน โดยอบรมให้ความรู้การดับเพลิงเบื้องต้นและซ้อมอพยพหนีไฟ ให้แก่คณะครูและนักเรียนทุกระดับชั้นของโรงเรียนรอบบริษัทฯ

2.3 ด้านการกีฬา

- โครงการฟุตบอลเยาวชนบางจาก เพื่อส่งเสริมให้เยาวชนใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ และสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน จึงได้จัดการแข่งขันฟุตบอลเยาวชนบางจากอย่างต่อเนื่อง โดยมีเยาวชนจากโรงเรียนในชุมชนเข้าร่วมการแข่งขัน นอกจากนี้ยังได้จัดให้มีการประกวดกองเชียร์ เพื่อสนับสนุนให้เยาวชนกล้าแสดงออก และเรียนรู้การทำงานเป็นหมู่คณะ

- โครงการฟุตบอลชุมชนบางจาก บริษัท บางจากฯ ได้ขยายการจัดการแข่งขันฟุตบอล จากกลุ่มโรงเรียน สู่กลุ่มเยาวชนในชุมชนรอบข้างบริษัทฯ เป็นปีแรก โดยร่วมมือกับผู้นำชุมชน ส่งเสริมให้เยาวชนมีความสามัคคี สร้างเสริมความสัมพันธ์และความเข้มแข็งในชุมชน เพื่อช่วยลดความเสี่ยงในเรื่องยาเสพติด นอกจากนี้ ยังได้จัดให้มีคลินิกฟุตบอล เพื่อให้ความรู้กับเยาวชนในชุมชน ก่อนการแข่งขันด้วย

2.4 ด้านการศึกษา

- โครงการเปิดโลกการเรียนรู้กับบางจาก ประกอบด้วย กิจกรรมเปิดโลกการเรียนรู้ และการผลิตสื่อการสอนเกี่ยวกับพลังงานทดแทน

กิจกรรมเปิดโลกการเรียนรู้ บริษัท บางจากฯ ตระหนักว่ากระบวนการเรียนรู้จะเกิดขึ้นและพัฒนาได้อย่างยั่งยืน ก็ต่อเมื่อการเรียนรู้นั้นเกิดจากการลงมือปฏิบัติ หรือประสบการณ์ตรงของผู้เรียนรู้อย่างแท้จริง ประกอบกับความตั้งใจที่จะส่งเสริมให้โรงเรียนน้ำมันบางจากเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับเยาวชนและครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายรัฐที่ต้องการให้องค์กรในชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับการศึกษาศูนย์ใหม่ ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้รับการถ่ายทอดประสบการณ์ตรง นอกเหนือ จากในบทเรียน จึงได้ร่วมมือกับสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต1 พัฒนากิจกรรมเปิดโลกการเรียนรู้ ให้บริการกับโรงเรียนต่าง ๆ นำนักเรียนในระดับประถม ศึกษาและมัธยมศึกษาทั่วประเทศเข้าร่วมกิจกรรม ในหน่วยการเรียนรู้เชิงบูรณาการ 3 หน่วย ได้แก่ ตะลุยโลกน้ำมัน สร้างสรรค์สิ่งแวดล้อม และเตรียมพร้อมความปลอดภัย โดยทุกหน่วยจะเชื่อมโยงสาระการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ เช่น วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การงานอาชีพ สังคม ศิลปะ สุขภาพอนามัย ภาษาไทย ภาษา และต่างประเทศ โดยโรงเรียนสามารถเลือกหน่วยการเรียนรู้ได้ตามความสนใจ

- กิจกรรมสื่อการเรียนรู้พลังงานทดแทน ในฐานะบริษัทพลังงานของคนไทย บริษัทบางจากฯ ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาพลังงานทดแทนเพื่อการพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน ควบคู่ไปกับการสร้างความรู้ความเข้าใจกับประชาชนถึงการเปลี่ยนโฉมการใช้พลังงานเข้าสู่ยุคพลังงานทดแทน ทั้งยังเป็นการสนองนโยบายของรัฐ โดยกระทรวงพลังงานที่ได้กำหนดให้ปี 2549 เป็นปีแห่งพลังงานทดแทน บริษัทฯ จึงได้จัดทำสื่อการเรียนรู้ เรื่องพลังงานทดแทน ทั้งแก๊สโซฮอลล์และไบโอดีเซล เพื่อมอบให้แก่โรงเรียนที่อยู่ในชุมชนรอบโรงกลั่นฯ โดยมีจุดประสงค์ให้เป็นสื่อการเรียนรู้ประกอบการเรียนการสอนในการสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องพลังงานทดแทน และสร้างความตระหนักถึงประโยชน์ของพลังงานทดแทนให้แก่เยาวชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งกับน้อง ๆ ที่ด้อยโอกาสในชุมชน เพื่อให้เกิดความทัดเทียมทางความรู้ และสามารถพัฒนาเป็นกำลังสำคัญของครอบครัว เป็นบุคลากรที่มีประสิทธิภาพและเป็นอนาคตที่ดีของชาติต่อไป

- โครงการโรงเรียนของหนู ประกอบด้วยกิจกรรมพี่บางจากสอนน้อง และค่ายเยาวชนบางจาก

- กิจกรรมพี่บางจากสอนน้อง ด้วยผู้คนในชุมชนรอบข้างบริษัทฯ ยังขัดสนและต้องใช้เวลาส่วนใหญ่หารายได้เลี้ยงชีพ จนไม่สามารถดูแลบุตรหลานในช่วงเวลาหลังเลิกเรียนได้ พนักงานของบริษัทฯ พบว่ามีเด็ก ๆ ในชุมชนเป็นจำนวนมากที่ผู้ปกครองต้องทำงานหนักและยังติดภารกิจหน้าที่การงาน จึงรวมตัวกันจัดกิจกรรมโรงเรียนของหนูขึ้น โดยบริษัทฯ สนับสนุนให้อาสาสมัครพนักงานใช้ช่วงเวลาก่อนเลิกงาน 1 -1.5 ชั่วโมง สัปดาห์ละ 4 วัน สอนการบ้านและจัดกิจกรรมเพื่อเป็นประโยชน์ต่อเด็กและเยาวชนชุมชน ซึ่งจะเน้นความรู้ด้านคณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ ภาษาไทย สังคม ศิลปะ และจริยธรรม โดยใช้พื้นที่ภายในบริษัทฯ เป็นกิจกรรมเล็ก ๆ ที่มีคุณค่า และช่วยสร้างจิตสำนึกของการเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นให้กับพนักงานได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังมิได้ใช้ทรัพยากรในการดำเนินการมากนัก เพียงบริษัทฯ สนับสนุนพื้นที่และพนักงานฯ เสียสละเวลาส่วนตัว

- ค่ายเยาวชนบางจาก ช่วงเวลาปิดเทอม หลายครอบครัวพาลูกไปเรียนพิเศษ เสริมทักษะด้านศิลปะ ดนตรี กีฬา และความรู้วิชาการต่าง ๆ แต่ยังมีเด็ก ๆ อีกหลายคนไม่ได้รับโอกาสดีดังกล่าว ค่ายเยาวชนบางจากจึงเป็นอีกหนึ่งกิจกรรมที่พนักงานบางจากฯ ได้อาสาสมัครมาร่วมจัดค่าย เป็นเวลา 5 วัน ไม่ค้างแรม ให้แก่เด็ก ๆ จากชุมชนรอบโรงกลั่นฯ ได้มาร่วมกิจกรรมที่สนุกสนานและเป็นประโยชน์ โดยมุ่งเน้นให้เด็ก ๆ เรียนรู้ถึงการอยู่ร่วมกัน การทำงานเป็นกลุ่ม และได้พัฒนาจิตสำนึกในด้านสิ่งแวดล้อม และทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตประจำวัน เช่น กิจกรรมสหธนาคาร กีฬา งานฝีมืองานประดิษฐ์ ความรู้เรื่องพลังงาน และการเปิดโลกกว้างนอกสถานที่ นอกจากนี้ เด็ก ๆ ยังได้พบปะทำความรู้จักกับเพื่อนใหม่ต่างที่ต่างชุมชน ซึ่งทำให้ได้พัฒนาทั้งความรู้ความสามารถ อารมณ์ สังคมและจิตใจ

- โครงการทุนการศึกษาเยาวชนบางจาก บริษัทฯ มุ่งมั่นส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาให้แก่เยาวชนไทยมาโดยตลอด โดยเฉพาะอย่างยิ่งแก่เยาวชนที่มีความประพฤติดี จิตใจดี ตั้งใจเรียนแต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ โดยได้มอบโอกาสทางการศึกษาให้แก่้อง ๆ นักเรียนจากโรงเรียนทั้ง 19 แห่งในโครงการอาหารกลางวันของบริษัทฯ และน้อง ๆ นักเรียนจากชุมชน (โดยคณะกรรมการในชุมชนพิจารณาคัดเลือก) โดยแบ่งเป็นทุนระดับอนุบาลถึงประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า นอกจากนี้ ยังได้สนับสนุนการศึกษาต่อเนื่องเพื่อมุ่งหมายให้เยาวชนได้มีโอกาสศึกษาเล่าเรียนในระดับที่สูงขึ้น โดยให้ทุนในระดับอนุปริญญา(ต่อเนื่อง 2ปี) และระดับปริญญาตรี อีกด้วย

2.5 ด้านคุณภาพชีวิต จากแนวคิการทำงานขององค์กรที่ให้คุณค่าของสิ่งแวดล้อม สังคม และความเป็นครอบครัว บริษัท บางจากฯ ตระหนักว่าความสัมพันธ์ใกล้ชิดและสุขภาพทั้งกายและใจที่แข็งแรงของสมาชิกในครอบครัว คือ ปัจจัยสำคัญที่ทำให้ครอบครัวมีความสุข และเยาวชนเติบโตได้อย่างมีพัฒนาการที่สมบูรณ์ จึงได้จัดโครงการ “ครอบครัวเดียวกัน” ขึ้นเพื่อสนับสนุนให้ครอบครัวได้ใช้เวลาว่างร่วมกันเรียนรู้และพัฒนาทักษะต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ พร้อมทั้งเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ การรักษาสีสิ่งแวดล้อม และการอนุรักษ์พลังงาน โดยมุ่งเน้นรูปแบบกิจกรรมที่สมาชิกครอบครัวได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเอง เช่น กิจกรรมโยคะบางจาก ดูนกบางจาก ค่ายครอบครัวใบไม้พิทักษ์พลังงาน นวดไทยเพื่อคลายเครียด อาหารเพื่อสุขภาพ หัวเราะบำบัด สื่อสารด้วยรัก ฯลฯ เป็นความสุขความอบอุ่นที่เกิดจากความผูกพันต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคมในวงกว้าง

2.6 ด้านสิ่งแวดล้อม

- กิจกรรมเพาะกล้าคืนป่าให้ภูหลง จากความเชื่อที่ว่าสิ่งแวดล้อมไม่ใช่เพียงต้นไม้ แต่เป็น เรื่องพฤติกรรม วิถีคิด วัฒนธรรม และวิถีชีวิต การแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมจึงต้องแก้ที่วิถีคิด วิถีชีวิต และพฤติกรรม บริษัท บางจากฯ จึงร่วมมือกับโครงการความร่วมมือเพื่อการฟื้นฟูป่าต้นน้ำลำปะทาว (ภูหลง) ซึ่งมีเป้าหมายในการฟื้นฟูสภาพพื้นที่ป่าตามธรรมชาติ อนุรักษ์แหล่งต้นน้ำลำปะทาว ด้วยการป้องกันพื้นที่จากปัญหาไฟป่าในเขตบริเวณพื้นที่ป่าดิบแล้งที่สมบูรณ์ กระจายเมล็ดพันธุ์ไม้ท้องถิ่น และเพิ่มพื้นที่ป่า ในระยะเวลา 5 ปี (พ.ศ. 2548 – 2552) ตลอดจนการประชาสัมพันธ์ สร้างจิตสำนึก และสนับสนุนกิจกรรมของชุมชนในพื้นที่ บริษัท บางจากฯ ทำหน้าที่ประสานความร่วมมือเพื่อการอนุรักษ์ป่าต้นน้ำให้เกิดขึ้นระหว่างเด็กเยาวชนในชุมชนใกล้เคียงกับกลุ่มอนุรักษ์ในท้องถิ่น โดยจัดกิจกรรมให้ความรู้เรื่องการอนุรักษ์ป่าและเชิญชวนให้เด็ก ๆ ระดับประถมศึกษาในโรงเรียนใกล้เคียง ภูเขาไม่ป่า และบริษัท บางจากฯ รับซื้อต้นกล้าพันธุ์ เพื่อนำไปปลูกที่ป่าต้นน้ำลำปะทาว

- กิจกรรมทอดผ้าป่ารักษาต้นน้ำ บริษัทฯ และพนักงาน ร่วมกันจัด “ทอดผ้าป่ารักษาต้นน้ำ” ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงกิจกรรมฟื้นฟูป่าอนุรักษ์ที่เป็นป่าต้นน้ำ กับการปฏิบัติธรรม ณ วัดป่าสุคะโต จังหวัดชัยภูมิ โดยพนักงานบางจากและครอบครัว จะได้ร่วมกันบริจาคทุนทรัพย์เพื่อสนับสนุนกระบวนการและกิจกรรมฟื้นฟูป่าอนุรักษ์นี้ และเป็นอาสาสมัครไปร่วมปลูกป่า และปฏิบัติธรรมเป็นประจำทุกปี

2.6 ด้านการบรรเทาสาธารณภัย กรณีเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติ ทั้งอุทกภัย วาตภัย ภัยแล้ง ฯลฯ บริษัท บางจากฯ จะเร่งดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยดังกล่าว โดยการบริจาคเงินและสิ่งของที่จำเป็นต่าง ๆ เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนในเบื้องต้น โดยเปิดรับบริจาคสิ่งของจากพนักงานและคู่ค้าที่ดำเนินกิจการป้อนน้ำมันกับบริษัทฯ และยังสามารถสนับสนุนให้พนักงานเป็นอาสาสมัครช่วยเหลือผู้ประสบภัยร่วมกับองค์กรสาธารณกุศลต่าง ๆ ด้วย

2.7 ด้านการสนับสนุนองค์กรการกุศล บริษัท บางจากฯ ได้สนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรการกุศลต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ โดยให้ความสำคัญกับหน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อม การศึกษา และการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ด้อยโอกาส

ในปี 2549 บริษัท บางจากฯ ได้ริเริ่ม “โครงการรับซื้อน้ำมันพืชใช้แล้วเพื่อทำไบโอดีเซล” โดยเชิญชวนคนไทยร่วมทำความดีถวายในหลวงเนื่องในโอกาสเฉลิมฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี โดยสถานีบริการน้ำมันบางจากในเขตกรุงเทพและปริมณฑลเปิดรับซื้อน้ำมันพืชใช้แล้วจากการปรุงอาหารเพื่อนำไปผลิตเป็นไบโอดีเซล ช่วยลดปัญหาสุขภาพและสิ่งแวดล้อม

จากการทิ้งน้ำมันใช้แล้วลงสู่สาธารณะ หรือนำไปจำหน่ายเพื่อการทอดซ้ำ ซึ่งส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน โดยจัดให้มีอาสาสมัครพนักงานบางจาก ออกตรวจรณรงค์สร้างความเข้าใจถึงโทษของการใช้น้ำมันพืชซ้ำ และให้ความรู้ในการนำน้ำมันพืชที่ใช้แล้วมาผลิตเป็นไบโอดีเซล พร้อมทั้งบริการรับซื้อน้ำมันพืชใช้แล้วจากผู้ประกอบการรายย่อยตามตลาดสดต่าง ๆ ทั่วกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) มีรูปแบบความรับผิดชอบต่อด้านสังคม ดังนี้

3. ความรับผิดชอบต่อพนักงาน พัฒนาระบบการบริหารงานบุคคล และเสริมสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน ตลอดจนให้ความสำคัญในเรื่องความปลอดภัยในการทำงานของพนักงาน โดยการควบคุมอุบัติเหตุจากการทำงานและอุบัติเหตุรถยนต์ ส่งเสริมให้พนักงานมีส่วนร่วมในการรายงานอุบัติเหตุ เหตุการณ์เกือบเกิดอุบัติเหตุ รวมถึงสภาพและการกระทำที่ต่ำกว่ามาตรฐาน ซึ่งถือเป็นมาตรการในเชิงป้องกันก่อนเกิดอุบัติเหตุ พร้อมไปกับการอบรมหลักสูตรด้านความปลอดภัย และการรณรงค์ประชาสัมพันธ์สร้างจิตสำนึกในรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งกำหนดให้เป็นผู้ชี้วัดการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการควบคุมดูแลงานด้านความปลอดภัย เพื่อให้เกิดผลสำเร็จอย่างจริงจัง

4. ความรับผิดชอบต่อผู้ส่งมอบ ผู้รับเหมา และลูกค้า การบริหารจัดการความเสี่ยงด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสิ่งแวดล้อมที่อาจเกิดขึ้นในระหว่างและหลังจากการใช้งานผลิตภัณฑ์และบริการ โดยได้มีการให้ความรู้ และตรวจสอบการดำเนินงานของผู้ส่งมอบ ผู้รับเหมา และลูกค้า อาทิ การตรวจสอบความปลอดภัยโรงบรรจุก๊าซของเอกชน การฝึกอบรมสัมมนา และจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ผู้แทนจำหน่ายและพนักงานของโรงบรรจุก๊าซ สถานีบริการน้ำมัน ฯลฯ

5. ความรับผิดชอบต่อชุมชนและสังคม การดำเนินการโครงการด้านสิ่งแวดล้อมและสังคมในรูปแบบต่าง ๆ โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน และหน่วยงานในพื้นที่เพื่อให้ชุมชนสามารถยืนหยัดได้ด้วยตนเอง ผ่านการดำเนินโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

5.1 ด้านการส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม

- การอนุรักษ์ฟื้นฟูสภาพป่า โดยฟื้นฟูป่าชายเลนตามโครงการวิจัยและพัฒนาสิ่งแวดล้อมแหลมผักเบี้ย อันเนื่องมาจากพระราชดำริ และฟื้นฟูสภาพป่าบริเวณป่าสงวนแห่งชาติกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

- โครงการทองผาภูมิตะวันตก อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ร่วมกับโครงการพัฒนาองค์ความรู้และศึกษานโยบายการจัดการทรัพยากรชีวภาพในประเทศไทย สานต่อการทำงานวิจัยความหลากหลายทางชีวภาพจากโครงการอนุรักษ์พื้นที่ป่าและสัตว์ป่า และนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยมารวบรวมพัฒนาให้เป็นองค์ความรู้เรื่องทรัพยากรธรรมชาติและการจัดการทรัพยากรท้องถิ่น ภายใต้การมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่ พร้อมส่งเสริมการจัดทำแผนแม่บทชุมชนเพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็งอย่างยั่งยืน

- การประกวดรางวัลลูกโลกสีเขียว เพื่อสนับสนุนเป็นกำลังใจและเผยแพร่ผลงานการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของบุคคล ชุมชน รวมทั้งเยาวชนให้เป็นที่รับรู้ของสังคม และเป็นแบบอย่างที่ดีในการทำสิ่งดีงามเพื่อสังคมไทย ในปี 2548 จัดการประกวดในหัวข้อ “คน น้ำ ป่า วิถีพึ่งพาและผูกพัน”

- โครงการปลูกหญ้าแฝก ปตท. ร่วมกับโครงการหลวงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ ตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โดยปตท. ได้ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเงิน และร่วมดำเนินการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่รับผิดชอบ อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี

5.2 ด้านการสนับสนุนการศึกษา

- โครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน เข้าร่วมโครงการเพื่อสนับสนุนให้โรงเรียนดำเนินการพัฒนาตามแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มีมาตรฐาน โดย โรงเรียนในความดูแลของปตท.สามารถผ่านเกณฑ์ประเมินของกระทรวงศึกษาธิการ และได้รับการประกาศให้เป็น “โรงเรียนต้นแบบโรงเรียนในฝัน” เป็นแบบอย่างให้กับโรงเรียนอื่นๆ ในโครงการทั่วประเทศ

- ก่อสร้างอาคารเรียนและอาคารห้องสมุด ปตท. พลังไทยเพื่อไทย ให้กับโรงเรียนต่าง ๆ รวม 14 แห่ง

- มอบทุนการศึกษา อุปกรณ์การเรียนการสอนและอุปกรณ์กีฬา แก่โรงเรียนในพื้นที่รอบหน่วยงานของปตท. และแนวท่อส่งก๊าซธรรมชาติทั่วประเทศ

- โครงการรณิทรศการเคลื่อนที่ “เปิดโลกก๊าซธรรมชาติ” ออกเดินทางให้ความรู้เรื่องก๊าซธรรมชาติแก่นักเรียน และขยายผลมายังโครงการสะพานความรู้สู่ท้องถิ่น ด้วยการคัดเลือกเยาวชนจากโรงเรียนที่ได้ชมรณิทรศการเคลื่อนที่ให้เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อการใช้พลังงานอย่างคุ้มค่า

- โครงการค่ายเยาวชนอนุรักษ์พลังงาน “Generation P” (Generation PTT) พร้อมดำเนินการประกวดโครงการอนุรักษ์พลังงานในโรงเรียน เพื่อขยายผลแนวคิดให้เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

- โครงการ ปตท. 5 ส. สู่วิทยาลัย นำหลักการเรื่อง 5 ส. ได้แก่ สะสาง สะดวก สะอาด สุขอนามัย และสร้างนิสัย เข้าไปส่งเสริมและเผยแพร่ให้เกิดผลในทางปฏิบัติแก่เยาวชนในโรงเรียนต่าง ๆ พร้อมจัดการประกวดและสร้างเครือข่ายโรงเรียน 5 ส.

5.3 ด้านการทำนุบำรุง ศิลปะและวัฒนธรรม

- จัดประกวดและแสดงผลงาน “ศิลปกรรม ปตท.” ร่วมกับมหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และมหาวิทยาลัยทักษิณ จัดการประกวดศิลปกรรมปตท. เยาวชนภาคเหนือและภาคใต้ พร้อมเปิดแสดงผลงานศิลปกรรม ปตท. โดยในปี 2548 จัดประกวดในหัวข้อ “แผ่นดินนี้ที่ฉันรัก”

- จัดประกวดและติดตั้งประติมากรรมชาวลานนา ร่วมกับมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จัดการประกวดประติมากรรมเพื่อเป็นสื่อทางวัฒนธรรมให้กับประชาชนชาวเชียงใหม่ และนักท่องเที่ยว ได้เรียนรู้ถึงวิถีชีวิตและอารยธรรมของชาวล้านนา

- จัดประกวด “การตีกลองปฐา” และ “ค่ายเยาวชนอนุรักษ์ประเพณีกลองปฐา” จังหวัดลำปาง เพื่อสืบสานและถ่ายทอดประเพณีสู่ลูกหลาน พร้อมทั้งร่วมกับชาวลำปาง จัดสร้างหอกลองปฐา เขตวงค์นคร เพื่อให้เป็นศูนย์รวมแห่งความร่วมมือร่วมใจ

5.4 ด้านการพัฒนาการกีฬา

- สนับสนุนการจัดสร้างสนามกีฬาและลานกีฬาในสามจังหวัดภาคใต้ พร้อมทั้งมอบอุปกรณ์กีฬา ก่อสร้างหอนาฬิกา และกระจายเสียง เพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีของพี่น้องชายแดนภาคใต้

- สนับสนุนการแข่งขันเทนนิสเยาวชน ได้แก่ พีทีที จูเนียร์ แชมเปียนชิพ พีทีที แชมเปียนชิพ พีทีที มาสเตอร์คัพ รวมทั้งสนับสนุนการจัดการแข่งขันเทนนิสอาชีพระดับโลกในประเทศไทย เพื่อส่งเสริมประสพการณ์และพัฒนามาตรฐานวงการกีฬาเทนนิสไทยในทุก ๆ ด้าน

- สนับสนุนการแข่งขัน “ขอนแก่นมาราธอนนานาชาติ” ร่วมกับจังหวัดขอนแก่น และมหาวิทยาลัยขอนแก่น เพื่อยกระดับการแข่งขันกีฬามาราธอนไทยให้ได้มาตรฐานในระดับสากล พัฒนานักกีฬาวิ่งของไทยให้พร้อมเข้าสู่การแข่งขันในระดับโลก และช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวอีกทางหนึ่ง

นอกจากนี้ ยังร่วมมือแก้ไขปัญหาระดับหน่วยงานสังคม ได้แก่ การเกิดอุทกภัยทางภาคใต้ปลายปี 2548 บริษัท ปตท.ฯ ได้มอบถุงยังชีพและเครื่องอุปโภคบริโภคที่จำเป็นให้ประชาชนที่ประสบภัย การช่วยบรรเทาปัญหาน้ำมันดิบล้นตลาดของเกษตรกรโคนม ด้วยการสนับสนุนซื้อนมสดยูเอชทีจากองค์กรส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย เพื่อมอบให้กับผู้ให้บริการ ณ สถานีบริการน้ำมันปตท. และยังได้การสนับสนุนองค์กรการกุศลต่าง ๆ ด้วยการบริจาคทุนทรัพย์และสิ่งของอย่างต่อเนื่องเป็นประจำ

ในปี 2549 ปตท. ได้ริเริ่ม "โครงการปลูกหญ้าแฝกเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสทรงครองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี" ขึ้น จากที่ได้ดำเนินการโครงการปลูกหญ้าแฝกปตท. โดยนำหญ้าแฝกมาใช้ป้องกันการพังทลายของดินและฟื้นฟูสภาพพื้นที่หลังการก่อสร้างโครงการท่อส่งก๊าซธรรมชาติไทย-พม่า ในอำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี โดยโครงการดังกล่าวมุ่งเน้นการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับหญ้าแฝก และส่งเสริมให้หน่วยงานของ ปตท. เครือข่าย และชุมชนต่าง ๆ ร่วมกันปลูกหญ้าแฝก รวมทั้งจัดการประกวดการปลูกหญ้าแฝก เพื่อสนองตามพระราชประสงค์ที่ทรงห่วงใยในพสกนิกร และทรงปรารถนาให้ประชาชนนำความรู้เกี่ยวกับหญ้าแฝกไปประยุกต์ใช้ได้อย่างได้ผล อันจะเป็นประโยชน์ทั้งผู้ที่ปลูกหญ้าแฝก และสภาพพื้นดินและแหล่งน้ำของประเทศไทยโดยรวม

บริษัท ปูนซีเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) มีรูปแบบความรับผิดชอบต่อสังคม ดังนี้

1. ความรับผิดชอบต่อพนักงาน ดูแลสวัสดิการที่เหมาะสมแก่พนักงาน และสนับสนุนให้เกิดการจ้างงานในท้องถิ่น รวมถึงการสร้างความพร้อมให้กับพนักงานทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และความรู้ความสามารถ โดยจัดอบรมหลักสูตรต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง และการให้ทุนการศึกษาต่อในระดับปริญญาโท นอกจากนี้ยังได้จัดโครงการพัฒนาจิตสำนึกต่อการพัฒนาสู่ความยั่งยืน (Young Talent Manager) เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับกลุ่มผู้บริหารระดับต้นที่จะเป็นผู้บริหารระดับสูงต่อไปในอนาคต โดยพัฒนาความรู้ในภาคทฤษฎีของการพัฒนาสู่ความยั่งยืน และให้นำความรู้ที่นำมาฝึกปฏิบัติ

นอกจากนี้ ยังมีการร่วมมือกับหน่วยงานราชการ เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพการดำเนินงานและความเข้มแข็งของชุมชน อาทิ จัดทำโครงการต้นแบบการผลิตช่างเทคนิคเพื่ออุตสาหกรรม ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ปรับปรุงเนื้อหาหลักสูตรในระดับปวส. ให้กับสถาบันอาชีวศึกษา 4 แห่งใน 3 พื้นที่อุตสาหกรรม ได้แก่ จังหวัดสระบุรี จังหวัดราชบุรี และจังหวัดระยอง

2. ความรับผิดชอบต่อชุมชนและสังคม ดำเนินการโครงการด้านสิ่งแวดล้อมและสังคมในรูปแบบต่าง ๆ โดยเน้นการพัฒนาเด็กและเยาวชน ภายใต้การดำเนินงานของมูลนิธิซีเมนต์ไทย การพัฒนาความสามารถและเยาวชนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และการพัฒนาเยาวชนโดยส่งเสริม ด้านกีฬาและศิลปะ นอกจากนี้ ปูนซีเมนต์ไทยฯ ยังส่งเสริมพนักงานให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมด้วยโครงการต่าง ๆ อาทิ โครงการ "ปันโอกาส วาดอนาคต" เพื่อให้พนักงานได้มีส่วนร่วมทำประโยชน์ต่อสังคมผ่านแนวคิดของตนเองโดยรวมกลุ่มกันตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป เสนอโครงการที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม โดยมูลนิธิซีเมนต์ไทยสนับสนุนงบประมาณ "โครงการพี่เลี้ยงทุนการศึกษามูลนิธิซีเมนต์ไทย" เปิดโอกาสให้พนักงานแนะนำเยาวชนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์และมีคุณสมบัติตามที่กำหนด โดยพนักงานทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงคอยดูแลแนะนำและให้คำปรึกษาทางด้านการศึกษา นอกจากนี้ยังดำเนินโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง ดังนี้

2.1 ด้านสิ่งแวดล้อม

- โครงการ Do It Green บริษัท ปูนซีเมนต์ไทยฯ ตระหนักว่าสิ่งแวดล้อม มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ แต่ปัจจุบันธรรมชาติที่เคยอุดมสมบูรณ์ กำลังถูกทำลาย และนำไปใช้อย่างไม่ระมัดระวัง ทำให้สมดุลธรรมชาติเปลี่ยนแปลง เกิดภัยธรรมชาติต่าง ๆ ที่รุนแรงอย่างที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน สร้างความเสียหายต่อชีวิตมนุษย์และทรัพย์สินอย่างประเมินค่าไม่ได้ ด้วยเหตุนี้ เครือซีเมนต์ไทยในฐานะองค์กรที่ยึดมั่นในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเสมอมา จึงได้กำหนดนโยบายด้านการจัดการทรัพยากร ธรรมชาติให้ทุกบริษัทในเครือฯ ปฏิบัติอย่างจริงจัง เพื่อเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาด้านธุรกิจและสังคมที่ยั่งยืนตามแนวทาง 3R ซึ่งได้แก่ Reduce, Reuse&Recycle และ Replenish

“Do It Green” เป็นโครงการที่จัดทำขึ้นเพื่อสร้างจิตสำนึกและกระตุ้นพฤติกรรมด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมตามแนวทาง 3R ให้กับพนักงานเครือซีเมนต์ไทยรวมถึงประชาชนทั่วไป โดยรณรงค์การใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด แนวคิดนี้สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งช่วยลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นได้อีกทางหนึ่ง

การรณรงค์เริ่มตั้งแต่ภายในองค์กร โดยจัดกิจกรรมเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจถึง ความสำคัญของสิ่งแวดล้อมและแนวปฏิบัติ 3R หลังจากนั้นจึงกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมผ่านการจัดประกวด กิจกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมภายในโรงงานของแต่ละกลุ่มธุรกิจ ก่อนจะขยายผลสู่ประชาชนทั่วไปในลำดับต่อไป

- ชมรมค่ายอาสาพัฒนาเครือซิเมนต์ไทย เป็นกิจกรรมที่เกิดจากการที่พนักงานรวมตัว กันเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมมาตั้งแต่ปี 2522 โดยเสียสละวันหยุดพักผ่อนออกไปสร้างสาธารณสมบัติ อาทิสถานพยาบาล อาคารเรียนและถังเก็บน้ำฝนในท้องถิ่นทุรกันดารเป็นประจำทุกปี โดยองค์กรสนับสนุน วัสดุก่อสร้างและงบประมาณในการดำเนินการ ในปี 2548 ชาวค่ายอาสาฯ ได้ร่วมแรงร่วมใจสร้างอาคารเอนกประสงค์ เพื่อเป็นศูนย์พักพิงชั่วคราวสำหรับผู้ประสบภัยสึนามิ จ.พังงา นอกจากนี้ ยังสนับสนุนให้นิสิตนักศึกษาออกค่ายอาสาพัฒนา ด้วยการบริจาควัสดุก่อสร้างอีกด้วย

2.2 การช่วยเหลือชุมชนรอบโรงงาน เครือซิเมนต์ไทยให้ความสำคัญกับการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนรอบโรงงาน และการส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของชุมชน ด้วยการรวมกลุ่มพนักงานจัดกิจกรรมต่าง ๆ โดยสำรวจความต้องการของชุมชนก่อน เพื่อให้การช่วยเหลือตรงกับความต้องการยิ่งขึ้น และดำเนินงานร่วมกับชุมชน ทั้งนี้รูปแบบของกิจกรรมจะแตกต่างกันไปตามแต่ละท้องที่ เช่น ห้องพยาบาล บ่อเลี้ยงปลา สนามเด็กเล่น ห้องสมุด และปรับปรุงระบบประปาในโรงเรียน บริจาครองเท้านักเรียน ทำความสะอาดและซ่อมแซมวัด สอนคอมพิวเตอร์ ซ่อมสร้างอาคารที่พักผู้โดยสาร จัดตั้งธนาคารขยะ เป็นต้น

- บริษัทปูนซิเมนต์ไทย (แก่งคอย) จำกัด ให้พนักงานในสังกัดได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนรอบโรงงาน โดยรวมกลุ่มเข้าไปสำรวจความต้องการของชุมชน วางแผนแก้ไขปัญหา และดำเนินงาน ร่วมกับชุมชน โดยบริษัทฯ สนับสนุนด้านงบประมาณ ภายใต้ชื่อว่า “โครงการ One Cell One Project” หรือ OCOP ซึ่งมีโครงการต่าง ๆ ที่ได้ดำเนินงานไปแล้ว อาทิ ปูนแก่งคอยสนับสนุนบ่อน้ำ ธนาคารขยะ ห้องสมุดโรงเรียน ที่จอดรถจักรยานในโรงเรียน ซ่อมแซมวัด เครื่องกรองน้ำในโรงเรียน ทำบ่อเลี้ยงปลาในโรงเรียน นอกจากนี้ ยังมีโครงการอื่น ๆ อีก เช่น โครงการ “ถนนของหนู” ได้สร้างถนนอิฐบล็อกระยะทาง 3 กิโลเมตร สำหรับให้นักเรียนได้ใช้เป็นเส้นทางสัญจรไปโรงเรียน เพื่อความปลอดภัยของนักเรียนและคนในชุมชน

- โครงการรองเท้าของหนู จากการสำรวจชุมชนทำให้ทราบถึงปัญหาความยากจนที่เกิดขึ้นกับชุมชนโดยรอบโรงงานปูนซิเมนต์ แก่งคอยโดยเฉพาะความขาดแคลนรองเท้าของนักเรียนประถมโรงเรียนบ้านป่าวังขวาง ป่าไผ่ สองคอนวิทยา และโรงเรียนท่าเกวียน จ.สระบุรี บริษัทฯ จึงขอรับบริจาคเงินจากพนักงานและสนับสนุนเงินอีกส่วนหนึ่งเพื่อจัดซื้อรองเท้าให้กับนักเรียนประถมทุกคนในโรงเรียน ซึ่งนอกจากจะช่วยลดภาระให้กับชุมชนแล้วยังเป็นการส่งเสริมการศึกษาให้กับนักเรียนและโรงเรียนด้วย

- บริษัทปูนซีเมนต์ไทย (ทุ่งสง) จำกัด ได้จัด โครงการ Color Zone โดยแบ่งกลุ่มพนักงานออกเป็นแต่ละสี แล้วกำหนดพื้นที่รอบโรงงานออกเป็นโซนให้พนักงาน เข้าไปมีส่วนร่วมในการดูแลและปรับปรุงคุณภาพชีวิตของชุมชนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งกิจกรรมที่พนักงานเข้าไปดำเนินการมีตั้งแต่ การซ่อมสร้างอาคาร สนามเด็กเล่น ที่พักผู้โดยสาร ทำความสะอาดวัด ปรับปรุงอุโบสถ สอนการทำปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยชีวภาพปรับปรุงระบบประปา ห้องสมุดและห้องพยาบาลให้กับโรงเรียน สอนคอมพิวเตอร์ เป็นต้น โดยกิจกรรมที่ดำเนินการจะพยายามส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในทุก ๆ กิจกรรม

2.3 ด้านการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนด้วยการเล่านิทานอ่านหนังสือ

- เทศกาลนิทานในสวน โครงการนี้จัดขึ้นเพื่อให้สังคมเกิดการรับรู้อย่างกว้างขวางถึงกระบวนการและความสำคัญของการเล่านิทาน อ่านหนังสือให้เด็กฟัง มีความเข้าใจเกี่ยวกับหนังสือเด็ก เกิดวัฒนธรรมการเลี้ยงลูกด้วยหนังสือตั้งแต่ปฐมวัย รวมถึงพัฒนาศาสนาการที่มีหน้าที่ดูแลเด็กปฐมวัยให้มีความรู้ความเข้าใจในกิจกรรมการเล่านิทาน อ่านหนังสือ การดำเนินการแบ่งออกเป็น 4 กิจกรรม ได้แก่ 1. สาธิตการใช้หนังสือภาพกับเด็กและการเล่านิทานด้วยหนังสือ 2. การแสดงบนเวทีสำหรับเด็ก โดยคณะกรรมการแสดงต่าง ๆ สัปดาห์ละ 1 คณะ เพื่อสร้างความสุขสนุกสนานของเด็กและครอบครัว เชื่อมโยงการแสดงสู่แนวคิดสำคัญของหนังสือ 3. ห้องสมุดเคลื่อนที่ที่แนะนำหนังสือดี ๆ และ 4. การใช้หนังสือสำหรับเด็ก เพื่อสร้างนิสัยรักการอ่านของเด็กในอนาคต วิทยากรให้คำปรึกษาและแนะนำพ่อแม่ ผู้ปกครอง และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้มีความเข้าใจและให้ความสำคัญกับหนังสือเด็ก โดยโครงการเทศกาลนิทานในสวนนี้ได้ตระเวนจะจัดงานตามสวนสาธารณะต่าง ๆ ในเขตกรุงเทพมหานคร เช่น สวนลุมพินี สวนวชิรเบญจทัศ

- โครงการพัฒนาเด็กปฐมวัยด้วยหนังสือ (พื้นที่ดอยตุง) เป็นโครงการนำร่องในเขตอำเภอแม่ฟ้าหลวงและอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย โดยได้รับความร่วมมือจากเครือข่ายต่าง ๆ เช่น มูลนิธิหนังสือเพื่อเด็ก มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง องค์การบริหารส่วนตำบล และสถานีนามัยในพื้นที่ จากการลงพื้นที่เพื่อสำรวจข้อมูลพบว่าคนในชุมชนส่วนใหญ่เป็นชาวเขา มีบางส่วนที่พอจะอ่านออกเขียนได้ หนังสือก็มีอยู่น้อยมาก และยังขาดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการพัฒนาเด็กด้วยหนังสืออย่างเป็นระบบสำหรับการดำเนินงาน แบ่งเป็น 3 โครงการตามลักษณะของกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ โครงการหนังสือเล่มแรก สำหรับครอบครัวที่กำลังจะมีบุตรที่ฝากครรภ์กับสถานีนามัย หรือมีบุตรอายุระหว่าง 6-9 เดือน โครงการอบรมครูพี่เลี้ยงเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และโครงการกิจกรรมส่งเสริมการอ่านสำหรับเด็กในโรงเรียนโครงการเหล่านี้มีวัตถุประสงค์

ประสงค์เพื่อให้เจ้าหน้าที่อนามัย ผู้ดูแลเด็กในศูนย์เด็กเล็ก และผู้เกี่ยวข้องสามารถนำกระบวนการในการใช้หนังสือกับเด็กไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เด็กสามารถพัฒนาตนเองจากกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน มีทักษะชีวิตดีขึ้น และสร้างแนวทางในการพัฒนาเด็กเล็กด้วยหนังสือ

2.4 ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

- การแข่งขันหุ่นยนต์กู้ภัย Thailand Rescue Robot Championship เมื่อเกิดพิบัติภัยที่มีการพังถล่มของตัวอาคาร หน่วยกู้ภัยมักเกิดปัญหาในการเข้าไปค้นหาผู้ประสบภัยที่อาจได้รับบาดเจ็บ หรือหมดสติอยู่ตามจุดต่าง ๆ ของตัวอาคาร จึงต้องการเครื่องมือที่จะช่วยในการค้นหาผู้ประสบเหตุและช่วยลดความเสี่ยงของอันตรายที่จะเกิดจากการเข้าช่วยเหลือ เครื่องมือที่ประเทศไทยมีความประสงค์จะสร้างเวทีให้เยาวชนได้ใช้ความรู้ในการสร้างสรรค์นวัตกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ รวมทั้งพัฒนาศักยภาพด้านเทคโนโลยี จึงจัดแข่งขัน Thailand Rescue Robot Championship เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาส่งผลงานการประดิษฐ์หุ่นยนต์กู้ภัยเข้าประกวด หุ่นยนต์กู้ภัยจะสามารถหาตำแหน่งผู้ประสบภัย สร้างแผนที่อย่างง่าย ๆ เคลื่อนไปในพื้นที่เสี่ยงภัยหรือเข้าถึงยาก รวมถึงรายงานข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการเข้าช่วยเหลือ เช่น อุณหภูมิ สีเสื้อของผู้ประสบภัย เป็นต้น สำหรับผู้ชนะการแข่งขัน นอกจากจะได้รับทุนการศึกษาแล้ว ยังได้เป็นตัวแทนประเทศไทยไปแข่งขัน World Robocup Rescue ซึ่งจัดเป็นประจำทุกปี โดยในปี 2549 จัดขึ้น ณ ประเทศเยอรมนี

2.5 ด้านกีฬาและศิลปะ

- SCG Badminton เครื่องมือไทยเล็งเห็นศักยภาพของนักแบดมินตันไทยที่สามารถก้าวไปถึงจุดสูงสุดในระดับโลกได้ หากมีการเตรียมความพร้อมนักกีฬาทันทีอย่างต่อเนื่องจริงจัง จึงร่วมกับสมาคมแบดมินตันแห่งประเทศไทยฯ สนับสนุนกีฬาแบดมินตันอย่างครบวงจร โดยเริ่มตั้งแต่จัดการแข่งขันชิงชนะเลิศเยาวชนแห่งประเทศไทยอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2524 เพื่อเป็นสนามประลองฝีมือสำหรับนักแบดมินตันเยาวชนไทยระดับประเทศ จัดการแข่งขัน Siam Cement All Thailand Badminton Championship ซึ่งด้วยพระราชทานพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ซึ่งเป็นการแข่งขันในประเทศที่สำคัญที่สุดเพื่อชิงอันดับนักแบดมินตันไทย แต่ละปีมีนักกีฬาแบดมินตันมืออาชีพของไทยเข้าร่วมประชันฝีมือมากมาย สำหรับระดับนานาชาติได้จัดการแข่งขัน Siam Cement World Grand Prix Thailand Open Badminton ซึ่งด้วยพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ พร้อมเงินรางวัล 80,000 เหรียญสหรัฐฯ ซึ่งได้รับการรับรองโดยสหพันธ์แบดมินตันนานาชาติ นอกจากนี้ ยังคัดเลือกนักแบดมินตันไทยที่มีศักยภาพเข้าร่วมโครงการ Go for Gold เพื่อพัฒนาสู่ความเป็นเลิศและเตรียม

ตัวเข้าแข่งขันในกีฬาโอลิมปิกที่ประเทศจีน โดยนำนักกีฬาทีมชาติและและทีมดาวรุ่งมาเก็บตัวฝึกซ้อมในระบบวิทยาศาสตร์การกีฬา ควบคู่กับการฝึกซ้อมเทคนิคและทักษะในกีฬาแบดมินตัน พร้อมส่งนักกีฬาเข้าร่วมการแข่งขันในระดับโลกเพื่อพัฒนาฝีมือ เครือซีเมนต์ไทยมุ่งพัฒนางานกีฬาแบดมินตันของไทยให้มีความพร้อมในการแข่งขันในระดับสากลเพื่อนำชัยชนะและความภาคภูมิใจมาสู่คนไทย เป็นตัวอย่างที่ดีแก่เยาวชนไทยในการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ห่างไกลยาเสพติด และส่งเสริมการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพที่ดี

- SCG Young Artist Award เครือซีเมนต์ไทยเห็นความสำคัญของศิลปะว่าสามารถสร้างความอิมเมจทางอารมณ์ ช่วยกล่อมเกลာให้ผู้สร้างงานและผู้ชมเกิดสุนทรียภาพ จึงร่วมกับสถาบัน การศึกษาด้านศิลปะชั้นนำของประเทศ จัดการประกวดรางวัลศิลปะเพื่อเยาวชนไทย หรือ SCG Young Artist Award 6 สาขา ได้แก่ จิตรกรรมและภาพพิมพ์ ประติมากรรม วรรณกรรม ดุริยกิจ ภาพยนตร์ และภาพถ่าย โครงการนี้จัดขึ้นเพื่อสนับสนุนให้เยาวชนมีความมุ่งมั่น พากเพียร ในการสร้างผลงานด้านศิลปะอย่างประณีตและสร้างสรรค์เพื่อก้าวสู่ระดับสากล นอกจากนี้ ยังเป็นการเชื่อมโยงศิลปินรุ่นใหม่กับศิลปินอาวุโสให้มีโอกาสได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน รวมทั้งกระตุ้นให้สังคมเกิดความชื่นชม และซาบซึ้งในคุณค่าของงานศิลปะ

2.6 ด้านการศึกษา

- ทุนการศึกษาแก่นักเรียนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ การให้ทุนการศึกษาแก่เด็กและเยาวชนที่มีความประพฤติดีแต่ขาดแคลนทุนทรัพย์และมีความมุ่งมั่นที่จะศึกษาต่อ เป็นโครงการที่มูลนิธิซีเมนต์ไทยได้ดำเนินการต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี 2524 และได้มีการขยายการให้ทุนการศึกษาเพิ่มขึ้นในทุกระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชนผู้ด้อยโอกาสที่อาศัยอยู่ในถิ่นทุรกันดารทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ เพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษาในระดับสูงขึ้นและเป็นการส่งเสริมของชาติต่อไป ทุนการศึกษาดังกล่าวเป็นทุนการศึกษาในลักษณะต่อเนื่อง จนสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี โดยไม่มีข้อผูกมัดใด ๆ

- ทุนเรียนดีเยี่ยมเครือซีเมนต์ไทย เป็นทุนการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษาที่มีผลการเรียนดีเยี่ยมของแต่ละสถาบันทั่วประเทศ จัดขึ้นตั้งแต่ปี 2537 มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและให้กำลังใจนิสิตนักศึกษา ให้เป็นทั้งคนเก่งและดี เพื่อที่จะได้นำความรู้ความสามารถที่มีอยู่ช่วยกันพัฒนาประเทศต่อไป ทั้งนี้ เป็นการให้โดยไม่มีข้อผูกมัดใด ๆ

2.7 ด้านการบรรเทาสาธารณภัย จากเหตุการณ์คลื่นยักษ์สึนามิถล่ม 6 จังหวัดภาคใต้ ที่สร้างความเสียหายกับชีวิตและทรัพย์สินของพี่น้องชาวไทย เครือซีเมนต์ไทยได้ให้ความช่วยเหลือ

วยเหลืออย่างเร่งด่วนโดยมอบเงินช่วยเหลือและอุปกรณ์ยังชีพในเบื้องต้น จากนั้นเน้นการช่วยเหลือที่ตอบสนองความต้องการของผู้รับอย่างแท้จริง โดยพบว่าผู้ประสบภัยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพชาวประมง ที่ต้องสูญเสียเรือซึ่งเป็นเครื่องมือทำกินขึ้นสำคัญไป จึงร่วมกับเครือข่ายความร่วมมือฟื้นฟูชุมชนชายฝั่งอันดามัน จัดตั้ง “อุ้มซ่อมสร้างเรือชุมชน” ในกว่า 67 ชุมชน สำหรับการช่วยเหลือในระยะยาวนั้น ได้จัดตั้ง “กองทุนเรือซิเมนต์ไทยฟื้นฟูผู้ประสบภัยคลื่นยักษ์” ซึ่งเป็นกองทุนหมุนเวียนขึ้นในแต่ละชุมชน และบริหารงานโดยสมาชิกชุมชนเอง หลังจากที่มีสมาชิกนำเงินจากกองทุนไปใช้ฟื้นฟูอาชีพแล้ว จะทยอยนำเงินมาคืนกองทุน ซึ่งชุมชนจะวางแผนการนำเงินไปใช้เพื่อพัฒนาชุมชนด้านอื่น ๆ ต่อไปในอนาคต การช่วยเหลือดังกล่าวส่งผลให้ครอบครัวผู้ประสบภัยจำนวนมากไม่เพียงแต่ได้รับการฟื้นฟูให้มีวิถีความเป็นอยู่กลับคืนมาดังเดิม แต่ยังเข้มแข็งมากขึ้นกว่าเดิมอีกด้วย

การบริจาคสิ่งของหรือทุนทรัพย์แก่ผู้เดือดร้อนจากภัยพิบัติต่าง ๆ อาทิ ภัยแล้ง ภัยหนาว หรืออุทกภัย โดยมีกิจกรรมที่สำคัญได้แก่

- เครือซิเมนต์ไทยช่วยภัยแล้ง ร่วมกับสำนักงานมูลนิธิชัยพัฒนาและสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มอบถังเก็บน้ำขนาดใหญ่ให้แก่จังหวัดที่ประสบปัญหาภัยแล้งทั่วประเทศ

- ร่วมกับพันธมิตร เช่น สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 จัดโครงการ “เครือซิเมนต์ไทย - 7 สีช่วยชาวบ้าน” เพื่อช่วยเหลือผู้เดือดร้อนจากภัยพิบัติต่าง ๆ ทั่วประเทศ และร่วมกับบริษัท ไอ.เอ็น.เอ็น. จำกัด ผู้ผลิตรายการร่วมด้วยช่วยกัน มอบถุงยังชีพและเครื่องใช้จำเป็นให้แก่ประชาชนที่ประสบภัยน้ำท่วม เป็นต้น

2.8 การสนับสนุนองค์การการกุศล เครือซิเมนต์ไทย มอบเงินช่วยเหลือแก่มูลนิธิและองค์การการกุศลเป็นประจำทุกปี เพื่อสร้างสรรค์และพัฒนาความเป็นอยู่ของคนไทยให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และสนับสนุนผู้ด้อยโอกาสในสังคมไทยให้สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ในอนาคต โดยมอบเงินช่วยเหลือองค์การการกุศลในสาขาต่าง ๆ อาทิ ด้านสิ่งแวดล้อม กีฬา การศึกษาสาธารณสุข ศิลปวัฒนธรรม และศาสนา เป็นต้น

ในปี 2549 บริษัท ปูนซิเมนต์ไทยฯ ได้ริเริ่ม “โครงการรักษาน้ำ...เพื่ออนาคต” จากประสบการณ์การจัดการด้านสิ่งแวดล้อมภายในองค์กร และการจัดทำโครงการถ่ายทอดความรู้ในการบริหารจัดการน้ำแก่ชุมชน ประกอบกับการวิจัยปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมในประเทศไทยพบว่าปัญหาเรื่องน้ำอยู่ในอันดับต้น ๆ จึงจัดทำโครงการเพื่อฟื้นความอุดมสมบูรณ์ของแหล่ง

น้ำ โดยมุ่งแก้ปัญหาที่ต้นเหตุ ป้องกันปัญหาในอนาคตและปลูกจิตสำนึกในการร่วมอนุรักษ์น้ำ ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ อาทิ การสนับสนุนชุมชนสร้างฝายชะลอน้ำ การจัดทำคู่มือการสร้างฝายชะลอน้ำ และการจัดทำภาพยนตร์โฆษณาทางโทรทัศน์เพื่อแสดงถึงประโยชน์ของการสร้างฝายชะลอน้ำ โดยในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงครองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี บริษัทฯ จึงได้ผลิตและเผยแพร่สารคดีดนตรีเล่าเรื่อง “น้ำคือชีวิต” นำเสนอการแก้ไขปัญหาตามแนวพระราชดำริ เพื่อกระตุ้นจิตสำนึกการอนุรักษ์น้ำในสังคมอีกทางหนึ่ง

สรุปผลการศึกษาการดำเนินโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร พบว่า ทั้ง 3 องค์กรให้ความสำคัญในประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมและสังคมที่คล้ายคลึงกัน คือ ประเด็นด้านสิ่งแวดล้อม ด้านการศึกษา ด้านการกีฬา และด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ประเด็นที่แตกต่างกัน คือ ด้านธุรกิจชุมชน ศิลปะวัฒนธรรม และด้านความปลอดภัย โดยบริษัท บางจากฯ ให้ความสำคัญด้านความปลอดภัย โดยดำเนินการเป็นโครงการและกิจกรรมเพื่อสังคม และให้ความสำคัญกับการดำเนินงานด้านธุรกิจชุมชน โดยดำเนินการเป็นโครงการปัมชุมชน ในขณะที่บริษัท ปตท. และบริษัท ปูนซีเมนต์ไทย มิได้ดำเนินการด้านความปลอดภัยและด้านธุรกิจชุมชน เป็นโครงการหรือกิจกรรมที่เป็นรูปธรรมชัดเจน แต่มีการดำเนินการด้านศิลปวัฒนธรรม ที่เป็นโครงการหรือกิจกรรมที่เป็นรูปธรรมชัดเจน การดำเนินการโครงการและกิจกรรมด้านต่าง ๆ ของทั้ง 3 องค์กรสามารถสรุปได้ตามตาราง ดังนี้

ตารางที่ 4.3

ประเด็นในการดำเนินโครงการ/กิจกรรมเพื่อชุมชนและสังคม

องค์กร	ด้าน ธุรกิจ ชุมชน	ด้านความ ปลอดภัย	ด้าน สิ่ง แวดล้อม	ด้าน การ ศึกษา	ด้านการ กีฬา	ด้าน ศิลปะ วัฒนธรรม	ด้าน วิทยาศาสตร์ และ เทคโนโลยี
บางจากฯ	✓	✓	✓	✓	✓	-	✓
ปตท.ฯ	-	-	✓	✓	✓	✓	✓
ปูนซีเมนต์ไทยฯ	-	-	✓	✓	✓	✓	✓

เมื่อพิจารณาในด้านรูปแบบของโครงการ/กิจกรรมเพื่อชุมชนและสังคม พบว่ามีรูปแบบที่คล้ายคลึงกัน คือ การจัดกิจกรรมรณรงค์ทางสังคม การบริจาคเงินหรือสิ่งของ การจัดการประกวดแข่งขัน การอบรมให้ความรู้ การสนับสนุนองค์การการกุศลให้ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ รูปแบบที่แตกต่างกัน คือ การสนับสนุนให้พนักงานเสียสละเวลาเป็นอาสาสมัครในกิจกรรมเพื่อสังคมต่าง ๆ สรุปผลได้ตามตาราง ดังนี้

ตารางที่ 4.4
รูปแบบโครงการ/กิจกรรมเพื่อชุมชนและสังคม

องค์กร	จัดกิจกรรม รณรงค์ ทางสังคม	บริจาค สิ่งของ ให้ทุน การศึกษา	จัดการ ประกวด แข่งขัน	อบรม ให้ความรู้	สนับสนุน องค์กร การกุศล	สนับสนุนให้ พนักงาน เป็น อาสาสมัคร
บางจากฯ	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ปตท.ฯ	✓	✓	✓	✓	✓	-
ปูนซีเมนต์ไทยฯ	✓	✓	✓	✓	✓	✓

ส่วนที่ 3

กระบวนการสื่อสารกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อให้เกิด การดำเนินธุรกิจอย่างรับผิดชอบต่อสังคม

จากการศึกษาการสื่อสารกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการดำเนินธุรกิจอย่างรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท บางจากปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) และบริษัท ปูนซีเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) โดยการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) นักสื่อสารของทั้ง 3 องค์กร สรุปได้ว่าทั้ง 3 องค์กรมีการสื่อสารกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มตามที่ได้กำหนดบทบาทขององค์กรต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียไว้ในนโยบายขององค์กร ดังนี้

ตารางที่ 4.5
การสื่อสารกับกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

การสื่อสารกับ ผู้มีส่วนได้เสีย	พนักงาน	ผู้ถือหุ้น	เจ้าหนี้	คู่แข่ง	ลูกค้า	คู่ค้า	ชุมชน
บางจากฯ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ปตท.	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
เครือซีเมนต์ไทย	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

ทั้งนี้ แต่ละองค์กรมีวิธีการสื่อสารกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มต่าง ๆ แตกต่างกันไป โดยผู้วิจัยขอนำเสนอผลการศึกษาแยกตามกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายในและภายนอกองค์กร ดังนี้

กระบวนการสื่อสารกับกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายในองค์กร ได้แก่ พนักงาน

จากการสัมภาษณ์นักสื่อสารของทั้ง 3 องค์กร พบว่า กระบวนการสื่อสารกับกลุ่มพนักงานเพื่อให้เกิดการดำเนินธุรกิจอย่างรับผิดชอบต่อสังคมของทั้ง 3 องค์กรนั้นเป็นไปในทิศทางเดียวกัน แต่จะมีความแตกต่างกันในวิธีการนำเสนอของแต่ละองค์กร ตามนโยบายขององค์กรที่กำหนดความเป็นตัวตนขององค์กรนั้น ๆ โดยมีรูปแบบการสื่อสารผสมผสานกัน ทั้งเครือข่ายการสื่อสารแบบเป็นทางการ ได้แก่ การสื่อสารจากบนลงล่าง การสื่อสารจากล่างสู่บน การสื่อสารแนวนอน และการสื่อสารข้ามสายงาน และเครือข่ายการสื่อสารแบบไม่เป็นทางการ โดยสรุปภาพรวมของรูปแบบการสื่อสารภายในองค์กร ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.6

ภาพรวมรูปแบบการสื่อสารกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายในองค์กร
เพื่อให้เกิดการดำเนินธุรกิจอย่างรับผิดชอบต่อสังคม

องค์กร	รูปแบบการสื่อสาร			
	เครือข่ายการสื่อสารแบบ เป็นทางการ			เครือข่ายการสื่อสารแบบ ไม่เป็นทางการ
	จากบน ลงล่าง	จากล่าง ขึ้นบน	แนวระนาบ	
บางจากฯ	✓	✓	✓	✓
ปตท.	✓	✓	✓	✓
เครือซีเมนต์ไทย	✓	✓	✓	✓

การสื่อสารภายในแต่ละองค์กร หรือการสื่อสารกับกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียภายในองค์กร คือ พนักงานนั้น มีรูปแบบของเครือข่ายการสื่อสารแบบเป็นทางการ ทั้งการใช้สื่อบุคคล การใช้เอกสารคำสั่ง การจัดประชุมและอบรม การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ภายใน

1. การใช้สื่อบุคคล เป็นช่องทางการสื่อสารภายในที่องค์กรใช้มากที่สุด เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของพนักงานในการดำเนินธุรกิจอย่างรับผิดชอบต่อสังคม เนื่องจากทำให้เกิดความเข้าใจในเนื้อหาสาระได้ดีมากกว่าการใช้ช่องทางอื่น ๆ เพราะเป็นการสื่อสาร 2 ทาง (Two-way Communication) ที่ผู้รับสารสามารถรับสารและนำไปปฏิบัติงานได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้องแม่นยำ และสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารหรือเสนอแนะความคิดเห็นได้ในทันที ในกรณีที่เกิดข้อสงสัยไม่ว่าจะเป็นรูปแบบของการสื่อสารจากบนลงล่าง จากล่างขึ้นบน แนวระนาบ หรือข้ามสายงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในรูปแบบของการสื่อสารจากบนลงล่าง ตามโครงสร้างขององค์กรหรือตามสายบังคับบัญชา โดยหากผู้สื่อสารเป็นผู้บริหารระดับสูงมากเท่าใดก็จะยิ่งส่งผลกระทบต่อพนักงานมากยิ่งขึ้นเท่านั้น โดยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย วิสัยทัศน์ เป้าหมายขององค์กร หรือแนวทางในการปฏิบัติงาน เนื่องจากเรื่องใดที่ผู้บริหารระดับสูงเป็นผู้สื่อสารด้วยตนเอง แสดงได้ว่าเรื่องนั้นมีความสำคัญต่อองค์กร และการสื่อสารของผู้บริหารระดับสูงยังสะท้อนถึงตัวตนขององค์กรอีกทางหนึ่ง

การสื่อสารโดยใช้สื่อบุคคลในที่นี้ รวมความหมายทั้งการสื่อสารด้วยวัจนภาษา และการสื่อสารด้วยการกระทำตนให้สอดคล้องกับนโยบายขององค์กรที่ได้กำหนดไว้ เพื่อให้พนักงาน ได้เห็นเป็นแบบอย่างที่ดี (Role Model) ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารระดับสูง ผู้บังคับบัญชา หรือเพื่อน ร่วมงาน สามารถสร้างแรงจูงใจหรือแรงบันดาลใจให้กับพนักงานที่จะประพฤติปฏิบัติตนให้ สอดคล้องกับนโยบายขององค์กร หรือสอดคล้องกับสภาพสังคมภายในองค์กร และมีส่วนร่วมใน การดำเนินธุรกิจอย่างรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร

กรณีของบริษัท บางจากฯ ได้จัดให้มีการสื่อสารจากผู้บริหารระดับสูงสุดถึง พนักงานทุกระดับ ในกิจกรรม “กรรมการผู้จัดการใหญ่พบพนักงาน” ซึ่งจัดขึ้นเป็นประจำทุก ไตรมาสที่สำนักงานใหญ่ และถ่ายทอดไปยังพนักงานที่สำนักงานภาคต่าง ๆ โดยใช้เทคโนโลยี สารสนเทศและเสียงตามสาย เพื่อให้กรรมการผู้จัดการใหญ่ได้สื่อสารถึงผลการดำเนินงานและ เป้าหมายขององค์กร ให้พนักงานทราบเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง ซึ่งทุกครั้งที่มีการจัดกิจกรรมดังกล่าว กรรมการผู้จัดการใหญ่จะเน้นย้ำถึงความสำคัญของการดำเนินธุรกิจอย่างยั่งยืนไปกับสิ่งแวดล้อม และสังคมอันเป็นวัฒนธรรมขององค์กรเพื่อให้พนักงานได้ตระหนักและยึดถือปฏิบัติ นอกจากนี้ กรรมการผู้จัดการใหญ่ยังได้ร่วมกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมและสังคมกับพนักงานอาสาสมัคร ทำให้ พนักงานได้เห็นตัวอย่างที่ดีจากผู้บริหารและเกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติตาม เช่น ร่วมรณรงค์ใน โครงการรับซื้อน้ำมันพืชใช้แล้วเพื่อทำไบโอดีเซล เป็นต้น (จงโปรด ศษภูมิ, สัมภาษณ์)

ส่วนนักสื่อสารของบริษัท ปูนซิเมนต์ไทยฯ เห็นว่าการใช้สื่อบุคคลขององค์กรเพื่อให้ เกิดการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจอย่างรับผิดชอบต่อสังคมนั้น ไม่ได้เจาะจงเฉพาะการสื่อสาร จากบนลงล่าง ตามระดับการบังคับบัญชาเท่านั้น แต่มีการใช้สื่อบุคคลในรูปแบบของการสื่อสาร แนวระนาบ คือระหว่างเพื่อนร่วมงานด้วยกันเอง โดยเฉพาะเพื่อนร่วมงานรุ่นพี่ที่ปฏิบัติงานใน องค์กรมาก่อน และเข้าใจในอุดมการณ์ขององค์กร จะเป็นแรงผลักดันสำคัญที่ทำให้พนักงานรุ่น ใหม่ ๆ ปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับนโยบายการดำเนินธุรกิจอย่างรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร ต่อไป บริษัท ปูนซิเมนต์ไทยฯ จึงมีระบบพี่เลี้ยงดูแลพนักงานใหม่ โดยฝ่ายการพนักงานจะ คัดเลือกพนักงานที่มีประสบการณ์การทำงานและเข้าใจในอุดมการณ์องค์กร และสามารถเป็น ตัวอย่างที่ดี ทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงให้กับพนักงานใหม่รุ่นน้อง เพื่อให้คำปรึกษาแนะนำการปฏิบัติตน ในทุก ๆ เรื่อง โดยเฉพาะอุดมการณ์องค์กรในการดำเนินธุรกิจอย่างรับผิดชอบต่อสังคม (กรกช อนันตสมบุญรณ์, สัมภาษณ์)

ที่สำคัญ แต่องค์กรได้จัดตั้งคณะกรรมการเพื่อกำกับดูแลองค์กรให้ดำเนินธุรกิจอย่างรับผิดชอบต่อสังคม ตามนโยบายขององค์กร ดังที่ได้นำเสนอไปแล้วในส่วนที่ 1.2 โดยคณะกรรมการดังกล่าวมีผู้บริหารระดับสูงขององค์กรเป็นประธาน ซึ่งจะมีการจัดประชุมคณะกรรมการเป็นประจำ ทำให้เกิดการสื่อสาร 2 ทาง (Two-way Communication) ในรูปแบบการสื่อสารแนวระนาบ ข้ามสายงาน เพื่อกำกับดูแลการดำเนินธุรกิจอย่างรับผิดชอบต่อสังคมอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ จึงทำให้การดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และมีความร่วมมือที่ดีในระดับกลุ่มธุรกิจ

นอกจากนี้ บริษัท ปูนซิเมนต์ไทยฯ ยังเน้นการสื่อสารเพื่อประสานร่วมมือกันของพนักงานทุกคนในองค์กร โดยการสื่อสารเพื่อให้พนักงานมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเพื่อพัฒนาองค์กรและทำให้เกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร ในรูปแบบของการสื่อสารจากล่างขึ้นบน (Upward Communication) ที่เป็นรูปธรรมชัดเจน เช่น โครงการ “Safety Today” กำหนดให้พนักงานผู้ควบคุมงานทบทวนอันตรายและนำเสนอวิธีการทำงานอย่างปลอดภัยกับผู้บังคับบัญชา โครงการ “Site Observation Program” ที่เน้นให้ผู้บังคับบัญชาได้พบปะพูดคุยกับผู้ปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิดในพื้นที่ปฏิบัติงาน

2. การใช้เอกสารคำสั่ง เป็นการใช้ออกสารในการสื่อสารเพื่อเกิดความเข้าใจทั้งองค์กรเพื่อให้ส่วนงานต่าง ๆ นำไปยึดถือปฏิบัติ โดยทั้ง 3 องค์กรได้นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการสื่อสารเป็นเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ ผ่านช่องทาง E-mail ภายใน ควบคู่ไปกับเอกสารแบบกระดาษ โดยรูปแบบของการสื่อสารโดยใช้เอกสารคำสั่งจะเป็นการสื่อสารจากบนลงล่าง โดยคณะกรรมการที่ทำหน้าที่ในการกำกับดูแลการดำเนินธุรกิจอย่างรับผิดชอบต่อสังคมจะเป็นผู้กำหนดและเผยแพร่ นโยบาย เป้าหมาย และข้อปฏิบัติต่าง ๆ ไปยังพนักงานผู้ปฏิบัติงาน โดยจะสัมพันธ์กับมาตรฐานระบบการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม ISO 14001 และมาตรฐานระบบการจัดการด้านความปลอดภัย ทั้ง มอก.18001 และ OHSAS 18001 ที่องค์กรนำมาประยุกต์ใช้

3. การจัดอบรมและการสัมมนา เป็นการสื่อสารเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถในเรื่องต่าง ๆ โดยส่วนใหญ่จะมีการอบรมโดยแบ่งเป็นระดับต่าง ๆ เช่น ผู้บริหารระดับสูง ผู้บริหารระดับกลาง และระดับพนักงาน ซึ่งผู้ส่งสารหรือวิทยากรจะเป็นผู้มีความรู้ความสามารถจากหน่วยงานภายนอก เพื่อกระตุ้นจิตสำนึกและพัฒนาความรู้ความสามารถด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยให้กับพนักงาน และยังได้ริเริ่มจัดอบรมเกี่ยวกับการความรับผิดชอบต่อสังคมหรือการพัฒนาเพื่อความยั่งยืนให้กับพนักงาน เช่น ในปี 2548 บริษัท ปูนซิเมนต์ไทยฯ จัดทำโครงการพัฒนาจิตสำนึกต่อการพัฒนาสู่ความยั่งยืน โดยใช้ชื่อว่า “Young Talent

Manager” เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับกลุ่มผู้บริหารระดับต้นที่จะเป็นผู้บริหารระดับสูงในอนาคต โดยได้พัฒนาความรู้ในภาคทฤษฎีของการพัฒนาสู่ความยั่งยืน และให้นำความรู้นั้นไปฝึกปฏิบัติ ส่วนบริษัท ปตท.ฯ จัดอบรมในหลักสูตรเกี่ยวกับการบริหารจัดการความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน และบริษัท บางจากฯ จัดการอบรมในหัวข้อ “CSR กับ บางจากฯ” เป็นหลักสูตรพื้นฐานเพื่อให้ความรู้กับพนักงานทุกคน

4. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศภายในองค์กร สามารถแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ การใช้ intranet เป็นเครือข่ายข้อมูลภายในองค์กรเพื่อเปิดโอกาสให้พนักงานค้นหาข้อมูลข่าวสาร คำสั่ง ความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ขององค์กร รวมทั้งการตรวจสอบข้อมูลส่วนตัว ข้อมูลของพนักงานในส่วนงานต่าง ๆ และข้อมูลของผู้บริหาร อีกลักษณะหนึ่งคือการใช้ e-mail ภายในเพื่อรับส่งข้อมูลข่าวสารระหว่างกันภายในองค์กร โดยสามารถตรวจสอบข้อมูลเฉพาะบุคคลเท่านั้น การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศภายในองค์กร มีรูปแบบทั้งการสื่อสารจากบนลงล่าง การสื่อสารจากล่างสู่บน การสื่อสารระดับแนวนอน และการสื่อสารข้ามสายงาน โดยลักษณะการสื่อสารผ่านช่องทางนี้จะเป็นไปตามลักษณะงาน ตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ตามโครงสร้างองค์กร นอกจากนี้ กรณีศึกษาที่บริษัท บางจากฯ พบว่าผู้บริหารระดับสูง คือ กรรมการผู้จัดการใหญ่จะใช้ e-mail ภายในเป็นช่องทางสื่อสารเชิญชวนให้พนักงานมีส่วนร่วมกับกิจกรรมเพื่อสังคมขององค์กร โดยได้รับผลตอบแทนที่ดีมาจากพนักงาน เนื่องจากการสื่อสารโดยตรงจากกรรมการผู้จัดการใหญ่ถึงพนักงานทุกคน แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารระดับสูงให้ความสำคัญกับเรื่องดังกล่าว

5. การใช้สื่อประชาสัมพันธ์ภายในองค์กร เป็นอีกรูปแบบหนึ่งที่ช่วยสนับสนุนให้เกิดการดำเนินธุรกิจอย่างรับผิดชอบต่อสังคม โดยเป็นการสื่อสารผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างเสริมความรู้ความเข้าใจและกระตุ้นให้พนักงานมีส่วนร่วมกับกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กร ผู้ส่งสารจะเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานสื่อสารภายในองค์กร ได้แก่ สำนักสื่อสารองค์กร หรือฝ่ายประชาสัมพันธ์ สื่อสารข้อมูล ความเคลื่อนไหวขององค์กร ซึ่งมีทั้งการสื่อสารทางเดียว (One-way Communication) ควบคู่ไปกับการสื่อสารสองทาง (Two-way Communication) โดยการสื่อสารทางเดียวจะใช้เพื่อแจ้งนโยบาย วัฒนธรรม ค่านิยม อุดมการณ์ และจรรยาบรรณขององค์กร รวมถึงเป้าหมาย และแนวทางการปฏิบัติงาน ตลอดจนกฎระเบียบต่าง ๆ ที่พนักงานจะต้องยึดถือปฏิบัติ โดยจัดพิมพ์เป็นคู่มือเผยแพร่ให้พนักงาน เช่น องค์กรได้จัดพิมพ์จรรยาบรรณพนักงานบรรษัทภิบาล และคู่มือการกำกับดูแลกิจการที่ดี เผยแพร่ให้กับผู้บริหารและพนักงานทุกคน หรือการสื่อสารผ่านสื่อภายในต่าง ๆ ได้แก่ วารสารภายใน ป้ายประกาศ intranet e-mail ภายในเสี่ยงตามสาย โดยการเลือกใช้ช่องทางการสื่อสารจะขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของสารและ

นโยบายขององค์กร เช่น บริษัท บางจากฯ จะใช้สื่อเสียงตามสายเป็นหลัก ประกอบกับ intranet e-mail ภายใน และป้ายประกาศ โดยไม่มีวารสารภายในที่เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ เนื่องจากเป็นนโยบายขององค์กรที่พยายามหลีกเลี่ยงการใช้กระดาษ ประกอบกับจำนวนพนักงานไม่มากนัก และทำงานอยู่ในอาคารบริเวณใกล้เคียงกัน จึงเลือกใช้สื่อเสียงตามสายเพื่อสื่อสารกับพนักงาน ส่วนบริษัท ปตท.ฯ และบริษัท ปูนซีเมนต์ไทยฯ ใช้สื่อวารสารภายในเป็นหลัก ประกอบกับ intranet e-mail ภายใน และป้ายประกาศ เนื่องจากเห็นว่าสื่อสิ่งพิมพ์หรือวารสารภายในสามารถสื่อความได้ครบถ้วน เหมาะสมกับองค์กรที่มีพนักงานจำนวนมาก หลากหลายกลุ่มธุรกิจ และสามารถเข้าถึงพนักงานได้ครอบคลุมทุกสำนักงานซึ่งกระจายตัวอยู่หลายแห่ง

การประชาสัมพันธ์ภายในที่องค์กรทั้ง 3 แห่งเห็นว่าเป็นการสื่อสารที่มีรูปแบบน่าสนใจและสามารถกระตุ้นให้พนักงานมีส่วนร่วมกับองค์กรในการดำเนินธุรกิจอย่างรับผิดชอบต่อสังคมได้ดีที่สุด ได้แก่ การจัดกิจกรรมรณรงค์ภายในองค์กร โดยผู้ส่งสารหรือผู้ดำเนินการจะเป็นคณะกรรมการที่ทำหน้าที่กำกับดูแลการดำเนินธุรกิจอย่างรับผิดชอบต่อสังคม ร่วมกับฝ่ายสื่อสารองค์กรหรือฝ่ายประชาสัมพันธ์ รูปแบบกิจกรรมรณรงค์จะมีการกำหนดประเด็นรณรงค์อย่างชัดเจน พร้อมทั้งกำหนดระยะเวลา งบประมาณ และการประเมินผลไว้ด้วย ส่วนมากจะเป็นการรณรงค์เพื่อสร้างจิตสำนึกและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของพนักงานในเรื่องต่าง ๆ เช่น บริษัท บางจากฯ จัดโครงการ “อาสาสมัครประหยัดพลังงาน” เชิญชวนพนักงานร่วมเป็นอาสาสมัครสร้างความรู้ความเข้าใจกับเพื่อนพนักงานในการประหยัดพลังงานภายในสำนักงาน บริษัท ปตท.ฯ จัดงาน “มหกรรม QSHE ปตท.” เพื่อส่งเสริมการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้เกี่ยวกับการใช้เครื่องมือบริหาร QSHE โดยการจัดประกวดโครงการบริหารคุณภาพดีเด่น ฯลฯ บริษัท ปูนซีเมนต์ไทยฯ จัดโครงการ “คิดก่อนทำ เราปลอดภัย” (Think Safe Work Safe) ใช้สื่อและกิจกรรมต่าง ๆ สร้างจิตสำนึกความปลอดภัยและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมพนักงานให้เกิดความตระหนักในเรื่องความปลอดภัยทั้งต่อตนเองและผู้อื่นก่อนลงมือปฏิบัติงาน

ส่วนของการสื่อสารในลักษณะของเครือข่ายการสื่อสารแบบเป็นไม่ทางการ ใช้ช่องทางทั้งสื่อบุคคล เทคโนโลยีสารสนเทศ และการประชาสัมพันธ์ภายใน พบได้ชัดเจนในงานด้านพนักงานสัมพันธ์หรือแรงงานสัมพันธ์ของบริษัท บางจากฯ และบริษัท ปูนซีเมนต์ไทยฯ โดยผู้ส่งสารจะเป็นส่วนการพนักงาน ส่วนพัฒนาบุคลากร ร่วมกับสำนักสื่อสารองค์กร หรือฝ่ายประชาสัมพันธ์ โดยจะมีการจัดกิจกรรมเพื่อกระชับความสัมพันธ์ในกลุ่มพนักงาน พร้อมไปกับการส่งเสริมจิตสำนึกในการทำงานที่สอดคล้องกับการดำเนินธุรกิจอย่างรับผิดชอบต่อสังคม เช่น บริษัท บางจากฯ จัดกิจกรรมวันเกิดพนักงาน โดยให้พนักงานที่เกิดในเดือนเดียวกันได้พบปะ

สังสรรค์กัน และบำเพ็ญประโยชน์ร่วมกับชุมชนที่อยู่ใกล้เคียง บริษัท ปูนซีเมนต์ไทยฯ จัดโครงการ “ปันโอกาส วาดอนาคต” เพื่อให้พนักงานมีส่วนร่วมทำประโยชน์เพื่อสังคมผ่านแนวคิดสร้างสรรค์ของตนเอง โดยรวมกลุ่มตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป เสนอโครงการที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ

นอกจากนี้ ลักษณะของเครือข่ายการสื่อสารแบบไม่เป็นทางการ เพื่อส่งเสริมการดำเนินธุรกิจอย่างรับผิดชอบต่อสังคม ยังพบในรูปแบบของกิจกรรมพนักงาน ซึ่งเกิดจากการรวมตัวกันของพนักงานที่สนใจในเรื่องเดียวกัน ในบริษัท บางจากฯ ใช้ชื่อว่า “สโมสรพนักงานบางจาก” บริษัท ปูนซีเมนต์ไทยฯ ใช้ชื่อว่า “สภาคีกรรมการพนักงาน SCG” มีรูปแบบที่คล้ายคลึงกัน คือ แบ่งเป็นกลุ่มชมรมกิจกรรมตามที่พนักงานสนใจ บริหารจัดการโดยพนักงานเอง องค์กรเป็นเพียงผู้สนับสนุนงบประมาณ ทั้งนี้ เพื่อส่งเสริมให้พนักงานทุกระดับได้มีโอกาสทำกิจกรรมนอกเวลางาน เพื่อพัฒนาตนเอง ชุมชน และสังคม โดยพนักงานสามารถเลือกเข้าร่วมกิจกรรมประเภทต่าง ๆ ได้ตามความสนใจ ทั้งกิจกรรมด้านกีฬา กิจกรรมสันทนาการ และกิจกรรมเพื่อสังคม ตัวอย่างกิจกรรมเพื่อสังคมของสโมสรพนักงานบางจาก ได้แก่ ชมรมบำเพ็ญประโยชน์ ชมรมบางจากรักชุมชน กิจกรรมเพื่อสังคมของสภาคีกรรมการพนักงาน SCG ได้แก่ ชมรมอาสาพัฒนาเครือซีเมนต์ไทย เป็นต้น ซึ่งชมรมต่าง ๆ เหล่านี้สามารถสื่อสารกิจกรรมของชมรมเพื่อเชิญชวนเพื่อนพนักงานให้มีส่วนร่วมหรือเข้าร่วมกิจกรรมได้ โดยผ่านช่องทางการสื่อสารของการประชาสัมพันธ์ภายในองค์กรมีอยู่ นอกจากนี้จะเป็นการสื่อสารเพื่อมิตรภาพ ความสามัคคี และเสริมสร้างการทำงานเป็นทีมแล้ว ยังช่วยให้พนักงานได้พัฒนาตนเองและสนับสนุนการดำเนินธุรกิจอย่างรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรได้อีกทางหนึ่ง

จากผลการศึกษาในประเด็นการสื่อสารภายในองค์กรเพื่อการดำเนินธุรกิจอย่างรับผิดชอบต่อสังคมข้างต้นนี้ ผู้วิจัยขอเสนอสรุปลักษณะการสื่อสารภายในองค์กร ตามช่องทางการสื่อสารดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.7

สรุปการสื่อสารกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายในองค์กรเพื่อให้
เกิดการดำเนินธุรกิจอย่างรับผิดชอบต่อสังคม

องค์กร	การสื่อสารภายในองค์กร								
	สื่อ บุคคล	เอกสาร คำสั่ง	อบรม สัมมนา	สื่อประชาสัมพันธ์ภายใน					
				เสียง ตามสาย	วารสาร ภายใน	ป้าย ประกาศ	intranet	e-mail	กิจกรรม รณรงค์
บางจากฯ	✓	✓	✓	✓	-	✓	✓	✓	✓
ปตท.ฯ	✓	✓	✓	-	✓	✓	✓	✓	✓
ปูนซีเมนต์ ไทยฯ	✓	✓	✓	-	✓	✓	✓	✓	✓

**การสื่อสารกับกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกองค์กร ได้แก่ ผู้ถือหุ้น เจ้าหนี้ คู่แข่ง คู่ค้า
ลูกค้า ชุมชน**

การสื่อสารกับกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกองค์กร เพื่อให้เกิดการดำเนินธุรกิจ
อย่างรับผิดชอบต่อสังคมของทั้ง 3 องค์กรนั้นเป็นไปในทิศทางเดียวกัน แต่จะมีความแตกต่างกัน
ในวิธีการนำเสนอของแต่ละองค์กร ตามนโยบายขององค์กรที่กำหนดความเป็นตัวตนขององค์กร
นั้น ๆ โดยมีวัตถุประสงค์ในการสื่อสารที่หลากหลาย ทั้งการสื่อสารเพื่อแจ้งข่าวสารความ
เคลื่อนไหวขององค์กร การสื่อสารเพื่อเสริมสร้างภาพลักษณ์และจุดเด่นขององค์กร การสื่อสาร
เพื่อให้เกิดการประสานความร่วมมือกัน และการสื่อสารเพื่อการพัฒนาหรือหวังผลให้มีการ
เปลี่ยนแปลงไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ โดยผู้วิจัยขอนำเสนอรายละเอียดแยกตามกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วน
เสีย ดังนี้

1. การสื่อสารกับผู้ถือหุ้น เป็นการสื่อสารกับนักลงทุนหรือผู้ถือหุ้นขององค์กร เพื่อ
สร้างความสัมพันธ์อันดีอันจะนำไปสู่การสนับสนุนหรือการลงทุนกับองค์กร โดยองค์กรทั้ง 3 แห่ง
ได้จัดตั้งหน่วยงานที่ดูแลการสื่อสารกับนักลงทุนหรือผู้ถือหุ้นโดยตรงเรียกว่า นักลงทุนสัมพันธ์ ทำ
หน้าที่เป็นผู้ดูแลการติดต่อสื่อสารและเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับผลการดำเนินงาน ข้อมูลทางการเงิน
ช่องทางโอกาสที่ดีและความเสี่ยงต่าง ๆ ในการดำเนินกิจการ รวมทั้งข่าวสารความเคลื่อนไหว
ต่าง ๆ ขององค์กร ควบคู่ไปกับทำหน้าที่ตอบข้อสงสัย และรับข้อคิดเห็นต่าง ๆ จากผู้ถือหุ้น ทั้งนี้

ช่องทางการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพที่สุดในการสื่อสารกับผู้ถือหุ้น คือ สื่อทางอิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ e-mail และ internet เนื่องจากสามารถให้ข้อมูลได้อย่างถูกต้อง รวดเร็วครบถ้วน

นอกจากนี้ ผู้บริหารระดับสูงขององค์กรยังมีการพบปะและออกเยี่ยมเยียนเพื่อให้ข้อมูลแก่นักลงทุนอย่างสม่ำเสมอ โดยบริษัท ปตท.ฯ ได้เพิ่มช่องทางการสื่อสารกับผู้ถือหุ้นด้วยการจัดกิจกรรมพิเศษ เพื่อกระชับความสัมพันธ์ และตอกย้ำความเป็นตัวตนขององค์กร เช่น การจัดฉายภาพยนตร์เรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราชรอบพิเศษ ช่วยเสริมสร้างภาพลักษณ์ในฐานะบริษัทพลังงานของไทย การจัดกิจกรรมท่องเที่ยวสวนสมุนไพรสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ที่ปตท.ฯ ได้พัฒนาร่วมกับชุมชนในพื้นที่ ช่วยสร้างการรับรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน สำหรับบริษัท ปูนซีเมนต์ไทยฯ เพิ่มช่องทางการสื่อสารด้วยวารสารรายไตรมาส และการจัดกิจกรรมพิเศษสำหรับผู้ถือหุ้น นอกจากนี้ยังมีการสื่อสารในรูปแบบของการจัดประชุมชี้แจง การจัดส่งจดหมายและเอกสารทางการเงินต่าง ๆ และการจัดทำรายงานประจำปีเพื่อแสดงผลประกอบการ ตามระเบียบบริษัทจดทะเบียนที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกำหนดไว้

ตารางที่ 4.8

สรุปการสื่อสารกับผู้ถือหุ้นเพื่อการดำเนินธุรกิจอย่างรับผิดชอบต่อสังคม

องค์กร	การสื่อสารกับผู้ถือหุ้น					
	E-mail	internet	วารสาร	กิจกรรม	จดหมาย เอกสาร	การประชุม ชี้แจง
บางจากฯ	✓	✓	-	-	✓	✓
ปตท.ฯ	✓	✓	-	✓	✓	✓
ปูนซีเมนต์ไทยฯ	✓	✓	✓	✓	✓	✓

2. การสื่อสารกับเจ้าหนี้ เป็นการสื่อสารกับเจ้าหนี้เพื่อแจ้งผลการดำเนินงาน ติดต่อประสานงาน และเปิดเผยข้อมูลต่าง ๆ รับผิดชอบต่อผู้บริหารระดับสูงที่ดูแลด้านการเงิน และหน่วยงานด้านการเงินขององค์กร โดยใช้การส่งเอกสารจดหมาย หรือใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ คือ e-mail ที่สามารถรับส่งข้อมูลได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว ภายใต้การดำเนินงานที่เน้นความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และเป็นไปตามเงื่อนไขข้อกำหนดของสัญญาและพันธะทางการเงิน

3. การสื่อสารกับคู่แข่ง เป็นการสื่อสารกับคู่แข่งชั้นทางการค้า เพื่อการดำเนินธุรกิจอย่างมีจริยธรรมตามกรอบกติกาของการแข่งขันที่ดี ไม่ทำลายชื่อเสียงของคู่แข่งชั้นทางการค้าด้วยการกล่าวหาในทางร้าย หรือให้ข้อมูลที่ไม่ตรงกับความเป็นจริง นอกจากนี้พบว่าทั้ง 3 องค์กรยังมีการติดต่อสื่อสารกับคู่แข่ง โดยผ่านทาง การเข้าร่วมเป็นสมาชิกในคณะกรรมการนักธุรกิจเพื่อสิ่งแวดล้อมไทย เพื่อร่วมมือกับสถาบันสิ่งแวดล้อมและองค์กรต่าง ๆ เสริมสร้างจิตสำนึกในการรักษาสิ่งแวดล้อมให้กับองค์กรในภาคธุรกิจ ภายใต้แนวคิด “การพัฒนาอย่างยั่งยืน” โดยผู้ที่ทำหน้าที่รับผิดชอบดูแลการติดต่อสื่อสารและการประสานงานต่าง ๆ จะเป็นฝ่ายสื่อสารองค์กรหรือฝ่ายประชาสัมพันธ์ขององค์กร โดยบริษัท ปตท.ฯ และบริษัท ปูนซีเมนต์ไทยฯ ยังได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกของสภานักธุรกิจโลกเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน เพื่อร่วมเป็นส่วนหนึ่งของเครือข่ายผลักดันให้การดำเนินงานด้านการพัฒนาอย่างยั่งยืนเผยแพร่และขยายขอบเขตไปได้อย่างรวดเร็วควบคู่ไปกับการเข้าร่วมดำเนินโครงการที่เป็นความร่วมมือของสมาชิกจากนานาชาติ ทำให้ได้รับทราบข้อมูลข่าวสารและตัวอย่างแนวปฏิบัติที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาองค์กร

4. การสื่อสารกับลูกค้า เป็นการสื่อสารกับผู้ร่วมธุรกิจ ได้แก่ คู่ค้า ผู้ส่งมอบ (Supplier) และผู้รับเหมา เพื่อให้เกิดการประสานงานร่วมมือกัน ดำเนินธุรกิจร่วมกันอย่างเหมาะสม มีประสิทธิภาพและยุติธรรม ตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี โดยผู้บริหารระดับสูงที่ดูแลด้านการตลาดและหน่วยงานด้านการตลาด ขององค์กรจะรับผิดชอบดูแลการสื่อสารกับคู่ค้า ซึ่งนอกจากให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจ และแนวนโยบายเกี่ยวกับการปฏิบัติของคู่ค้าผ่านสื่อต่าง ๆ ทั้ง e-mail internet จดหมาย วารสาร และกิจกรรมเพื่อกระชับความสัมพันธ์แล้ว

การสื่อสารที่ใช้เพื่อให้คู่ค้ามีส่วนรวมกับการดำเนินธุรกิจอย่างรับผิดชอบต่อสังคมมากที่สุด คือการอบรมสัมมนาและจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เรื่องความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง โดยบริษัท ปตท.ฯ มุ่งเน้นการตรวจสอบติดตามกระบวนการทำงานด้านความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อมของคู่ค้า ผู้ส่งมอบ และผู้รับเหมา เนื่องจากเห็นว่าจะมีผลโดยตรงต่อคุณภาพของผลิตภัณฑ์และบริการในระบบบริหารคุณภาพขององค์กร ในขณะที่บริษัท ปูนซีเมนต์ไทยฯ บริหารจัดการอย่างยั่งยืนผ่านคู่ธุรกิจ ภายใต้โครงการจัดทำระบบการให้การรับรองความปลอดภัยแก่ผู้รับเหมา ซึ่งเป็นการพัฒนาและประเมินประสิทธิผลการดำเนินงานด้านความปลอดภัย โดยองค์กรเป็นผู้ดำเนินการตรวจประเมินและให้คำแนะนำสำหรับการแก้ไขปรับปรุง ขั้นตอน วิธีการทำงาน อุปกรณ์ และการใช้อุปกรณ์อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังมีโครงการจัดการสิ่งแวดล้อมผ่าน Supply Chain และพัฒนารูปแบบการจัดการสิ่งแวดล้อมผ่านคู่ธุรกิจ โดยคัดเลือกคู่ธุรกิจที่มุ่งมั่นจะปรับปรุงเพื่อลดผลกระทบสิ่งแวดล้อม จัดทำแผนการปรับปรุง การอบรมให้ความรู้ และติดตามประเมินผลร่วมกัน

ตารางที่ 4.9
สรุปช่องทางการสื่อสารกับลูกค้าเพื่อการดำเนินธุรกิจ
อย่างรับผิดชอบต่อสังคม

องค์กร	การสื่อสารกับลูกค้า					
	E-mail	internet	จดหมาย	วารสาร	กิจกรรมพิเศษ	อบรมสัมมนา
บางจากฯ	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ปตท.	✓	✓	✓	✓	✓	✓
เครือซีเมนต์ไทย	✓	✓	✓	✓	✓	✓

5. การสื่อสารกับลูกค้า เป็นการสื่อสารทางการตลาด เพื่อให้เกิดการสนับสนุนองค์กร และใช้สินค้าและบริการรวมทั้ง สร้างความโดดเด่น เอกลักษณ์ เป็นภาพประทับใจที่น่าจดจำ เพื่อเสริมสร้างภาพลักษณ์ให้กับองค์กร ตลอดจนบริหารความสัมพันธ์กับลูกค้าเพื่อให้เกิดความผูกพันและความไว้วางใจในองค์กร โดยมีหน่วยงานด้านการตลาดและด้านการสื่อสารองค์กรหรือประชาสัมพันธ์ขององค์กรรับผิดชอบดูแลร่วมกัน ผ่านช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ ได้แก่ e-mail internet สื่อประชาสัมพันธ์ ณ จุดจำหน่ายสินค้าและบริการ เช่น ป้าย โปสเตอร์ เป็นต้น โดยการใช้สื่อสารที่ใช้เพื่อให้ลูกค้ามีส่วนร่วมกับการดำเนินธุรกิจอย่างรับผิดชอบต่อสังคมมากที่สุด คือ การจัดกิจกรรมพิเศษ และรายการส่งเสริมการขาย ซึ่งรูปธรรมที่เห็นได้ชัดเจนที่สุดคือ บริษัทบางจากฯ มีรายการส่งเสริมการขายที่ใช้สินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปจากชุมชนท้องถิ่นเป็นของสมนาคุณลูกค้าที่ใช้บริการ ซึ่งสามารถสะท้อนตัวตนที่โดดเด่นขององค์กรได้เป็นอย่างดี หรือโครงการ “บัตรแก๊สโซฮอลล์ คลับ” เพื่อส่งเสริมให้ลูกค้าหันมาใช้เชื้อเพลิงทดแทน โดยให้ส่วนลดในการเติมน้ำมันแก๊สโซฮอลล์ลิตรละ 20 สตางค์ และลูกค้าสามารถเลือกที่จะบริจาคส่วนลดที่ได้นี้ให้กับมูลนิธิหรือหน่วยงานสาธารณประโยชน์ต่าง ๆ ได้ นอกจากนี้ บริษัท บางจากฯ ยังมีการติดต่อกับลูกค้าที่เป็นสมาชิกบัตรแก๊สโซฮอลล์คลับ ด้วยการส่งข้อความสั้นทางโทรศัพท์เคลื่อนที่ (SMS) เพื่อแจ้งข่าวกิจกรรมพิเศษต่าง ๆ ที่จัดขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นกิจกรรมที่สอดคล้องกับนโยบายและธุรกิจขององค์กร เช่น กิจกรรมด้านการอนุรักษ์พลังงาน กิจกรรม ด้านสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

ตารางที่ 4.10

สรุปการสื่อสารกับลูกค้าเพื่อการดำเนินธุรกิจอย่างรับผิดชอบต่อสังคม

องค์กร	การสื่อสารกับลูกค้า					
	E-mail	internet	SMS	กิจกรรมพิเศษ	สื่อ ณ จุดขาย	รายการส่งเสริมการขาย
บางจากฯ	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ปตท.	✓	✓	-	✓	✓	-
เครือซีเมนต์ไทย	✓	✓	-	✓	✓	-

1. การสื่อสารกับชุมชน เป็นการสื่อสารกับชุมชนในพื้นที่ที่องค์กรดำเนินธุรกิจอยู่ เพื่อให้เกิดความไว้วางใจว่าการดำเนินธุรกิจขององค์กรจะไม่ส่งผลกระทบต่อชุมชน และรักษาความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน โดยมีหน่วยงานหลักด้านชุมชนสัมพันธ์ทำหน้าที่ดูแลการติดต่อสื่อสาร ซึ่งมีทั้งหน่วยงานในส่วนกลาง และส่วนที่อยู่ในสำนักงานหรือกลุ่มธุรกิจต่าง ๆ ในท้องถิ่นดำเนินกิจกรรมตามแนวปฏิบัติที่รับมาจากส่วนกลาง และกิจกรรมที่ริเริ่มขึ้นเองตามความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและความต้องการในท้องถิ่น

ช่องทางการสื่อสารที่องค์กรใช้เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมมากที่สุด คือ การใช้สื่อบุคคล โดยเจ้าหน้าที่ชุมชนสัมพันธ์ขององค์กรสื่อสารกับผู้นำชุมชน หรือกับชุมชนโดยตรง สื่อสารแบบเผชิญหน้ากัน (face to face) และการประชุมชี้แจงที่จะได้พบปะกันและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกันได้อย่างทันทั่วถึง เป็นการสื่อสาร 2 ทาง (Two-way Communication) ทำให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างกัน ควบคู่ไปกับการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กับองค์กรในทางใดทางหนึ่ง เช่น กิจกรรมที่สอดคล้องกับนโยบายและเป้าหมายขององค์กร กรณีบริษัท บางจากฯ มีนโยบายในการพัฒนาความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของสังคมไทย จึงได้ร่วมมือกับกรมส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ฯ จัดทำโครงการปัมชุมชน สนับสนุนให้ชุมชนท้องถิ่นบริหารจัดการสถานีบริการน้ำมันของตนเอง เป็นการเพิ่มรายได้ให้กับชุมชนพร้อมไปกับการขยายตลาดค้าปลีกขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ หรือกิจกรรมที่สัมพันธ์กับลักษณะธุรกิจหรือที่ธุรกิจส่งผลกระทบต่อ เช่น บริษัท ปตท.ฯ ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการสำรวจและผลิตก๊าซธรรมชาติ ซึ่งส่งผลกระทบต่อทรัพยากรป่าไม้ จึงได้จัดทำโครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพป่า และการประกวดรางวัลลูกโลก

สีเขียว เพื่อสนับสนุน เป็นกำลังใจ และเผยแพร่ผลงานการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของบุคคลในชุมชน นอกจากนี้ ในการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ยังมีการจัดทำสื่อพิเศษเฉพาะกิจ เช่น แผ่นพับ โปสเตอร์ วิดีทัศน์ เพื่อสื่อสารข้อมูลต่าง ๆ ให้ชุมชนได้รับทราบถึงรายละเอียดและผลการดำเนินงานด้วย

นอกจากนี้ยังพบว่าบริษัท บางจากฯ และบริษัท ปตท. มีการสื่อสารกับชุมชนโดยใช้สื่อสิ่งพิมพ์ประเภทวารสาร เนื่องจากเห็นว่าเป็นสื่อที่เข้าถึงชุมชนได้ดีที่สุด ทั้งยังสามารถสื่อสารข้อมูลในรายละเอียดได้อย่างถูกต้องครบถ้วน โดยบริษัท บางจากฯ ใช้สื่อสารสาระความรู้ที่น่าสนใจและข่าวสารความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ขององค์กรกับชุมชนที่เป็นกลุ่มครอบครัวชนชั้นกลางในเขตพระโขนงและบางนา โดยใช้ชื่อว่า “จุลสารครอบครัวใบไม้” และสื่อสารผ่านทาง e-mail เพื่อแจ้งข่าวกิจกรรมต่าง ๆ เนื่องจากลักษณะชุมชนในเขตกรุงเทพมหานคร สามารถเข้าถึงสื่อ e-mail ได้ ในขณะที่บริษัท ปตท. ใช้สื่อสารวารสารกับชุมชนในพื้นที่นครอุตสาหกรรมมาบตาพุด เพื่อสื่อสารถึงภาพรวมกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ที่บริษัทในเครือปตท. ทั้งหมดที่มาบตามาพุดได้ดำเนินการเพื่อความเป็นเอกภาพในการสื่อสารกับชุมชน โดยใช้ชื่อว่า “จุลสารครอบครัวบ้าน”

ตารางที่ 4.11

สรุปการสื่อสารกับชุมชนเพื่อการดำเนินธุรกิจอย่างรับผิดชอบต่อสังคม

องค์กร	การสื่อสารกับชุมชน					
	สื่อ บุคคล	การประชุม ชี้แจง	วารสาร	กิจกรรม	สื่อพิเศษ	E-mail
บางจากฯ	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ปตท.ฯ	✓	✓	✓	✓	✓	-
ปูนซีเมนต์ไทยฯ	✓	✓	-	✓	✓	-

ส่วนที่ 4 การสื่อสารการดำเนินธุรกิจอย่างรับผิดชอบต่อสังคม ขององค์กรสู่สาธารณะ

จากการศึกษาการสื่อสารการดำเนินธุรกิจอย่างรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรผู้
สาธารณะของบริษัท บางจากปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) และ
บริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) พบว่าทั้ง 3 องค์กรมีกระบวนการสื่อสารการดำเนินธุรกิจ
อย่างรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรผู้สาธารณะในรูปแบบที่คล้ายคลึงกัน แต่จะมีความแตกต่าง
กันในวิธีการนำเสนอของแต่ละองค์กร ตามนโยบายขององค์กรที่กำหนดความเป็นตัวตนของ
องค์กรนั้น ๆ โดยรูปแบบการสื่อสารการดำเนินธุรกิจอย่างรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรผู้
สาธารณะที่สำคัญ คือ การโฆษณาประชาสัมพันธ์ การจัดทำรายงานการพัฒนาอย่างยั่งยืน
และการจัดกิจกรรมรณรงค์ด้านต่าง ๆ โดยผู้วิจัยขอนำเสนอรายละเอียด ดังนี้

การโฆษณาประชาสัมพันธ์ เป็นการสื่อสารเพื่อแจ้งข่าวสารการดำเนินธุรกิจต่อสังคม
ขององค์กร ภายใต้การดูแลของสำนักสื่อสารองค์กรหรือฝ่ายประชาสัมพันธ์ สารที่ใช้สื่อเหล่านั้นจะมี
ความหลากหลายขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของช่องทางการสื่อสารและกลุ่มเป้าหมาย โดยจะใช้
ระบบ internet หรือเว็บไซต์ขององค์กรในการสื่อสารข้อมูลเกี่ยวกับองค์กรในภาพรวมทั้งหมด และ
ข้อมูลในเชิงลึกที่เป็นรายละเอียดต่าง ๆ รวมถึงข้อมูลที่เป็นต่อกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียเฉพาะกลุ่ม
เช่น นักลงทุน ผู้ถือหุ้น เป็นต้น ตลอดจนข่าวสารความเคลื่อนไหวทั้งหมดขององค์กร นอกจากนี้ยัง
ใช้เป็นช่องทางการรับความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะจากประชาชนทั่วไปด้วย

การสื่อสารการดำเนินธุรกิจอย่างรับผิดชอบต่อสังคมผู้สาธารณะในรูปแบบของการ
โฆษณาประชาสัมพันธ์ ยังรวมถึงการสื่อสารกับสื่อมวลชนเพื่อแจ้งข่าวสารต่าง ๆ และให้
สื่อมวลชนนำข่าวสารดังกล่าวไปเผยแพร่สู่สาธารณะอีกต่อหนึ่ง โดยใช้ช่องทางการสื่อสารที่
หลากหลาย ทั้งโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ และนิตยสาร ซึ่งมีทั้งการส่งข่าวประชาสัมพันธ์
(Press Release) การซื้อพื้นที่เพื่อการโฆษณา การลงโฆษณาในรูปแบบของบทความ
ประชาสัมพันธ์ (Advertorial) หรือการที่ผู้บริหารขององค์กรให้สัมภาษณ์ การโฆษณา
ประชาสัมพันธ์นี้จะดำเนินการหลังจากที่องค์กรได้ดำเนินโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่แสดงถึง
ความรับผิดชอบต่อสังคมเสร็จสิ้นแล้ว เพื่อแจ้งถึงผลการดำเนินงาน หรือดำเนินการสื่อสารก่อนที่
องค์กรจะดำเนินโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเชิญชวนให้กลุ่มเป้าหมายที่สนใจเข้ามามีส่วน
ร่วมกับโครงการหรือกิจกรรมนั้น ๆ

ในกระบวนการสื่อสารผ่านสื่อมวลชนต่าง ๆ นี้ นักสื่อสารของทั้ง 3 องค์กร ให้ความสำคัญกับประเด็นของสารที่จะสื่อออกไปมากที่สุด โดยเห็นว่าหากจะสื่อสารการดำเนินธุรกิจอย่างรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรให้เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะและองค์กร ควรจะพิจารณาเนื้อหาที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสังคมในวงกว้าง มิใช่เป็นเนื้อหาที่ประโยชน์ต่อการโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์องค์กรเท่านั้น เช่น บริษัท ปูนซีเมนต์ไทยฯ มีทิศทางสื่อสารการดำเนินธุรกิจอย่างรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร ในลักษณะของการรณรงค์ขอความร่วมมือหรือโน้มน้าวใจให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่จะก่อให้เกิดผลดีต่อสิ่งแวดล้อม และสังคม มิใช่การสื่อสารว่าใครทำอะไรที่ไหนอย่างไรเท่านั้น

การจัดทำรายงานการพัฒนาอย่างยั่งยืน การสื่อสารการดำเนินธุรกิจอย่างรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรสู่สาธารณะอีกรูปแบบหนึ่ง ที่ทั้ง 3 องค์กรดำเนินการ คือ การจัดทำรายงานการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainability Report) เพื่อสื่อสารถึงประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์กรอย่างเป็นทางการ ทั้งทางด้านการเงิน ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม โดยพัฒนามาจากการจัดทำรายงานสิ่งแวดล้อม (Environmental Report) ปัจจุบันยึดแนวทางตามที่ The Global Reporting Initiative หรือ GRI กำหนด การจัดทำรายงานดังกล่าวเป็นประโยชน์ต่อองค์กรในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจอย่างรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรอย่างเป็นระบบ ช่วยในการวิเคราะห์โอกาสและประเด็นปัญหาที่เป็นอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจตามแนวทางของการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็นเครื่องมือที่จะช่วยพัฒนาให้การสื่อสารกับผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มต่าง ๆ ไปเป็นอย่างมีระบบ ปัจจุบันการจัดทำรายงานดังกล่าวของบริษัท บางจากฯ อยู่ในความดูแลของส่วนสิ่งแวดล้อม ของบริษัท ปตท.ฯ อยู่ในความดูแลของฝ่ายคุณภาพ ความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสิ่งแวดล้อม และของบริษัท ปูนซีเมนต์ไทยฯ อยู่ในความดูแลของคณะกรรมการการพัฒนาสู่ความยั่งยืน

การจัดกิจกรรมรณรงค์ทางสังคม เป็นอีกรูปแบบหนึ่งของการสื่อสารการดำเนินธุรกิจอย่างรับผิดชอบต่อสังคม ที่ทั้ง 3 องค์กร ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และถือว่าเป็นรูปแบบที่สามารถสะท้อนการดำเนินธุรกิจอย่างรับผิดชอบต่อสังคมได้เป็นอย่างดี ทั้งยังสามารถเสริมสร้างเอกลักษณ์และภาพลักษณ์ที่โดดเด่นให้กับองค์กร และสามารถสื่อสารถึงประเด็นที่องค์กรให้ความสำคัญได้ชัดเจน ที่สำคัญ คือ นอกจากจะเป็นช่องทางการสื่อสารที่ทำให้องค์กรและกลุ่มเป้าหมายได้แลกเปลี่ยนข่าวสารซึ่งกันและกันแล้ว ยังสามารถใช้เป็น “สาร” ที่สื่อสู่สาธารณะเพื่อแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรด้วย

ในการจัดกิจกรรมรณรงค์เพื่อให้เป็น “สาร” ที่มีประสิทธิภาพนั้น องค์กรจะใช้หลักการ และเทคนิคการสื่อสารต่าง ๆ เพื่อผลักดันให้กลุ่มเป้าหมายยอมรับสนับสนุนแนวคิดที่เป็น ประโยชน์ และนำไปปฏิบัติตามเพื่อประโยชน์ของสังคมโดยรวม โดยผู้วิจัยขอเสนอขั้นตอน สำคัญในการจัดกิจกรรมรณรงค์ทางสังคมที่ได้ดำเนินการในปี 2549 จากการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) นักสื่อสารของทั้ง 3 องค์กร ดังนี้

1. การวางแผนเพื่อกำหนดประเด็นรณรงค์

ในปี 2548-2549 เป็นปีมหามงคลที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงครองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี และทรงมีพระชนมายุครบ 80 พรรษา ทั้ง 3 องค์กรจึงได้กำหนดประเด็นรณรงค์เพื่อ เทิดพระเกียรติและสานต่อพระราชดำรินี้ในด้านต่าง ๆ

- บริษัท บางจากฯ มีเกณฑ์ในการพิจารณาและคัดเลือกประเด็นทางสังคมเพื่อ จัดทำเป็นโครงการรณรงค์ โดยคำนึงถึงประโยชน์ต่อส่วนรวม ตรงกับความต้องการของสังคม สอดคล้องกับความสามารถหลักและทรัพยากรที่องค์กรมีอยู่ จึงได้ใช้ประเด็นเกี่ยวกับพลังงาน ทดแทน ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะธุรกิจด้านพลังงานและเป้าหมายองค์กรที่จะเป็นผู้นำพลังงาน ทดแทน กำหนดเป็นกิจกรรมรณรงค์เกี่ยวกับพลังงานทดแทน คือ “โครงการรับซื้อน้ำมันพืชใช้แล้ว เพื่อนำมาผลิตเป็นไบโอดีเซล” เพื่อสานต่อพระราชดำรินี้ด้านพลังงานทดแทนให้เกิดผลเป็นรูปธรรม ในวงกว้าง สื่อสารให้กลุ่มเป้าหมายทราบว่าสามารถนำน้ำมันพืชใช้แล้วมาผลิตเป็นไบโอดีเซลได้

- บริษัท ปตท.ฯ มีเกณฑ์ในการพิจารณาและคัดเลือกประเด็นทางสังคมเพื่อ จัดเป็นโครงการรณรงค์ โดยพิจารณาจากการดำเนินการขององค์กรที่จะต้องต่อเนื่อง จริงจัง และมี ข้อมูลความรู้เพียงพอ หรือเป็นประเด็นที่องค์กรได้ดำเนินการเป็นผลสำเร็จมาแล้ว จาก ประสบการณ์ในการนำหญ้าแฝกมาใช้ป้องกันการพังทลายของดินและฟื้นฟูสภาพพื้นที่ หลังการ ก่อสร้างโครงการท่อส่งก๊าซธรรมชาติไทย-พม่า ในอำเภอกองคาภุมิ จังหวัดกาญจนบุรี จึงริเริ่ม “โครงการปลูกหญ้าแฝก เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสทรงครอง สิริราชสมบัติครบ 60 ปี”

- บริษัท ปูนซีเมนต์ไทยฯ มีเกณฑ์พิจารณาและคัดเลือกประเด็นทางสังคมเพื่อ จัดทำเป็นโครงการรณรงค์ โดยคำนึงถึงความยั่งยืน ทำจริง รู้จริง เริ่มจากภายในองค์กรก่อน สอดคล้องกับความต้องการของสังคม ซึ่งบริษัทฯ มีประสบการณ์ในการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม ภายในองค์กร และการจัดทำโครงการถ่ายทอดความรู้ในการบริหารจัดการน้ำแก่ชุมชน ประกอบ กับการวิจัยปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมในประเทศไทยพบว่าปัญหาเรื่องน้ำอยู่ในอันดับต้น ๆ จึงได้ จัดทำ “โครงการรักษาน้ำ...เพื่ออนาคต”

2. กำหนดกลุ่มเป้าหมาย

- บริษัท บางจากฯ กำหนดกลุ่มเป้าหมายหลักเป็นชุมชนในเขตกรุงเทพและปริมณฑล กลุ่มเป้าหมายรอง คือผู้ใช้รถใช้ถนน

- บริษัท ปตท. กำหนดกลุ่มเป้าหมายหลักเป็นชุมชนที่อยู่ในบริเวณที่ดำเนินธุรกิจ กลุ่มเป้าหมายรอง คือชุมชนทั่วไป

- บริษัท ปูนซีเมนต์ไทยฯ กำหนดกลุ่มเป้าหมายหลักเป็นชุมชนที่อยู่ในพื้นที่ที่ดำเนินธุรกิจ กลุ่มเป้าหมายรอง คือชุมชนและประชาชนทั่วไป

3. กำหนดวัตถุประสงค์ของการรณรงค์ เป็นขั้นตอนหนึ่งที่จะทำให้โครงการรณรงค์มีแนวทางที่ชัดเจน สามารถดำเนินการและประเมินผลได้อย่างเป็นรูปธรรม

- บริษัท บางจากฯ กำหนดวัตถุประสงค์เพื่อรณรงค์ให้กลุ่มเป้าหมายตระหนักถึงความสำคัญของใช้พลังงานอย่างคุ้มค่า และทราบว่าสามารถนำน้ำมันพืชใช้แล้วมาผลิตเป็นไบโอดีเซลได้

- บริษัท ปตท.ฯ ต้องการเผยแพร่ประโยชน์ของการปลูกหญ้าแฝกและเชิญชวนให้ชุมชนปลูกหญ้าแฝก

- บริษัท ปูนซีเมนต์ไทยฯ มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อมแก่สังคม โดยเฉพาะในเรื่องน้ำที่มีความสำคัญต่อทุกชีวิต และเป็นปัญหารุนแรงในปัจจุบัน

4. การดำเนินการ ขั้นตอนนี้จะเกี่ยวข้องกับสื่อสารกับการสื่อสารกับกลุ่มเป้าหมาย จึงจำเป็นต้องวางแผนการสื่อสารอย่างเป็นขั้นตอนและจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ ที่เหมาะสมเพื่อใช้ในการสื่อสาร

- บริษัท บางจากฯ ได้จัดทำสื่อสิ่งพิมพ์ ทั้งแผ่นพับและโปสเตอร์ที่สถานีบริการน้ำมันและใช้สื่อบุคคล คือพนักงานอาสาสมัครรณรงค์ชี้แจงถึงโทษของการใช้น้ำมันพืชซ้ำและรับซื้อน้ำมันพืชใช้แล้วจากผู้ประกอบการในตลาดสดต่าง ๆ ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

- บริษัท ปตท.ฯ จัดทำสื่อสิ่งพิมพ์ คือแผ่นพับและโปสเตอร์ ให้ความรู้ถึงประโยชน์ของการปลูกหญ้าแฝก และเชิญชวนให้ชุมชนส่งผลงานการปลูกหญ้าแฝกเข้าร่วมประกวดในโครงการ

- บริษัท ปูนซีเมนต์ไทยฯ จัดทำสื่อสิ่งพิมพ์เป็นคู่มือและวีซีดีอธิบายวิธีการสร้างฝายชะลอน้ำ เพื่อเผยแพร่กับชุมชนกลุ่มเป้าหมาย

ทั้งนี้ ทั้ง 3 องค์กร ได้ระดมทีมของข้อมูลด้านวิชาการจากหน่วยงานราชการ เป็นการแสดงถึงความร่วมมือกันในการดำเนินโครงการด้วย พร้อมไปกับการดำเนินการและการ

สื่อสารกับกลุ่มเป้าหมาย ทั้ง 3 องค์กรยังได้สื่อสารการดำเนินการดังกล่าวสู่สาธารณะในวงกว้าง ระหว่างการดำเนินการ ด้วยการแถลงข่าวเปิดตัวโครงการต่อสื่อมวลชน การให้สัมภาษณ์ของ ผู้บริหารผ่านสื่อต่าง ๆ และการจัดส่งข่าว (Press Release) ไปยังสื่อมวลชน นอกจากนี้ บริษัท ปูนซีเมนต์ไทยฯ ยังได้จัดทำภาพยนตร์โฆษณาทางโทรทัศน์เพื่อแจ้งให้ทราบถึงประโยชน์ของการ สร้างฝายชะลอน้ำ และจัดทำสารคดีดนตรีเล่าเรื่อง “น้ำคือชีวิต” เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับปัญหาน้ำ ในลักษณะต่าง ๆ ควบคู่ไปด้วย

5. การติดตามและประเมินผล ในเบื้องต้นองค์กรได้กำหนดการประเมินผลจาก จำนวนกลุ่มเป้าหมายที่เข้ามามีส่วนร่วมกับโครงการ หรือการบรรลุเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้

- บริษัท บางจากฯ ประเมินจากจำนวนสถานีบริการที่เปิดรับซื้อน้ำมันพืชใช้แล้ว จำนวนตลาดสดที่พนักงานอาสาสมัครได้ออกไปรณรงค์ และจำนวนพนักงานบางจากที่เข้าร่วม เป็นอาสาสมัคร

- บริษัท ปตท.ฯ ประเมินจากจำนวนชุมชน และจำนวนโครงการปลูกหญ้าแฝกที่ส่ง เข้าร่วมประกวด

- บริษัท ปูนซีเมนต์ไทยฯ ประเมินจากการบรรลุเป้าหมายในการสร้างฝายชะลอน้ำ จำนวน 10,000 ฝาย

ทั้งนี้ ในส่วนของการประเมินการรับรู้ ทักษะ และพฤติกรรมซึ่งเป็นผลจากการ รณรงค์ จะใช้วิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์ช่วยในการประเมินผล

จากการศึกษาการสื่อสารการดำเนินธุรกิจอย่างรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรสู่สังคม หรือสาธารณะ พบว่าทั้ง 3 องค์กรได้ใช้การโฆษณาประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ ได้แก่ internet วิทยุ หนังสือพิมพ์ และนิตยสาร โดยบริษัท บางจากฯ มิได้ใช้การโฆษณาประชาสัมพันธ์ทาง โทรทัศน์ โดยการจัดทำเป็นภาพยนตร์โฆษณาองค์กร เนื่องจากมีข้อจำกัดด้านงบประมาณ นัก สื่อสารของทั้ง 3 องค์กรเห็นว่าการจัดทำรายงานการพัฒนาอย่างยั่งยืน เป็นการสื่อสารที่สามารถ นำเสนอข้อมูลการดำเนินธุรกิจอย่างรับผิดชอบต่อสังคมได้ครบถ้วนที่สุด และการจัดโครงการหรือ กิจกรรมรณรงค์สามารถสร้างให้สังคมหรือสาธารณะรับรู้ถึงความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร ได้มากที่สุด และสามารถก่อให้เกิดผลดีทั้งต่อองค์กรและสังคมโดยรวม

การจัดโครงการหรือกิจกรรมรณรงค์ที่องค์กรได้ดำเนินงาน มีขั้นตอนที่สำคัญคือ การ วางแผนเพื่อกำหนดประเด็นรณรงค์ การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย การกำหนดวัตถุประสงค์ การ ดำเนินการ และการประเมินผล โดยปัจจัยความสำเร็จของโครงการหรือกิจกรรมรณรงค์ต่าง ๆ คือ การกำหนดประเด็นรณรงค์ ซึ่งองค์กรมีเกณฑ์ในการพิจารณาที่แตกต่างกันไป

ตารางที่ 4.12

สรุปการสื่อสารการดำเนินธุรกิจอย่างรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรสู่สาธารณะ

องค์กร	การสื่อสารการดำเนินธุรกิจอย่างรับผิดชอบต่อสังคมสู่สาธารณะ						
	การโฆษณาประชาสัมพันธ์					การจัดทำ รายงาน การพัฒนา อย่างยั่งยืน	การจัด กิจกรรม รณรงค์
	internet	โทรทัศน์	วิทยุ	หนังสือ พิมพ์	นิตยสาร		
บางจากฯ	✓	-	✓	✓	✓	✓	✓
ปตท.ฯ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ปูนซีเมนต์ไทยฯ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

THAMMASAT UNIVERSITY

สำนักหอสมุด